

BİLİMSEL DİŞHEKİMLİĞİNİN

KUTLU OLSUN

TDBD

174

içindekiler

11 BAŞYAZI

TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Atilla Stephan Ataç

12 TDB GÜNDEMİ

TDB Genel Sekreteri Gülay Özdoğan

14 SALDIRGANLARIN PEŞİNİ BIRAKMAYACAĞIZ

Meslektaşımız Hamdi Gören'i bıcaqlayan saldırganın yargılandığı davanın ilk duruşmasına TDB Merkez Yönetim Kurulu ve Dişhekimleri Odalarının başkanları da katıldı.

14

15 OLUMLU AMA YETERSİZ

TDB, YÖK'ün dişhekimliği fakültelerine girişte başarı sıralaması kararını değerlendirdi.

15 FDI'DAN KAMPANYA: 'AĞIZ KAHRAMANLARI'

Dünya Dişhekimleri Birliği FDI, 'Ağız Kahramanları' başlığı altında çocuklara iyi ağız sağlığı alışkanlıkları kazandırmaya yönelik bir kampanya başlattı.

15

16 E-SERBEST MESLEK MAKBUZU

19 Ekim'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile dişhekimleri de e-Serbest Meslek Makbuzu kullanmaya zorunlu kılındı.

18 TDB KOMİSYONLARI BELİRLENDİ

Türk Dişhekimleri Birliği'nin 17/2. dönemde görev yapacak komisyonları geçtiğimiz Eylül ayında belirlendi ve çalışmalarına başladı.

Sahibi TDB Merkez Yönetim Kurulu Adına Atilla Stephan Ataç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gülay Özdoğan

Yayın Türü Yaygın süreli yayın

Yayın aralığı İki aylık

Dili Türkçe

Editör Hakan Sürmen

Görsel Yönetmen Şeref Kartal

Fotoğraf Onur Onat

Reklam için başvuru

Tel: 0.212.327 84 41 (pbx)

Basım yeri Uniprint Basım San. ve Tic. A.Ş.

Ömerli Mah. İstanbul Cad. No: 159 Hadımköy İSTANBUL

Tel: 212.798 28 40 • Fax: 212.798 20 63 • www.apa.com.tr

Basım tarihi Kasım 2019

Editöryal üretim ve yapım

Nisan İletişim Basın Yayın Ltd. Şti.

Tel: 0.212.327 84 41 • nisaniletisim@gmail.com

Cihannüma Mah. Salih Efendi Sok. Mistaş İşhanı

2/9 Beşiktaş İstanbul

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi

Kızılırmak Mah. 1446. Cad. Alternatif İş Merkezi

No: 12/38 Çukurambar Çankaya - ANKARA

Tel: 0.312.435 93 94 • Fax: 0.312.430 29 59

www.tdb.org.tr e-mail: tdb@tdb.org.tr

ISSN: 1303-9784

TDBD Kasım - Aralık 2019, 174. sayı 24.000 adet basılmıştır.

TDB üyelerine ücretsizdir. İki ayda bir, yılda altı sayı yayımlanır.

REKLAM İNDEKSİ (Alfabetik sırayla)

İŞ BANKASI	65
KAVO	39
KULZER	53
MERIDOL	Arka kapak içi
AGS MEDİKAL	49
MIS İMPLANTS	23
AKTİFARMA	56
NUCLEOSS	17
BEGO	06
ORAL B	25
COLGATE	66
OSSTEM İMPLANT	03
DENTİSTE'	07
ÖNCÜ DENTAL	31
DROGSAN	35
SENSODYNE	Ön kapak içi
EREN DİŞ DEPOSU	05
ÜNALDI MEDİKAL	Arka kapak
GÜNEY DİŞ	27
VOCO	10
İVOCLAR-VIVADENT	21-45
ZHERMACK	04-37

26

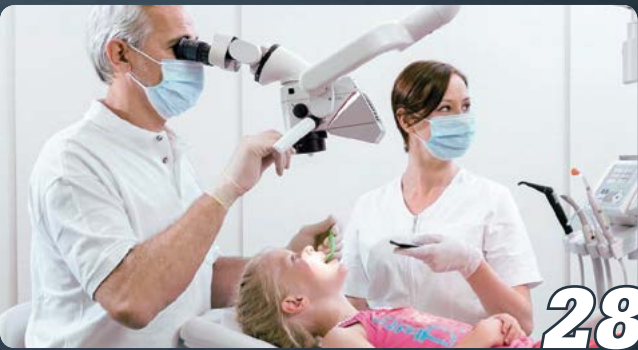
32

40

46

28

50

20 ÇUDIG BU YIL MERSİN'DEYDİ

Çukurova Dişhekimliği Günleri'nin (ÇUDIG) 12.si 4-5 Ekim 2019 tarihlerinde Mersin Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu ile yapıldı.

22 YENİ BİR İNSAN TÜRÜ

Filipinler'de bir mağarada bulunan 13 fosil kemik ve diş kalıntısı üzerindeki çalışmalar bunların 'Homo luzonensis' adı verilen yeni bir türün iki bireyine ait olduğunu ortaya çıkardı.

24 BEYAZ ÖNLÜKLER GİYİLDİ

Ankara Dişhekimleri Odası Ankara, Hacettepe ve Gazi Üniversitesi dişhekimliği fakültelerinin 2019 - 2020 eğitim-öğretim dönemi önlük giydirme törenlerinde yer aldı.

26 26. İZDO KONGRESİ'NE BÜYÜK İLGI

8-10 Kasım tarihlerinde Tepekule Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen Kongreye konuk konuşmacı olarak gazeteci İsmail Küçükkaya katıldı.

28 UZMANLIKLA DİŞHEKİMLERİNİN YETKİLERİ KISITLANDI MI?

TDB Akademi üyesi Prof.Dr. Murat Akkaya ve TDB Hukuk Müşaviri Av. Mustafa Güler bir makaleyle konuya açıklık getirdi.

32 YENİ ÇAPA DİŞ YİNE ÇAPA'DA OLMALI

Yıllardır depreme karşı mukavemeti bir endişe kaynağı olan Çapa kampüsündeki İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi binası 26 Eylül'de yaşanan depremde tekrar hasar gördü.

40 KADIN DİŞHEKİMLERİ MESLEK YAŞAMLARINI ERKEN BİTİRİYOR'

Kadın Dişhekimleri Komisyonu'ndan sorumlu TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Sevgül Bora istatistiklerin kadınların mesleğe daha erken veda ettiklerini gösterdiğini söylüyor.

42 PİYASALAŞAN ÜNİVERSİTELERE YÖK KATKISI

TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Dr. Serdar Sütcü yeni dişhekimliği fakülteleri üzerinden YÖK'ün kendi yasasında tanımlanan amaç ve görevleriyle nasıl çeliştiğini ele aldı.

44 SÜREKLİ DİŞHEKİMLİĞİ EĞİTİMİ KREDİLENDİRİLMİŞ SORULARI

46 'DİŞHEKİMLİĞİ DAHA SAYGIN BİR MESLEKTİ'

Türkiye'de bilimsel dişhekimliğinin 111. yılını kutlamaya hazırlanırken TDB'nin kuruluşunda da yer almış meslek büyüklerimizden Cemil Altay'ın kapısını çaldık.

50 EDEBİYATTA DİŞHEKİMLİĞİ • HIÇ BELLİ OLMAZ

Bernard Shaw'ın ilk dönem tiyatro oyunlarından 'Hiç Belli Olmaz', yeni mezun bir dişhekiminin kendini kabul ettirme çabasına odaklanıyor.

54 ÖDÜLLÜ BULMACA

56 ÜRÜNLER / SEKTÖR HABERLERİ

57 DİŞHEKİMLİĞİNDE KLİNİK

111. yılımız kutlu olsun

Prof. Dr. Atilla Stephan Ataç / TDB Genel Başkanı

Sevgili Meslektaşım
Yavaş yavaş kışa girdiğimiz bugün-
lerde havalar soğurken bölgemizde
ve mesleğimizde sıcak ve hareketli
günler yaşıyoruz.

"Dişçi Mekteb-i Aliyesi"nin 22 Kasım 1908 tarihinde kurulmasına atfen 1996'dan bu yana 22 Kasım "Dişhekimliği Günü", 22 Kasım'ı içine alan hafta da "Ağız Diş Sağlığı Haftası" olarak kutlanmaktadır. Bu yıl da "Ağız Diş Sağlığı Haftası" içerisinde dişhekimleri odalarımız meslektaşlarımıza yönelik sürekli dişhekimliği eğitimlerinin yanı sıra topluma yönelik ağız ve diş sağlığı çalışmalarıyla farkındalık yaratacaklar.

Sağlıkta şiddet olaylarına karşı Bursa'da meslektaşımıza yapılan saldırının 5 Kasım'daki ilk duruşmasına TDB ve dişhekimleri odaları olarak katıldık. Sağlıkta şiddete verilecek cezaların en üst seviyeden verilmesi ve uygulanması adına kamuoyuna mesaj verdiğimiz düşünüyorum. Mağdurlar şikayette daha cesur, failer ise ceza alacaklarından emin olursa şiddetin azalmasında bir adım atılmış olacaktır.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) yeterli bulmadığımız, ama başlangıç kabul ettiğimiz bir kararla dişhekimliği fakülteleri için en düşük başarı sırası şartını 80 bin olarak açıkladı. 110-120 binlerde bazı dişhekimliklerine girildiğini göz önüne alırsak olumlu bir adım. Eğitimde eşitlik ilkesi doğrultusunda, dişhekimliği eğitimi ve insan gücü planlaması sorunlarını ortadan kaldırmamakla birlikte YÖK tarafından alınan bu kararı destekliyoruz. Başarı sırası şartı puanının en azından 5 bine yükseltilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Nitelikli insangücü planlaması açısından kontenjanların azaltılması ve yeni fakültelerin açılmasının önüne

geçilmesinin yanı sıra bu adımın da faydalı olacağını düşünüyoruz.

Demokratik katılım anlayışımızın bir göstergesi olarak web sayfamızda bir 'TDB yazışma platformu' açtık. Sizlerden öneri - eleştirilerinizi iletmenizi bekliyoruz.

Son zamanlarda bazı kongre ve seminerlerde uzmanlık alanlarının belirlenmesinin dişhekiminin yetkilerine sınırlama getirdiğine dair söylemlerin sıklaşması üzerine bu sayımızda 'Dişhekimlerinin Yetkileri Kısıtlandı mı?' başlığıyla TDB Akademi üyemiz ve eski Başkanı Prof. Dr. Murat Akkaya ve TDB Hukuk Müşaviri Av. Mustafa Güler bir makaleyle konuya -bir kez daha- açıklık getirdi.

Buna bağlı olarak sizlere Mezuniyet sonrası bilgilerinizi yenileyerek profesyonel yaşantınızda daha başarılı olmak, güncel bilimsel ve teknolojik gelişmelerden haberdar olmak için **TDB SDE Yüksek Kurulu tarafından kredilendirilen** eğitimlere ve TDB Akademi faaliyetlerine (konferans, panel ve kurs vs.) katılarak destek vermenizi öneririm. Unutmayın mesleki gelişim ancak sürekli ve nitelikli eğitimle olur!

Meslek sorunları, hayat mücadelesi arasında bir soluk alacağınız, bu sayımızda yer alan ve emin olun hepimizin meslek hayatına başlarken kendinden bir şeyler bulacağı, tecrübesiz dişhekiminin çilesini anlatan **Bernard Shaw**'ın ilk dönem tiyatro oyunlarından 'Hiç Belli Olmaz' öyküsünü okumanızı tavsiye ederim.

2019 yılının bu son aylarında 2020'ye daha umutla bakabilmek adına 'kaybettiğinde değil vazgeçtiğinde yenilirsin' anlayışıyla özel ve meslek hayatınızda daima hep ileriye bakacak mücadele azmi ile yaşamanızı temenni ediyorum.

Cumhuriyet sayesinde...

BİLİMSEL DİŞHEKİMLİĞİNİN 111. YILI

22 Kasım 1908'de 'Dişçi Mekteb-i Alisi'nin İstanbul Kadırga'da kurulmasının üzerinden 111 yıl geçti. Başta okul kurucusu Halit Şazi Bey olmak üzere aradan geçen 111 yılda dişhekimliğine ve dişhekimliği eğitimine destek veren herkesi saygıyla anıyoruz. 111. yılımız hepimize kutlu olsun.

111 yılda Türkiye'de dişhekimliği tüm olumsuz etkenlere rağmen hızlı bir gelişme gösterdi ve bugün hem akademi alanında hem ağız diş sağlığı hizmetinde

hem de uluslararası kuruluşlar içinde saygın bir yere sahip. Bu atılımın önemli bir kısmını Cumhuriyet'e borçluyuz. Bilimin yol göstericiliğini kabul eden bir irade olmadan bilime dayalı bir mesleğin kendini yenilemesi de mümkün olmayacaktı.

Bugün geldiğimiz noktada ise 111 yılda kazandığımız saygınlığın tehlikede olduğunu düşündüren gelişmeler yaşıyoruz. 2002 yılında 15 olan dişhekimliği fakültesi sayısı bugün 90'a, 929 olan yıllık kontenjan da 6680'e ulaştı. Bunun insan gücü planlaması açısından vehameti bir yana dişhekimliği eğitimi ve dolayısıyla topluma verilecek ağız diş sağlığı hizmetinin kalitesi açısından ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyayız.

BAŞARI SIRALAMASI DOĞRU AMA BARAJ GERÇEKÇİ DEĞİL

Yukarıda bahsettiğimiz konuyla ilgili olarak yaptığımız girişimlerde yetkililere sunduğu-

muz çözüm önerilerinden biri de dişhekimliği fakültelerine girişte de tıp ve hukuk fakültelerinde olduğu gibi başarı sınırı getirilmesiydi. Böylece ticari bir mantıkla dişhekimliği fakültesi kurulmasının bir nebze önüne geçilebilir, öğrenci ve dolayısıyla eğitimin kalitesinin düşmesi de bir parça önenebilir düşüncesindeydik.

Geçtiğimiz günlerde YÖK Başkanı Prof.Dr. Yekta Saraç'ın açıklamasıyla dişhekimliği fakültelerine girişte başarı sırası getirildiğini öğrendik. Öncelikle YÖK'ü gecikmiş de olsa bu doğru adımdan dolayı kutluyoruz. Ancak, bu yıl için en düşük başarının 80 bin olarak belirlenmesi, düşünülen amaca hiçbir şekilde hizmet etmeyecek kadar düşük bir düzeydir. Bu sınır önce 50 bine, sonra kademeli olarak daha yukarıya çekilmelidir.

ŞİDDETE SESSİZ KALMAYACAĞIZ

Sağlık hizmetlerinde özellikle Sağlıkta Dönüşüm Programı sonrası hızla artan sağlık emekçilerine saldırı olayları son birkaç yılda dramatik bir artış gösterdi.

Sağlık Bakanlığının 'Beyaz Kod' verilerine göre; 2019 yılına ait yedi aylık veriler gün üzerinden değerlendirildiğinde günde 51 sağlık çalışanının şiddete uğradığı, bu değer 2014 yılı 30 rakamına göre %68 oranında arttığı görülüyor.

Son olarak geçtiğimiz Eylül ayında Bursa'da bir meslektaşımızın bıçaklanması tüm Türkiye'deki meslektaşlarımız arasında infiale yol açmıştı. Saldırganın yargılandığı davanın 5 Kasım'da yapılan ilk duruşmasında Genel Başkanımız Prof.Dr. Atilla Ataç, Merkez Yö-

Bilimsel dişhekimliği eğitiminin başladığı İstanbul Kadırga'daki Menemenli Mustafa Paşa Konağı.

YÖK Başkanı Yekta Saraç dişhekimliği fakültelerine girişte de başarı sıralaması şartı aranacağını açıkladı.

netim kurulu üyelerimiz ve Oda başkanlarımız da hazır bulunarak saldırganların hak ettikleri cezaları almaları için bu hukuki süreçlerin takipçisi olacağımızı ifade ettiler.

UZMANLIK DOĞRU YORUMLANMALI

Dişhekimliğinde uzmanlıkların apar topar yasayla belirlendiği 2011 yılından bu yana bu konudaki kafa karışıklığı bir türlü giderilemedi. Belki de bu nedenle artık dişhekimliği fakültesine başladığı andan itibaren öğrencilerin tamamına yakını uzmanlığı hedeflemeye başlamış durumda. Bunun bir nedeni de herhangi bir yasal dayanağı olmayan söylemler.

Uzmanlık alanlarının belirlenmesinin dişhekiminin yetkilerine sınırlama getirdiğine dair iddialarla ilgili olarak TDB Akademi üyesi Prof.Dr. Murat Akkaya ve TDB Hukuk Müşaviri Av. Mustafa Güler'in hazırladıkları makaleye sayfalarımızda yer veriyoruz. Umarız bu sorumsuz söylemler daha fazla devam etmez.

TDB KOMİSYONLARI ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

Geçtiğimiz Eylül ayında 17/2. dönem TDB Komisyonları belirlendi ve çalışmalarına başladı. Komisyonlarımız oluşturdukları raporlarla bugüne dek Türk Dişhekimleri Birliği çalışmalarına yön veren etkenlerden biri olmuştur.

Gelişmeleri dinamik bir şekilde ele alan TDB Genel Kurulları dişhekimliği mesleğinin dönüşümlerine paralel olarak yeni komisyonlar belirlediği gibi, verimliliği artırmak açısından birbirine yakın konularda çalışma yapan komisyonları da birleştirebilmektedir. Bu dönemde de bazı komisyonlarımız günün ihtiyaçları göz önüne alınarak birleştirildi. Önceki dönemlere göre biraz daha kısa bir çalışma süresi kalsa da komisyonlarımızın azami verimlilikle TDB çalışmalarına katkı sağlayacaklarına inanıyoruz.

ANKETİMİZE KATKILARINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

2020 Yılı Dişhekimliği Muayene ve Tedavi Ücretlerini belirleme çalışmalarında meslektaşlarımızın görüşlerine ihtiyaç duymuş, buna ilişkin hazırladığımız anketlere web sitemizde yer vermiştik. Bu süre içinde çok sayıda meslektaşımızdan değerli görüşler aldık; katkıları için teşekkürlerimizi sunuyoruz.

E-SERBEST MESLEK MAKBUZU

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 19 Ekim 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğiyle tüm serbest mes-

lek mensuplarının (dişhekimleri, avukatlar, mali müşavirler, serbest çalışan doktorlar, mimarlar, mühendisler) 1 Haziran 2020 tarihinden itibaren serbest meslek mabuzlarını e-Serbest Meslek Mabuzu olarak düzenlemesi zorunlu hale getirildi.

TDB Mali Müşaviri Baset Demirbuğa'nın düzenlemenin detaylarını ve uyulmaması durumundaki cezai müeyyideleri özetleyen yazısını da dergimizin sayfalarında bulacaksınız.

DIŞHEKİMİ MİLLETVEKİLLERİYLE BİR ARAYA GELDİK

TDB Merkez Yönetim Kurulu üyeleri 12 Kasım'da dişhekimliği milletvekilleriyle bir araya geldiler. AK Parti Trabzon Milletvekili Adnan Günnar, AK Parti Burdur Milletvekili Bayram Özçelik ve İYİ Parti Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun katıldığı görüşmeye AK Parti İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve Cumhuriyet Halk Parti İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi mazeretleri sebebiyle katılamadılar.

Toplantıda Ağız Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, halen taslak olarak üzerinde çalışılan Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi ve İdari Yaptırım Uygulanması Hakkında Yönetmelik, sayıları kontrolsüz şekilde artan dişhekimliği fakülteleri başta olmak üzere birçok konu hakkındaki TDB görüşleri milletvekili meslektaşlarımıza iletildi.

CUMHURİYET SAYESİNDE...

Yazımın başında dişhekimliğimizin geldiği noktaya Cumhuriyet'in katkısından bahsetmiştim. Bu büyük devrimin 100. yılına yaklaşırken 29 Ekim kutlamalarında bile ortaklaşamamak üzüntü veren bir durum.

Sadece saray erkanının ve onun memurlarının okuma yazma bildiği monarşiden köylerine mezarlarına kadar eğitimin iyi-kötü ulaştırıldığı bir Cumhuriyet'e vardık. Hatta son 30-40 yılda erozyona uğrasa da, bir çoban çocuğunu Cumhurbaşkanlığına kadar yükseltebilen, görece eşitlikçi bir eğitim altyapısı kurduk. Bunun Cumhuriyet'le bağını görmemek ancak ideolojik saplantıyla mümkün olabilir.

Umarız Cumhuriyet'i demokrasiyle taçlandıracağımız günleri de görürüz.

TDB Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ve Oda başkanlarımız da şiddet davasını takip ettiler

Milletvekili meslektaşlarımıza güncel sorunlar hakkındaki TDB görüşleri aktarıldı.

Uzun bir aradan sonra bu yıl Boğaziçi'nde de Cumhuriyet kutlaması yapıldı.

Saldırganların peşini bırakmayacağız

Geçtiğimiz 18 Eylül'de Bursa Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi'nde kendisini tedavi eden meslektaşımız Hamdi Gören'i bıçaklayan saldırgan Mert Demir'in yargılandığı davanın ilk duruşmasına TDB Merkez Yönetim Kurulu ve Dişhekimleri Odalarının başkanları da katıldı.

Bursa'da meslektaşımız **Hamdi Gören**'i bıçakla yaralayan sanığın yargılanmasına başlandı.

Bursa 15. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın duruşmasında savunma yapan sanık **Mert Demir**, olay günü dişini çektirmek için Bursa Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi'ne gittiğini söyledi.

İlk gittiği dişhekiminin kanal tedavisi önerisine rağmen kendisinin dişini çektirmek için ısrar ettiğini belirten sanık, bunun üzerine dişhekimini Hamdi Gören'e yönlendirildiğini belirterek, şunları anlattı:

"İki iğne yapıp uyuşması için dışarı yolladı doktor amca. 25 dakika sonra çağırdılar doktor dişimi çekmeye kalkıştı. Uyuşmadığını söyledim, tepki gösterdim, ona rağmen çekmeye devam etti. Canım yanınca öfkelen-dim, tepki verince o da sinirlendi penseyi masaya vurdu, 'Madem diş çektirmeye geliyorsun neden sakın olmuyorsun' dedi. Hakaret etti doktor amca, yanındaydım. Bağırıldıktan sonra koltuğuna oturdu, ben de o sırada sinirlenerek bıçağı çıkarıp doktorun sol koluna savurdum. Eyleme devam etmedim pişman olunca bıraktım bıçağı, kaçmadım. Benim canım yanınca onun da canı yansın istedim, öldürme kastım yoktur" diye konuştu.

'Doktorlar siz iyi olabilirsiniz diye orada, bıçaklanmak için değil'

Mahkeme başkanı sanığın savunmasının üzerine "Doktorlar siz iyi olabilirsiniz diye orada, bıçaklayasınız diye değil" dedi.

Meslektaşımız Hamdi Gören ise hastanın ağrısı üzerine dişini çekmeye devam etmediğini vurgulayarak, "30 yıllık hekimim, ilaç yazacaktım

TDB merkez Yönetim Kurulu üyeleri ve Oda başkanları davanın takipçisi olacaklarını ifade ettiler.

sonra gelmesi için randevu verecektim. Aramızda bir diyalog geçmedi, benden bir istekte bulunmadı, hakaret de etmedim. Bir anda sağ göğsümden bıçağın girdiğini görünce 'Kalbimden bıçaklandım' diye bağır-dım, kendisi sakince durdu" şeklinde konuştu.

Tanık sekreter Şenay Cerrah da hastanın randevusunu yazarken olayın gerçekleştiğini, herhangi bir tartışma ve diyalogun olmadığını belirtti.

Mahkeme heyeti kısa bir aranın ardından sanığın tutukluluk halinin devamına karar verip duruşmayı 22 Ocak 2020 tarihine erteledi.

Saldırganların takipçisiyiz

Meslektaşımıza destek için Türk Dişhekimleri Birliği Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ve dişhekimleri odalarının başkanları da duruşma için Bursa'ya gitti.

Gazetecilere açıklama yapan TDB Genel Başkanı Atilla Stephan Ataç, sağlıkta şiddete verilecek cezaların uygulanabilir olduğunu göstermek için davayı takip ettiklerini aktararak, "Sağlık Bakanlığının beyaz kodla

ilgili açıkladığı rakamlar, sağlıkta şiddetin arttığını gösteriyor. Saldıyı gerçekleştiren kişiler saldırıya devam ediyor. Hem mağdurlar hem de olayı gerçekleştirenler, ceza alınmayacağını düşündükleri için şiddet devam ediyor. Şiddetin cezalandırılacağını görülmesi için önemli bir dava." ifadelerini kullandı.

Bursa D.O. Başkanı Emel Eroğlu: İş yoğunluğu hastalarla hekimleri karşı karşıya getiriyor

Bursa Dişhekimleri Odası Başkanı Emel Eroğlu da mahkeme sonrası yaptığı açıklamada sanığın tutuksuz yargılanma talebinin reddedilmesi sevindirici olduğunu belirtti ve "duruşma nedeniyle Bursa'ya gelerek yanımızda olan TDB Genel Başkanımız **Atilla Ataç**'a, MYK üyesi **Tümay İmre**'ye, Adana Oda Başkanımız **Fatih Güler**'e, Balıkesir Oda Başkanımız **Burak Saran**'a ve oda avukatına, Kocaeli Oda Başkanımız **Töre Genç**'e, İstanbul Odası Başkan Vekili **Tarık İşmen**'e, TDB Hukuk Müşavirimiz **Av. Mustafa Güler**'e destekleri için teşekkür ediyoruz" dedi.

TDB, YÖK'ün dişhekimliği fakültelerine girişte başarı sıralaması kararını değerlendirdi:

Olumlu ama yetersiz

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı Prof.Dr. Yekta Saraç 11 Ekim 2019 tarihinde yaptığı açıklamada YÖK Genel Kurulu'nda gelecek yıl yapılacak YKS'den itibaren uygulanmak üzere üniversitelerin bazı bölümlerine girişte başarı sırası sınırlaması getirdiklerini belirtti.

Meslek icra yetkisi veren bazı üniversite programlarına başarı sırası şartı getirdiklerini hatırlatan Saraç, uzun zamandır dişhekimliği ve eczacılık fakültelerine de başarı sıralaması şartı getirilmesiyle ilgili talepler aldıklarını, dişhekimliği programı için devlet üniversitelerinde en düşük başarı sırası 67 bin 855 iken, vakıf üniversitelerinde 88 bin 168, KKTC'de ise 116 bin 362 olduğunu ve arada çok büyük bir fark olduğunu

ifade etti. Saraç, yüksek öğretimin kalitesine olumlu etkileri olacağı düşüncesiyle, dişhekimliği fakülteleri için en düşük başarı sırası şartını 80 bin olarak belirlediklerini açıkladı.

'Alt sınır 50 bine çekilmeli'
TDB tarafından yapılan değerlendir-

mede dişhekimliği eğitimi ve insan gücü planlaması sorunlarını ortadan kaldırmamakla birlikte YÖK tarafından alınan bu kararın olumlu olduğu, ancak başarı sırası alt sınırının 50 bin olması gerektiği ifade edildi. Başarı sırası şartı sonucu boş kalabilecek kontenjanların ek olarak açılmasında bu ilkeden ödün verilmeden çözüm bulunması gerektiği de hatırlatıldı.

Başarı sıralamasının eğitimde eşitsizliği kaldırmak ve nitelik açısından önemli, olumlu bir karar olduğunun altı çizilen değerlendirmede bunun diğer bir ayağı olan insangücü planlaması açısından kontenjanların azaltılması ve yeni fakültelerin açılmamasının şart olduğu belirtildi.

FDI'dan kampanya: 'Ağız Kahramanları'

Dünya Dişhekimleri Birliği FDI, 'Ağız Kahramanları' (Mouth Heroes) başlığı altında çocuklara iyi ağız sağlığı alışkanlıkları kazandırmaya yönelik bir kampanya başlattı. Ağız sağlığı maskotu **Toothie** (arkadaş canlısı bir kunduz) ve Ağız Kahramanları'nın yer aldığı basit ve kısa videolara www.tdb.org.tr adresinden ulaş-

abilir, özellikle küçük çocukları olanlara ulaştırabilirsiniz.

Şu ana kadar yayımlanan altı bölüm 'Yatmadan Önce Dişler Fırçalanmalı', 'Günde İki Kez Dişlerini Fırçala', 'Doğru Diş Fırçalama Tekniği', 'Her Yıl Dişhekimini Ziyaret Et', 'Pirinç Kadar Macun Kullanılmalı', 'Bezelye Kadar Macun Kullanılmalı' adlarını taşıyor.

İnternet üzerinden simsarlığa hapis istemi

Kurduğu internet sitesiyle hastaları anlaştığı dişhekimlerine yönlendirmeyi amaçlayan kişi hakkında, aracılık/simsarlık yapmaktan bir yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

Ankara Dişhekimleri Odası tarafından yapılan suç duyurusu üzerine inceleme başlatan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, **'c.....e.com'** isimli internet sitesinde ağız diş sağlığı hizmetlerinin reklamının yapıldığı ve Ankara'daki bir adresin klinik olarak gösterilmesinin yanı sıra Türkiye çapında anlaşmalı klinik ve dişhekimlerinin de bulunduğu ifade edildiği anlaşıldı. 23 yıllık diş teknisyeni olduğunu söyleyen ve internet sitesini hastaları bilgilendirmek için açtığını savunan M.D. hakkında hastalarla dişhekimleri arasında menfaat karşılığı aracılık yapmak suçlamasıyla dava açıldı.

Geçtiğimiz yıl implant tedavisiyle ilgili olarak aracılık faaliyetini amaçlayan internet sitesi açıp metro istasyonlarındaki reklam panolarına ilan veren bir dişhekimini de üç ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

e-Serbest Meslek Makbuzu nasıl kullanılacak?

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 19 Ekim 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile dışhekimleri de e-Serbest Meslek Makbuzu kullanmaya zorunlu kılındı. Sisteme ne zaman ve nasıl geçileceğini TDB Mali Müşaviri Baset Demirbuğa kaleme aldı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 19 Ekim 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile e-Serbest Meslek Makbuzu e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye, e-Müstahtil Makbuzu, e-Defter uygulamaları konusunda beklenen son düzenlemeler yürürlüğe konuldu.

e-Serbest Meslek Makbuzu uygulaması

Tebliğle tüm serbest meslek mensuplarının (dışhekimleri, avukatlar, mali müşavirler, serbest çalışan doktorlar, mimarlar, mühendisler) **1 Haziran 2020** tarihinden itibaren serbest meslek makbuzlarını **e-Serbest Meslek Makbuzu** olarak düzenlemesi zorunlu hale getiriliyor.

Yeni Tebliğe göre Dışhekimleri ve diğer Serbest meslek erbaplarından 1 Şubat 2020 itibarıyla faaliyetine devam edenler 1 Haziran 2020 tarihinde, 1 Şubat 2020 tarihinden sonra faaliyetine başlayacak olanlar ise işe başladıkları ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar e-Serbest Meslek Makbuzu uygulamasına dahil olmak zorundalar.

e-Serbest Meslek Makbuzu'nun elektronik ortamda düzenlenmesi

Mükellefler tebliğde belirtilen e- Belge uygulamalarını internet üzerinden kullanabilmek için

- Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından oluşturulan e-Belge portalları (**GİB Portalı**) yönetimi,
- Başkanlıktan izinli "**Özel Enteg-**

e-Serbest Meslek Makbuzu kullanmak için Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından oluşturulan e-Belge portalı kullanılabileceği gibi Başkanlıktan izinli "Özel Entegratör" yöntemi ya da "Doğrudan Entegrasyon" yönteminden biri kullanılabilir.

- **ratör"** yöntemi,
- Kendi programlarını Başkanlık bilgi işlem sistemi ile entegre edilmiş "**Doğrudan Entegrasyon**" yönteminden birini tercih ederek uygulamadan yararlanacaklar.

Teslimi ve muhafazası

Tebliğ kapsamında elektronik ortamda düzenlenen e-Serbest Meslek Makbuzunun alıcının talebi üzerine ıslak imzalı kağıt çıktı olarak ya da elektronik ortamda teslim edilmesi gerekiyor.

e-Serbest Meslek Makbuzu düzenleyen dışhekimleri de bu makbuzları elektronik ortamda muhafaza ve ibraz etmek zorundalar.

Ödeme kaydedici cihazlardan alınan e-Serbest Meslek Makbuzu bilgi fişinin, düzenleyen tarafından imzalanarak müşteriye verilmesi halinde söz konusu bilgi fişi de e-Serbest Meslek Makbuzu kağıt çıktısı yerine geçer. Bu durum elektronik ortamda muhafaza edilmesi zorunluluğunu

ortadan kaldırmaz.

Banka ve kredi kartıyla yapacakları tahsilatlara ilişkin düzenlenecek ödeme kaydedici cihaz bilgi fişinde yer alan banka işlem bilgilerine e-Serbest Meslek Makbuzu üzerinde yer verilmesi ve ÖKC Bilgi Fişinin de müşteriye verilmesi koşuluyla EFT-POS özellikli Yeni ÖKC'lerin de POS cihazı yerine kullanılması mümkün olup, bu cihazlardan alınan bilgi fişi e-Serbest Meslek Makbuzunun kağıt çıktısı yerine geçer.

Ceza uygulaması

e-Serbest Meslek Makbuzlarının verilmemesi, alınmaması, düzenlenen belgelerde gerçek tutardan farklı tutarlara yer verilmesi ve bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken Hazine ve Maliye Bakanlığı'na belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere kağıt olarak düzenlenmesi ya da kanunun 227 ve 231.maddelerine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde belgeyi düzenleyen ve almak zorunda olanların her birine 240 TL'den az olmamak kaydıyla belge üzerindeki tutarın %10'u tutarında Özel Usulsüzlük Cezası kesilir. Her bir tespit için kesilecek ceza 12 bin TL'yi, bir takvim yılı içinde ise 120 bin TL'yi geçmez.

Elektronik belge olarak düzenlenmesi gereken belgeler ancak sistem hatası ya da bakanlık ve başkanlık tarafınca yapılan düzenleme doğrultusunda kağıt olarak cezaya tabi olmadan düzenlenebilecek.

* TDB Mali Müşaviri

TDB Yüksek Disiplin Kurulu toplandı

TDB Yüksek Disiplin Kurulu 3 Ekim'de toplandı. (Soldan sağa) Bahaettin Dağlıoğlu, Yasemin Ertaş, Tülay Tacettinoğlu, Gülnihal Neslihan Yamaloğlu, Mustafa Oral, Av.Yalçın Akbal, Salih Gül, Ahmet Şen, Fatma Özkumur.

SDE Yüksek Kurulu toplandı

TDB Sürekli Dışhekimliği Eğitimi Yüksek Kurulu 11 Ekim'de toplandı. (Soldan sağa) Prof.Dr. Feridun Şaklar, Doç.Dr. Hakan El, Prof.Dr. Onur Şengün, Prof. Dr. Hülya Erten, Prof.Dr. Bülent Cumhuri Uludağ, Prof. Dr. Orhan Güven, Prof.Dr. Mehmet Yalım.

TDB Etik Kurulu toplandı

TDB Etik Kurulu 27 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Süha Alpay, N. Umur Sakallıoğlu, Zehtiye Füsün Yaşar, Mehmet Caner Güleç, Gürbüz Eldeniz, Mustafa Çankaya, Önder Taşan (Sorumlu MYK Üyesi), Tefvik Murat Karaer, Rifat Yüzbaşıoğlu, M. Siddık Patnos, Ulaş Bora Aktaş, Adnan Uzluer.

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 7. Ulusal Kongresi

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Çalışma Grubu tarafından düzenlenen Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 7. Ulusal Kongresi

19-20 Ekim tarihlerinde Ankara Üniversitesi Morfoloji binasında gerçekleştirildi.

TDB Genel Başkanı **Prof.Dr. Atilla Ataç**'ın ikinci gün Sözel Bildiriler oturumunun başkanlığı yaptığı Kongre

rede, Sağlıkta Dönüşüm Programı ve taşeronlaştırma uygulamalarıyla birlikte mesleki risklerin çok ötesinde çok daha ağır sorunlarla karşı karşıya kalan sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının giderek ağırlaştığına, iş güvencesi ve özlük haklarının yok edildiğine, demokratik mücadele haklarının antidemokratik uygulamalarla engellendiğine vurgu yapıldı. Ayrıca şiddet başta olmak üzere birçok sorunla birlikte çalışmak ve yaşamak zorunda bırakılan sağlık çalışanları sorunlarını ve çözüm önerilerini tartışıldı.

Kamuya 408 dışhekimini daha alınıyor

Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan 2019 yılı 3. dönem ilk defa ve yeniden atama kurası ilanına göre Sağlık Bakanlığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları için 122 uzman dışhekimini ve 286 dışhekimini olmak üzere toplam 408 dışhekimini alınacak.

14 Kasım'da çekilecek kurayla belirlenen isimler Bakanlığın web sitesinde yayımlanacak.

TDB komisyonları çalışmalarına başladı

Ağız Diş Sağlığı Muayene ve Tedavi Ücretlerini Güncelleme Komisyonu 16 Ekim'de toplandı. (Soldan sağa) Seçkin Özeralp, Hüseyin Eminoğlu, Salih Yazıcı, Volkan Güngör, Yusuf İzzettin Çamurdan, Muharrem Armutlu.

TDB Genç Dişhekimleri Komisyonu 16 Ekim'de toplandı. (Soldan sağa) Salih Balkaya, Elif Gizem Işık, Aydan Tunca, Tolga Kutal (Sorumlu MYK üyesi), Arthur Bozacıoğlu, Yaprak Kalkan, Pelin Uçar Yıldırım, Murat Alp Altay, Salih Özcan.

TDB Mesleki Ürün ve Hizmetler Komisyonu 16 Ekim'de toplandı. (Soldan sağa) Cem Solmaz, Muzaffer Aslan, Ahmet Kanatlı, Sema Şen Günaydın, Buket Uğuz (Sorumlu MYK üyesi), Emrullah Maraş, Aşkın Daldal, Müslüm Saraçoğlu.

Basın Yayın Komisyonu 27 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Cenker Aktaş, Esra Yamak, Sevgi Hüşan, Özlem Kekeç Bülbül, Gülay Özdoğan (Sorumlu MYK üyesi), İnci Yağdıran, Hakkı Emre Harbalıoğlu, Serkan Er.

Ağız Diş Sağlığı Sunum ve Finansmanı Komisyonu 25 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Tolga Beray, Armağan Demirören, Tamer Şenel, Hanifi Altuğ Özhabes, Can San, Hasan Yaman (Sorumlu MYK üyesi), Rukselan Selek, A.Tarik İşmen, Süleymen Dilek, Volkan Özdağ, Hüseyin Yıldırım, Hamza Turan, Mustafa Sabri Ceylan.

Toplum Ağız Diş Sağlığı Eğitimi Komisyonu 25 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Duygu İlhan, Ayşe Songül Yargıcı, Erkan Yarapsan, Behiye Bolgöl, Nebil Seyfettin (Sorumlu MYK üyesi), Muharrem Cem Doğan, Tamer Tüzüner, Helin Aras, Ümran Kaya, Bekir Murat Güner, Süreyya Yıldırımkaya.

Kongre ve Fuar Komisyonu 25 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Faik Serhat Özsoy, Ersin Atinel, Tümay İmre (Sorumlu MYK üyesi), Mustafa Oral, A. Tarık İşmen.

Özlük Hakları Komisyonu 25 Eylül'de toplandı. (Soldan sağa) Ali İhsan Güney, Dağhan Erbaz, Cem Solmaz, Kadri Kaan Kaya, Muharrem Armutlu (Sorumlu MYK üyesi), Fatih Güler, Zozan Gölbaş, Leyla Ergün.

ÇUDİG bu yıl Mersin'deydi

Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş ve Mersin Dişhekimleri Odaları tarafından dönüşümlü olarak düzenlenen Çukurova Dişhekimliği Günleri'nin (ÇUDİG) 12.si 4-5 Ekim 2019 tarihlerinde Mersin Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu yapıldı.

Mersin Marehan Center'da gerçekleştirilen etkinliğe; TDB Genel Başkanı **Prof.Dr. Atilla Ataç**, Genel Sekreter **Dr. Gülay Özdoğan**, Genel Sayman **Buket Uğuz**, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri **Muharrem Armutlu**, **Nebil Seyfettin** ve **Hasan Yaman**, ev sahibi Mersin D.O. Başkanı **Naciye Güleç Gök** ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Adana D.O. Başkanı **Fatih Güler**, Gaziantep D.O. Başkanı **Hasan Karabay** ve Kahramanmaraş D.O. Başkanı **Fatih Yıldırım** ile çok sayıda dişhekimisi katıldı.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı **Vahap Seçer** de açılışa

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'in de katıldığı ÇUDİG açılış töreninde TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Atilla Ataç da bir konuşma yaptı.

katılarak bir konuşma yaptı.

'Bereketli toprakların ürünü'

TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Atilla Ataç "Çukurova'nın bereketli topraklarının ürünü gibi 12.Çukurova Dişhekimliği Günleri de değerli hocalar ve katılımcılarla bize bilimsel ve teknolojik gelişmeleri sunacak. Mersin Oda Başkanımız başta olmak

üzere tüm Oda üyelerinin amatörcü bu kadar profesyonel organizasyonları bizim TDB olarak kongrelerimiz için alacağımız kararlarda Bölgesel organizasyonların geleceği hakkında yol gösterici olacaktır" dedi.

İki gün süren etkinliğin bilimsel ayağında çeşitli konferanslar ve kurslar düzenlendi. Etkinliğe paralel bir de sergi düzenlendi.

TDB
www.cudigsempozyumu.com

29. ULUDAĞ SEMPOZYUMU

17-19 OCAK 2020

AĞAOĞLU MY MOUNTAIN OTEL

Son Başvuru
30.12.2019

Taksit Sayısı
6

Son Taksitli Başvuru
29.11.2019

6.trakya
SEMPOZYUMU
14-15 ARALIK 2019

14 Aralık Cumartesi
9.00-9.30 : Kahve Molası
9.30-10.00 : Açılış Töreni
10.00-11.30 : Direkt Restoratif Uygulamalarda Kompozit Restorasyonlar ve Klinik İpuçları
Doç. Dr. Hande ŞAR SANCAKLI
11.30-12.00 : Kahve Molası
12.00-13.30 : Çukurova Üzümünün Yeni Ürünleri
Prof. Dr. Oğuz ÖZAN
13.30-14.30 : Öğün Yemeği
14.30-16.00 : İmplantolojide Anestez Etkinlikleri
Dr. Haşmet GÖKDEMİR
16.30-18.00 : İmplant Geliştirme Planlama ve Alt Yapı Seçenekleri
Dr. Uğur ERGİLİN
11.30-12.00 : Kahve
12.00-13.30 : Yumuşak Doku Gerçekten Yumuşak mı ?
Prof. Dr. Kerem DEMİREL
13.30-14.30 : Öğün Yemeği
14.30-16.30 : Endodontik İmkanlı Başarım
Prof. Dr. Baybora KAYAAN
16.30-18.00 : Kurs Endodontik Okulun Değerlendirilmesi
Prof. Dr. Baybora KAYAAN
15 Aralık Pazartesi
10.00-11.30 : Forsetin Lamina Uygulanacak Püf Noktalar
Prof. Dr. Aşhan UĞUZ

TDB
TEKİRDAĞ DİŞHEKİMLERİ ODASI

14 - 15 Aralık 2019
Çorlu / Hilton Inn
Ertuğrul Mh. Rakıccı Cd. Arca Apt.
A Blok No:42 Süteymenpaşa / TEKİRDAĞ
0282 263 54 55
www.tedo.org.tr | S9tedo@gmail.com

Yeni bir insan türü dişler sayesinde tanımlandı

Filipinler'in Luzon adasındaki bir mağarada bulunan 13 fosil kemik ve diş kalıntısı üzerindeki çalışmalar bunların 'Homo luzonensis' adı verilen yeni bir türün 50 ve 67 bin yıl önce yaşamış iki bireyine ait olduğunu ortaya çıkardı. Will Dunham'ın Reuters'te yayımlanan haberinden Çağrı Mert Bakırcı'nın evrimagaci.org'da yer alan çevirisini sunuyoruz.

Filipinler'in Luzon Adası'ndaki Callao Mağarası'nda bulunan keşfedilen 13 fosil kemik ve diş kalıntısı, *Homo luzonensis* adı verilen yeni bir türe işaret ediyor. Bu, 21. yüzyılda Asya adalarında keşfedilen ikinci insan türü anlamına geliyor.

Araştırmacılar kemiklerden DNA çıkarmayı başaramadılar; ancak kemiklerin birinin 67 bin yıl önce yaşamış bir bireye, diğerinin ise 50 bin yıl önce yaşamış bir bireye ait olduğunu tespit ettiler.

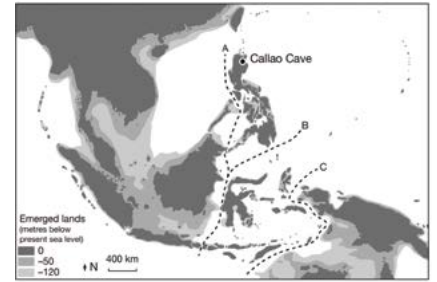
2003 yılında Endonezya'nın Flores Adası'nda keşfedilen bir diğer insan türü olan *Homo floresiensis*'e "Hobbit" lakabı verilmişti; çünkü boyu diğer insan türlerine göre oldukça küçüktü. Flores, Luzon bölgesinin 3 bin km kadar uzağında yer alıyor. Bu iki türün herhangi bir şekilde etki-

leşime geçtiğine veya yakın akraba olduğuna dair herhangi bir bulguya rastlanmadı.

Homo luzonensis, sadece 'Hobbit' insanlarla değil bizim türümüz *Homo sapiens* ile de aynı zamanlarda yaşadı. Bilim insanları *Homo sapiens*'in adalara erişimiyle *Homo luzonensis* türünün yok oluşu arasında bir bağlantı olup olmadığını bilemiyor; ancak bu olasılığı eleyecek bir veri de bulunmuyor. *Homo floresiensis* türü de günümüzden 50 bin yıl kadar önce yok oldu. Bu tarih, *Homo sapiens*'in bölgeye erişmesi ile aynı zamana denk geliyor.

Ne Kadar Büyüktüler?

Araştırmacılar *Homo luzonensis*'in fiziksel görünümüne ve yaşamına dair büyük iddialarda bulunmaktan çekiniyorlar. Çünkü bu canlılara dair veriler bir grup el ve ayak kemiğinden ve iki yetişkin ile bir yavrudan gelen diş kemiklerinden geliyor. Türe dair kafatası henüz keşfedilemedi. Ancak özellikle de diş boyutlarına bakarak söylenebilir ki, bu tür *Homo sapiens* türünden çok daha ufaktı; fakat *Homo floresiensis* kadar küçük olup olmadıkları da henüz bilinmiyor.

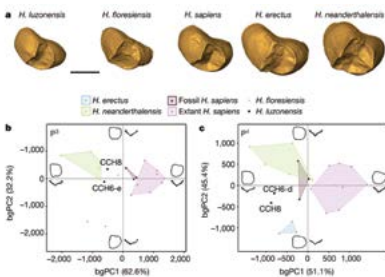

Callao Mağarası'nın konumu (Kaynak: Nature)

Floresli kuzenlerimiz sadece 1 metre uzunluklardı! Callao Arkeoloji Projesi'nin başındaki **Armand Mijares** şöyle diyor: "Şu anda sadece spekülasyonlarda bulunabiliriz; ancak tahminimce bu tür, pigme bir *Homo sapiens* gibidir."

Araştırmanın sonuçları Nature dergisinde yayımlandı. Kazı alanında bulunan hayvan kemikleri üzerindeki kesiklere bakarak, bu türün et tükettiği ve taş aletler kullandığı söylenebilir.

Türe ait anatomik özellikler, bu fosilleri diğer insan türlerinden ayırıyor. Fosillerin bazı özellikleri *Homo sapiens*'e, bazı diğerleri ise *Homo floresiensis*'e benziyor. Bazı özelliklerse *Australopithecus* gibi arkaik ve günümüzden 2 milyon yıl kadar önce soyu tükenmiş türleri andırıyor.

Farklı insan türlerinin dişlerinin analizi (Kaynak: Nature)

Beyaz önlükler giyildi

Önlük giydirmeye törenleri

Ankara Dişhekimleri Odası Başkanı Dr. Faik Serhat Özsoy ve Yönetim Kurulu üyeleri Ankara, Hacettepe ve Gazi Üniversitesi dişhekimliği fakültelerinin 2019 - 2020 eğitim-öğretim dönemi önlük giydirmeye törenlerine katılarak genç meslektaşlara başarı dileklerinde bulundular.

Sağlık meslek örgütleri bir araya geldi

Ankara Tabip Odası, Ankara Dişhekimleri Odası, Ankara Eczacılar Odası ve Ankara Veteriner Hekimleri Odası temsilcileri 24 Eylül günü ATO'da bir araya gelerek görüş alışverişinde bulundular.

Resmi kurumlara ziyaretler

Oda yöneticileri Lokman Hekim Ü.D.F., Sağlık Bakanlığı'na bağlı

Gazi Ü.D.F.'nin önlük giydirmeye törenine katılan ADO Başkanı Dr. Faik Serhat Özsoy dişhekimleri adaylarına başarılar diledi.

Tepebaşı Ağız Diş Sağlığı Hastanesi, Mamak ADŞM, 75. Yıl ADŞM ve Topraklık ADŞM ziyaretleri yaparak sorunları dinlediler.

ADO 4. Öğrenci Sempozyumu
Ankara Dişhekimleri Odası 4.

Öğrenci Sempozyumu 19 Ekim'de Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi 50. Yıl Konferans Salonu'nda başarıyla gerçekleştirildi.

Ankara Dişhekimleri Odası Türk Halk Müziği Korosu da yeni dönem çalışmalarına başladı.

Edirne'de TDB Akademi konferansları

Edirne Dişhekimleri Odası 6 Ekim'de TDB Akademi işbirliğiyle **Doç.Dr. Hande Şar Sancaklı**'nın sunduğu 'Anterior Kırık Restorasyonları ve Kompozit Tabakalama' konulu konferansı gerçekleştirdi.

Oda, 20 Ekim'de de yine TDB Akademi işbirliğiyle **Dr. Dişhekim Volkan Dağaşan**'ın sunduğu 'Diş Enfeksiyonları Apselerin Tedavisinde Antibiyotik Kullanımı ve Acil Müdahale' konulu konferansı gerçekleştirdi.

Oda Başkanı Ahmet Haluk Çaylı bu çok yararlı sunumlar için başta Doç.Dr. Hande Şar Sancaklı ve Dr. Dişhekim Volkan Dağaşan olmak üzere toplantıya katılan, manevi desteklerini esirgemeyen meslektaşlarımıza teşekkürlerini ilettiler.

Adana D.O. Başkanı Fatih Güler:

Yerli ürünü teşvik edelim

Adana Dişhekimleri Odası TDB Akademi işbirliğiyle **Prof.Dr. Sadullah Üçtaşlı**'nın konuşmacı olduğu 'Tam Seramik Restorasyon Uygulamaları' semineri düzenledi. Adana Dişhekimleri Odası Başkanı **Fatih Güler** seminerin açılış konuşmasında "2017 yılı ithalat ve ihracat rakamlarına bakıldığında ağız bakım ürünlerinde 70 milyon dolarlık açık olduğu görülüyor. Lütfen hastaları-

mızı yerli ürünlere yönlendirin" dedi.

Konuşmanın ardından Ankara Ü.D.F. Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı'ndan Prof.Dr. Sadullah Üçtaşlı, sabit restorasyon başarısına etkili faktörlerin altını çizerek vakanın doğru planlanması gerektiğini, konservatif diş kesimi, uygun indirek restoratif materyal seçimi, uygun simantasyon tekniği ve materyal seçimi konularına açıklık getirdi.

İZDO 26. Kongresi'ne büyük ilgi

İZDO 26. Uluslararası Bilimsel Kongre ve Sergisi 8-10 Kasım tarihlerinde Tepekule Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. Kongreye konuk konuşmacı olarak gazeteci İsmail Küçükaya katıldı.

İzmir Dişhekimleri Odası'nın 26. Uluslararası Bilimsel Kongre ve Sergisi 8-10 Kasım tarihlerinde Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde düzenlendi. Alanında uzman yerli ve yabancı akademisyenlerin yer aldığı kongre büyük ilgi gördü.

İZDO Başkanı Sütpideler: Sayı değil nitelik önemli

Kongre açılış törenine açılış törenine TDB Genel Başkanı **Prof.Dr. Atilla Ataç**, TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi **Tümay İmre** ve TDB Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı **Mustafa Oral** da katıldı.

Oda Başkanı **Dr. Murat Sütpideler** açılış konuşmasında açılmaya devam eden yeni dişhekimliği fakültelerine dikkat çekerek çok sayıda dişhekimliği fakültesi açmanın bir yarar getirmeyeceğini, nitelikli eğitim önemli olduğunu vurguladı.

TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Atilla Stephan Ataç da mesleğin çok zorlu bir dönemden geçtiğine vurgu yaparak sağlık çalışanlarına yönelen şiddete karşı önemli girişimlerde bulunacaklarını söyledi.

Kongrede 10 Kasım anma etkinliği Kongre süresince çok sayıda konfe-

rans, seminer, panel ve kursun yanı sıra çok sayıda firmanın katıldığı bir sergi düzenlendi. 10 Kasım'a denk gelen Kongrenin son günü Atatürk'ü anma etkinliği kapsamında Dr. Ahmet Mehmetefendioğlu'nun 'Atatürk'ü Anmak ve Anlamak' konulu söyleşisi gerçekleştirildi.

Son dönemde Türkiye'nin en çok konuşulan televizyoncularından biri olan **İsmail Küçükaya** kongrenin sosyal programı kapsamında ikinci gün konuğu oldu. Küçükaya yaşayışlarıyla ilgili ilginç öyküleri paylaşırken, gündemde olan konularla ilgili görüşlerini de aktardı.

Samsun'da 'Perşembe Akşamı Seminerleri'

Samsun Dişhekimleri Odası Perşembe Akşamları Seminerleri kapsamında 24 Ekim'de Oda konferans salonunda bir etkinlik düzenledi. Seminerde Doç.Dr. Emel Karaman 'Posterior Kompozit Resin Restorasyonlardaki Klinik Başarı' ve Dişhekimliği Arzu Çalikoğlu Azal 'Dişhekimliğinde Akılcı Antibiyotik Kullanımı' konulu sunumları yaptılar.

Eskişehir'de 'Kompozit' toplantısı

Eskişehir Dişhekimleri Odası 12 Ekim'de Prof.Dr. Murat Türkün'ün konuşmacı olarak katıldığı 'Kompozit Uygulama Teknikleri' konulu bir bilimsel etkinlik ve kurs gerçekleştirdi.

Uzmanlıkla dişhekimlerinin yetkileri kısıtlandı mı?

Uzmanlık alanlarının belirlenmesinin dişhekiminin yetkilerine sınırlama getirdiğine dair söylemlerin sıklaşması üzerine TDB Akademi Başkanı Prof.Dr. Murat Akkaya ve TDB Hukuk Müşaviri Av.Mustafa Güler bir makaleyle konuya -bir kez daha- açıklık getirdi. İddialara dayanak yapılmaya çalışılan Dişhekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı'nı (DUÇEP) da ele alan makale dişhekimlerinin yasalarla belirlenmiş yetkilerinde herhangi bir daralma olmadığını ortaya koyuyor.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatları'nın Tarzı İcrasına Dair Kanun'a 2010 yılında eklenen bir maddeyle, dişhekimliğinin sekiz dalında uzmanlık tanımlanmıştır. Geçtiğimiz yıl buna eklenen bir dalla birlikte, dişhekimliğinin dokuz ayrı alanında uzmanlık eğitimi yapılabilmektedir.

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin sunulmasında ülkemizde bu kadar çok uzmanlığa gerek olup olmadığı önemli bir tartışma başlığıdır. Ancak bu yazıda, söz konusu tartışmaya girilmeksizin, uzmanlık alanlarının belirlenmesinin dişhekiminin yetkilerine sınırlama getirip getirmediği üzerinde durulacaktır.

DIŞHEKİMLİĞİ YETKİSİ

Bir kişinin dişhekimi olarak çalışabilmesinin şartları ile bu çalışmada yapabilecekleri yasayla belirlenir. 1219 sayılı Yasa'nın 30. maddesinde, ülkemizde

dişhekimliği yapabilmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak ve dişhekimliği fakültesinden mezun olmak gerektiği belirtilmektedir.

Aynı Yasa'nın 29. maddesinde ise dişhekimlerinin yetkili oldukları alan ve bu alan-

daki yetki sınırı tanımlanmıştır. Buna göre; "Diş tabibi, insan sağlığına ilişkin olarak, dişlerin, diş etlerinin ve bunlarla doğrudan bağlantılı olan ağız ve çene dokularının sağlığının korunması, hastalıklarının ve düzensizliklerinin teşhisi ve tedavisi ve rehabilite edilmesi ile ilgili her türlü mesleki faaliyeti icra etmeye yetkilidir."

Bu yasal kurallar uyarınca, ülkemizde dişhekimi olarak çalışma hak ve yetkisine sahip olan kişi, insan sağlığına ilişkin olarak, dişlerin, diş etlerinin ve bunlarla doğrudan bağlantılı olan ağız ve çene dokularının sağlığının korunması, hastalıklarının ve düzensizliklerinin

"Yasa'nın herhangi bir hükmünde uzman olmayan dişhekimlerinin yetkilerinin daraltılmasına ilişkin bir düzenleme yoktur"

* Prof.Dr., TDB Akademi Başkanı, TDB 12. dönem Genel Başkanı

** Avukat, TDB Hukuk Danışmanı

teşhisi ve tedavisi ve rehabilite edilmesi ile ilgili her türlü mesleki faaliyeti yerine getirmeye yetkilidir.

DİŞHEKİMLİĞİNDE UZMANLIK

Dişhekimliğinin dokuz alanından birinde uzman olmak isteyenler ilgili sınavı başarıyla geçtikten sonra kendisini uzman olarak tanıtmaya hakkına sahiptir.

1219 sayılı Yasa'nın 29/2. maddesinde "Diş tabipliğinin herhangi bir dalında **münhasıran uzman olmak ve o unvanı ilan edebilmek** için diş hekimliği fakültelerinden

veya Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarından alınmış bir uzmanlık belgesine sahip olmak şarttır" şeklinde ifade edilen uzmanlık düzenlemesinde de uzmanlık eğitimi sonucunda elde edilen uzmanlık belgesiyle münhasıran uzman olmak ve o unvanı ilan edebilmenin mümkün hale geldiği açıklanmıştır.

UZMANLIKLARIN VARLIĞI DİŞHEKİMLİĞİ YETKİ ALANINI DARALTI MI?

Dişhekimlerinin yetkilerinin uzmanlık sebebiyle daraltılabilmesi ancak amaca uygun yasal bir kural ile mümkündür.

Örneğin hekimlerle ilgili düzenlemede, uzman olmayan hekimlerin genel olarak hastalıkları tedavi hakkı olduğu ancak uzmanlık belgesi olmayan hekimlerin hiçbir ameliyei cerrahiye yapamayacakları cerrahi sağıreye ait ameliyat (küçük cerrahi işlemler) ile sünneti ise her hekimin yapabileceği açıkça belirtilmiştir. (1219 sayılı Kanun m.3 ve m.8) Yine hekimlere yönelik düzenlemeler arasında, büyük ameliyatlarda –acil durumlar hariç olmak üzere- ancak uzman hekimlerle birlikte bir hekim tarafından yapılabileceği ifade edilmiştir. (m.23)

1219 sayılı Yasa'nın 29. maddesinde bütün dişhekimlerinin yetkileri ortak biçimde tanımlanmış; münhasıran uzman olmak ve o unvanı ilan edebilmek için ise uzmanlık belgesine sahip olmak gerektiği belirtilmiştir.

Hekimlerle ilgili düzenlemelerin aksine, Yasa'nın herhangi bir maddesinde, dişhekimliğinde

Uzmanlık sayısını sekize çıkaran yasanın yürürlüğe girdiği 2011'de meslektaşımız İlhan İşler İstanbul Dişhekimleri Odası'nın yayın organı Dergi'de yayımlanan karikatüründe durumu böyle özetlemişti.

teşhisi ve tedavisi ve rehabilite edilmesi ile ilgili her türlü mesleki faaliyet dişhekimlerinin yetkisindedir. Bu alanda kalması şartıyla, ağız ve diş sağlığına ilişkin herhangi bir işlemi dişhekimlerinin yapmasını yasaklayan yasal bir kural bulunmamaktadır.

Dişhekimi, yasal yetki alanında kalan işleri mesleki eğitim, deneyim, beceri gibi kişisel yeterliklerinin yanı sıra işlemi yapılacağı sağlık kuruluşunun insan gücü ve teknik olanaklarını gözetererek değerlendirir; bunun sonucuna bağlı olarak sübjektif ve objektif yetersizlikler nedeniyle birtakım işleri yapmaktan kaçınabilir. Ancak, dişhekimliği yetki alanındaki herhangi bir işin dişhekimi tarafından yapılamayacağı, ancak ilgili uzman dişhekimi tarafından yapılabileceğine ilişkin bir değerlendirme a priori olarak yapılamaz.

DİŞHEKİMLİĞİ ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI (DUÇEP) NEDİR?

Son zamanlarda çeşitli platformlarda bir alanda uzman olmayan dişhekiminin o alanda tanımlanmış pek çok işi yapamayacağına ilişkin savlara gerekçe olarak **DUÇEP**'ten bahsedilmekte, bu raporda belirlenen yetkinlik düzeylerine aykırılık halinde mesleki kusur (malpraktis) olacağı iddia edilmektedir. Bu iddia bütünüyle ve kesinlikle yanlıştır.

DUÇEP olarak kısaltılan rapor, sivil bir yapılanma olan Dişhekimliği Dekanlar Konseyi tarafından görevlendirilen bir kısım akademisyen tarafından hazırlanmış, lisans eğitimi içeriğinin belirlen-

'Uzman dişhekimleri söz konusu alanlarda diğer dişhekimlerine göre derinleşmekte ise de bu durum dişhekimlerinin yetkilerinin daraltılmasına varan biçimde yorumlanamaz!'

mesini amaçlayan **Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı**'dır.

Anılan Rapor, her düzeyde yararlanılabilecek bir takım değerli saptamalar içermekle birlikte, herhangi bir mevzuatın parçası değildir; buna bağlı olarak dişhekimlerinin yetkileri belirlenemez. Ayrıca, DUÇEP, fakültelerimizde hali hazırda kazandırılan yetkinlikleri de eksik göstermektedir.

Bu Rapor tek başına herhangi bir hukuki değerlendirmeye dayanak olamayacağı gibi Rapor'da yer alan saptamalardan yola çıkılarak dişhekimlerinin ve uzman dişhekimlerinin görev ve yetkilerinin belirlenmesi de kesinlikle mümkün değildir.

TIPTA UZMANLIK KURULU KARARLARIYLA YETKİ SINIRLARI BELİRLENDİ Mİ?

1219 sayılı Yasa'nın Ek 14. maddesinde Tıpta Uzmanlık Kurulu'na, "Uzmanlık dallarının eğitim müfredatları ve bu müfredatlara göre uzmanlık dallarının temel uygulama alanları ile görev ve yetkilerinin çerçevesi"ni belirleme yetkisi verilmiştir.

Tıpta Uzmanlık Kurulu, Diş Hekimliği Alanlarındaki Uzmanlık Dallarının Çekirdek Müfredatlarını belirlemiştir. Bu, uzmanlık eğitiminin içeriğinin belirlenmesi ve bu eğitim sürecinde kazanılması gereken yetkinlerin belirlenmesine yöneliktir. Ancak müfredat belirlemesinden yola çıkarak, söz konusu müfredat kapsamında olan ve eğitim sürecinde kazanılması hedeflenen yetkinlik alanlarının dişhekimlerine kapatıldığı sonucu çıkartılamaz. Uzman dişhekimleri söz konusu alanlarda diğer dişhekimlerine göre derinleşmekte ise de bu durum dişhekimlerinin yetkilerinin daraltılmasına varan biçimde yorumlanamaz.

Nitekim Tıpta Uzmanlık Kurulu, genel tıp alanına ilişkin, bir ana uzmanlık dalının yan dallarının oluşturulması halinde yan dalların alanındaki konularda uzmanların yetki kaybı olup olmayacağına dair bir değerlendirmesinde, yan dal ihdas edilmesinin uzman hekimlerin yetkisinde daralmaya sebep olmayacağını belirtmiştir:

"...bağlı yan dalda uzman unvanı almayan/alamayan ana dal uzmanı, ana dalın yetki ve sorumluluk alanına giren tıbbi iş ve işlem kalem-

Toplumun temel ağız diş sağlığı göstergeleri hala gelişmiş ülkelerin çok gerisinde olan Türkiye'de tıpta olduğu gibi dişhekimliğinde de temel ihtiyaçları göz ardı eden bir uzmanlık politikası izleniyor.

lerinde bir yetki ve sorumluluk kaybına uğramazlar. Yan dal uzmanı ise, uzmanı olduğu ana dalın bütün yetki ve sorumluluklarını taşır; ancak ileri eğitim olarak ("derinleşerek") uzmanlaştığı yan dal alanındaki yetki ve sorumlulukları, sadece ana dal uzmanı olanlara kıyasla daha derindir. Sonuç olarak; bir ana dal uzmanının kazanmış olduğu mevcut yetkinlik ve yetkileri bu ana dalın yan dallarının varlığı nedeniyle değişmez."

SONUÇ OLARAK

Dişhekimlerinin yetki sınırı 1219 sayılı Yasa'nın 29. maddesinde belirlenmiş, dişhekimliğinde uzman olmanın getirdiği ek bir yetki Yasa'da tanımlanmamış, uzman olmanın bunu ilan edebilme hakkı verdiği ifade edilmekle yetinilmiştir. Diğer yandan, Yasa'ya daha sonra eklenen bir maddede uzmanlık dallarının temel uygulama alanlarıyla görev ve yetkilerinin çerçevesini belirleme yetkisi Tıpta Uzmanlık Kurulu'na verilmiştir. Anılan Kurul, dişhekimliği uzmanlık eğitiminin çekirdek müfredatına ilişkin çalışma yapmış ise de uzmanlık alanlarının görev ve yetki çerçevesini henüz tanımlamış değildir.

Bu bağlamda, dişhekimleri Yasa'nın kendilerine verdiği yetki alanı içinde her türlü mesleki faaliyeti icra etmeye yetkilidir. Bu yetkiyi kullanan dişhekiminin yaptığı işlerin sorumluluğunu taşıdığı tartışmasızdır. Buna göre, dişhekimliği alanındaki bir hastalığın tedavisine ilişkin kararlarda, yeterlik ve yetenekleriyle sahip olduğu araç gereci gözeterek hastanın sağlığını riske etmeyecek şekilde değerlendirme yapılmalıdır.

'Dişhekimliği, yetki alanındaki bir hastalığın tedavisine ilişkin kararlarında, yeterlik ve yetenekleriyle sahip olduğu araç gereci gözeterek hastanın sağlığını riske etmeyecek şekilde değerlendirme yapılmalıdır.'

Öğrenciler, öğretim üyeleri, çalışanlar ve hizmet alanlar aynı görüşte:

Yeni Çapa Diş yine Çapa'da olmalı

Yıllardır depreme karşı mukavemeti bir endişe kaynağı olan Çapa kampüsündeki İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi binası 26 Eylül'de yaşanan depremde tekrar hasar gördü. Başlangıçta hiçbir şey olmamış gibi eğitimin ve tedavilerin devamını isteyen Dekanlık ise öğrenci ve öğretim üyelerinin ısrarı üzerine bir süre sonra binayı kontrol ettirdi ve ardından da binanın kapatılmasına karar verildi. Türkiye'de bilimsel dişhekimliğini başlatan tarihi Fakültenin eğitime nerede devam edeceği şimdilik meçhul. Fakültenin eski ve yeni öğretim üyeleri ve öğrencilerinin yaşananlarla ilgili görüşlerini aldık.

22 Kasım 1908'de kurulan İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Çapa kampüsündeki binasını 26 Eylül 2019 tarihinde yaşanan deprem sonrası tahliye etmek zorunda kaldı.

Depremi ardından çatlakların sıvanıp eğitime ve tedavilere devam edileceğinin açıklanması üzerine öğrenciler binanın güvenli olup olmadığı incelenmeden binaya girmeyeceklerini açıkladılar ve bu doğrultuda günlerce eylemler yaptılar. Eylemlere İstanbul Dişhekimleri Odası ve Fakültenin mezunları da destek verdi.

Çevre Bakanlığı'ndan bir ekibin yaptığı incelemenin ardından İstanbul Valiliği 1 Ekim 2019 günü Dişhekimliği Fakültesi'nde bulunan yedi binada yapılan ön hasar tespiti incelemesinde kolonlarda hem deprem hem de fiziki şartlardan kaynaklı önemli yapısal hasarlar bulunduğu tespit edildiğini ve binaların tahliyesine karar verildiğini açıkladı.

Sonraki günlerde Tıp ve Dişhekimliği fakültelelerinin öğrenci ve öğretim görevlilerinin talepleri kampüsün yerinde yenilenmesine odaklandı.

İstanbul Tıp, Cerrahpaşa Tıp ve İÜ Dişhekimliği Fakülteleri binalarının yerinde yenilenmesi için Rektörlük, ilk olarak, 28 Aralık 2011'de İtalyan Proger firmasıyla master planı ve avan proje anlaşması imzalamıştı. 28 Kasım 2014 tarihinde uygulama projesine başlandı.

2015 yılına gelindiğinde hazırlıklar tamamlanmasına karşın kampüsün yerinde yenilenmesi projesi geçerli bir neden olmadan terk edildi.

2017 yılı Mayıs ayında Hasdal'da 1100 dönümlük bir arazinin İstanbul Tıp Fakültesi'ne tahsis edildiği, kampüsün dört yıl içinde Hasdal'a taşınacağı açıklandı. Rektörlüğün 1 Ekim 2019 günü yaptığı açıklamada ise Tıp ve Dişhekimliği Fakültelerinin Hasdal'a taşınması yeniden gündeme geldi. Hasdal'da 150 dönümlük bir arazinin tahsisi için çalışıldığı belirtildi. İfadelerden, iki yılı aşkın bir süredir Hasdal konusunda da bir adım atılmadığı anlaşıldı.

Fakültenin eski ve yeni öğretim üyeleri ve öğrencileri ise Çapa'nın yerinde yenilenmesi için kamuoyu oluşturma çabalarına devam ediyor.

İ.Ü.D.F. 2002-2005 dönemi Dekanı Prof.Dr. Betül Tuncelli:

Başka öncelikler Fakültenin yenilenmesinin önüne geçti

26 Eylül'deki depremde Fakülte'de miydiniz?

Evet, ben birinci kattaydım, çok büyük bir sallantı hissetmedim ama üst kattakiler çok daha fazla hissetmişler tabii.

Geçmiş olsun. 1999 depremi sırasında siz Dekan Yardımcısı'ydınız, sonrasında da Dekanlık yaptınız. Deprem riskine yönelik bir çalışma yapılmış mıydı o dönemde?

Yapıldı; 2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin eski rektörlerinden Prof.Dr. Semih Tezcan'dan bir inceleme yapmasını rica etmiştim. Bütün binaları inceledi; ana binada pek bir olumsuzluk görmemişti ama dekanlık ve temel bilimler binalarındaki olumsuzlukları daha ciddiye almıştı. Raporunda sıvaların dökülmesiyle ortaya çıkan donatılarda bir korozyon olduğunu ama bunların özel bir malzemeye temizlenip kaplanarak güçlendirilebileceğini ifade ediyordu. O raporu yapı işleri daire başkanlığına da gönderdik ama sonraki yıllarda çok ciddiye alınmadı.

Fakülte'deki birçok insan bu konuda bir şey yapılmamış olmasından şikayetçiydi. 2004-2005 döneminde bir proje geliştirmeye çalıştık; temel bilimler binası yıkılsın, ana binadaki faaliyet durmadan yeni ana bina buraya yapılsın, o taşındıktan sonra da temel bilimler ya da dekanlık binası onun yerine yapılır gibi düşünüyorduk.

O dönem ciddi bir mali gücümüz de oluşmuştu, dönemin rakamıyla 8 trilyona yakın bir paramız vardı. Ama İstanbul Üniversitesi gibi büyük bir kurumda sadece sizin düşünmeniz veya önermeniz adım atılmasına yetmiyor. O dönem Avcılar kampüsündeki binaların durumu daha kötüydü ve onlara öncelik verdiler.

Sonrasında hiçbir girişim olmadı mı?

Prof.Dr. Yunus Söylet'in İstanbul Üniversitesi Rektörü

olduğu dönemde, sanırım 2011 yılıydı, Çapa kampüsünün tamamının yerinde yeniden inşa edilmesiyle ilgili bir proje yapıldı. Bir İtalyan firması hazırlamıştı projeyi, hayata geçmesinin önünde de bir engel görünmüyordu ama pek bir adım atılmadı. 2017'de de Cumhurbaşkanı bir mezuniyet töreninde bu kampüsün Hasdal'a taşınacağını ifade etti ve o proje akim kaldı.

Son deprem sonrası gözle görülür hasarlar var mıydı binada?

Vardı ama özellikle dilatasyon derzlerindeki benzer çatlaklar 99 depreminden sonra da oluşmuştu; daha vahim bir görüntü oluşmadı. Ama böyle bir deprem yaşanıp insanlar da bu kaygılarını dile getirdikten sonra somut bilgilerle onları aydınlatıp ona göre bir çözüm üretmek daha doğru olurdu diye düşünüyorum.

Öğrencilerin bu eylemleri sonrası Fakülte'yi acilen boşaltmak durumunda kaldık. Çevre Bakanlığı'ndan bazı yetkililerin incelemesi sonucu bu kararın alındığı söylendi ama en azından biz rapor görmedik ve aniden Valiliğin kararıyla Fakülte'yi terk etmek durumunda kaldık. Öğrencilerin bu işi daha organize yapmalarını dilerdim. Haklı gerekçeleri olsa da bize de danışabilirlerdi.

Bir erken doğuma yol açtığını mı düşünüyorsunuz?

Evet. Biraz daha programlı olabilirdi. Var olan durum bir fırsat olarak görülebilir çünkü. Ayrıca, böyle devasa bir fakülteyi taşımak da kolay bir iş değil.

Deprem sonrası Fakülte binasından çekilen fotoğraflarda hasar çıplak gözle de görülebiliyor.

Eğitim nasıl devam ediyor?

Rektörlük kendi katını açtı bize, İktisat ve Hukuk fakültelerinin dersliklerini kullanıyoruz. Teorik derslerimizde hiçbir aksama olmadı ama dişhekimliği eğitiminde pratiğin büyük önemi var. Preklinik eğitimini Siyasal Bilgiler Fakültesi yenilenirken yapılmış bir prefabrik binaya taşıdık.

Klinik uygulamalar için de Biruni Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi kliniklerini cumartesi günleri bize tahsis etti. Öğrencilerin yarım kalmış işlerini orada belli bir program çerçevesinde tamamlamaya çalışıyoruz.

Asıl yapılması gereken işleri nerede nasıl yapacağımızı şimdilik kestiremiyoruz. Vezneciler'de yıkılan eski Biyoloji binasının yerinde yapılacak binalardan birinin bize tahsis edilmesi planlanıyor. Öğrencileri mağdur etmeden bu süreci atlatmaya çalışıyoruz ama bir sıkıntı yaşanacak.

Çapa'nın yerinde yenilenmesi mümkün değil mi?

Yerinde yenilenme mümkün tabii, herkes bunu istiyor. Az önce bahsettiğim gibi bu konuda hazırlanmış proje de var, hatta o projede yerimiz de belli; bugünkü Nöroloji binasının olduğu tarafta caddeye doğru oldukça da geniş bir yer ayrılmıştı dişhekimliği için. Ama çok da ümitli değilim açıkçası. Tabii bu konuda

Dekanımızın bilgileri daha önemli. Dekanlığın düzenlediği Akademik Kurul toplantısında da öğretim üyelerinin eğilimi Çapa'dan ayrılmamak yönünde gelişmiş. Rektör Bey'in de Çapa'nın yerinde yenilenmesini istediği yönünde aktarımlar var. Umarım 111. yılını kutlayan Fakülte yerinde kalır.

Prof.Dr. Gülümser Koçak:

Çapa'nın tarihi Türkiye'deki dişhekimliğinin tarihidir

Beyazıt'tan binanın yetersizliği nedeniyle mi Çapa'ya taşınılmıştı?

Ben 1962 mezunuyum; şu anda Beyazıt Devlet Kütüphanesi olarak kullanılan Barırcılar'daki binada okumuştum. Oradan çıkmamızın nedeni binanın bir aksının yol inşaatı nedeniyle yıkılacak olmasıydı. Önce Eczacılık Fakültesi'nin alt katına ve yine aynı Fakültenin arkada -bugün olmayan- bir binasına taşındık. Fiziken hiç bizim Fakülteye uygun olmayan mekanlardı ama en azından eğitimimizi yapabildik.

Dişhekimliği Okulu'nun Fakülteye dönüşmesi 1964'te gerçekleşti, o sırada Rektörlük de Çapa'da bugünkü binanın inşaatına başladı. Biz de ertesi sene, 1965'te de Eczacılık Fakültesi binasına taşınmak zorunda kaldık. İnşaat çeşitli sebeplerle biraz uzun sürdü ve 1970 yılında, sanırım Mart ayıydı, Çapa'ya taşınabildik. Fakültenin ayrıldığı 1984 yılına kadar da bu binada çalıştım.

İlk başta sadece bugünkü ana bina vardı. Taşındıktan bir süre sonra alt taraftaki idari bölüm ve amfiler yapılmaya başlandı. Sonrasında da Türkiye'de ilk kez dişhekimliği fakültesi bünyesinde bir temel bilimler bölümü açıldı ve onun için de yeni bir bina yapıldı. YÖK'ten sonra kaldırıldı bu bölüm.

Fakültenin bundan sonra nasıl devam edeceğiyle ilgili bir bilgi ulaştı mı size?

Resmi olarak açıklanmış bir şey yok. Herkesin kulağına çalınan Hasdal'a taşınma yönündeki söylentilerin gerçekleşmemesi için de herkesin el birliğiyle çabalaması

gerekliyor. Şu an Fakülteye yeni başlayan öğrencilerin ne yapacağını bilemez halde olduğunu söylüyorlar. Bir kısmı bu Fakülteyi yazdığı için pişman olduğunu söylüyor ki Türkiye'nin en köklü Fakültesi için bu üzücü bir durum.

Bu süreç iyi yönetildi mi sizce?

Bu kriz çok daha iyi atlatılabilirdi bence. Nihayetinde, güven vermeyen binaların kullanılmasından vazgeçilmesinde gördüğüm kadarıyla en büyük pay öğrencilere ait. Onların tepkileri olmasaydı muhtemelen her şey aynen devam edecekti. Biz de bir iki kez onları ziyaret edip destek verdik. Öğrencilere bizim hakkımızda 'politika yapmaya gelmişler' gibi söylemlerde bulunmuşlar. Yıkılma riski olan binaya girmemenin ne politikası olacak allahaşkına?

Bu arada gözden kaçan bir nokta daha var: İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi kendisiyle birlikte tüm dişhekimliği camiasının da arşivine sahip. Bu yer değiştirme sırasında bu arşivin de çok iyi bir şekilde korunması gerekiyor.

Bu süreç uzarsa bu materyaller de zarar görebilir. 111 yıllık geçmişimizin bütün belgeleri ve ilk dönemlerde kullanılan alet edevatların bir bölümü Fakülte'mizin arşivinde bulunuyor. Bunlara büyük hassasiyet gösterilmesi lazım.

Çapa'nın yerinde kalması İstanbul için ne anlam ifade ediyor?

Öncelikle Dişhekimliği Fakültesi'yle Tıp Fakültesi'nin bir arada olması çok önemli. Sağlık bilimlerinin bir arada olması hem eğitimciler için hem de hastalar için çok daha işlevsel. İkinci olarak, hem hasta için hem çalışanlar için, hem öğrenciler için ulaşımı çok kolay bir nokta Çapa. Üçüncüsü burası kent insanı için 1970'ten bu yana nedereyde yarım yüzyılda oluşmuş bir alışkanlık; artık Çapa denince semtten önce bu sağlık kampüsü geliyor akla. Hepsini birlikte değerlendirdiğimizde yerinde yeniden inşa edilmesi en doğrusu gibi geliyor bana.

Çapa'nın kendisine ait oldukça geniş bir kampüsü var. Bu nedenle de kendi yerinde inşa edilmesi en doğru karar olacaktır. Sosyal medyada bu konudaki paylaşımlara da baktığımızda öğrencisinden öğretim üyesine, eski mezununa kadar herkes bu noktada birleşiyor.

Biz de bu konuda birçok meslektaşımızla birlikte sosyal medyada "**Yeni Çapa Diş Yine Çapa'da**" başlığı altında bir duyarlılık yaratmaya çalışıyoruz. İster Çapa'dan isterse diğer fakültelerden mezun olsun tüm meslektaşlarımızın da bu köklü kurumun yerinde kalması için destek vermesini bekliyoruz. ◉

Çapa kampüsünün yerinde yerilenmesine yönelik eylemlere İstanbul Dişhekimleri Odası da destek verdi. Oda Başkanı Prof.Dr. Turhan Atalay "öğrencilerimiz, hocalarımız, çalışanlar ve hastalar için konunun takipçisi olacağız" dedi.

Doktora öğrencisi Emre Kırmızıtaş:

Bütün bileşenler Çapa'ya sahip çıkmalı

Fakülte binasının depreme dayanıklılığıyla ilgili kuşklar önceki yıllarda da vardı. Ben fakülteye 2008 yılında başladım, o zaman da aramızda "umarız deprem insanlar fakülteyken gerçekleşmez" şeklinde sohbetlerimiz oluyordu.

26 Eylül'de yaşanan depremde Fakülte'de değıldim. Ertesi gün Fakülte binasını dolaştığımda ise gözle görülebilen çok sayıda hasar vardı. Zaten sosyal medyada çokça döndü bu fotoğraflar. Hatta Fakülte yönetimi bunların bazılarını gizlemek için kendilerince çeşitli önlemler almıştı.

Dekanlık hasarı önemsemek bir yana can güvenliğinden endişe duyan öğrencileri, asistanları, Fakülte emekçilerini tehdit etmeye kadar vardırdı işi. 'Aranızda teröristler var, önlük giymiş dolaşıyorlar' gibi ipe sapa gelmez iddi-

alar da cabası. Biz bu dili çok yakından tanıyoruz, kendilerine tavsiyem bundan sonraki süreçte bu dili terk etmeleri, bu

Öğrencilerin tepkisini yoğunlaştıran adımlardan biri de çatlakların kontrol yapılmadan aceleyle sıvanması oldu.

şekilde bir sonuç alabilmeleri mümkün değil. Bütün toplumsal eylemliliklerde olduğu gibi geri adım atmayan öğrenciler dekanlığı geri adım atmaya mecbur kıldı. Direnen kazanır özetle.

Bir süredir Çapa kampüsünün başka bir yerde kurulmasına dair söylentiler vardı. Şehir hastaneleriyle birlikte şehrin merkezinde bulunan önemli sağlık birimlerini şehrin kilometrelerce dışına taşıma yönünde bir eğilim deprem öncesinde oluşmuştu zaten. Çapa kampüsü için de aynı şeyi deneyeceklerine dair şüphem yok. Bu nedenle Çapa'daki bütün bileşenlerin Çapa'nın Çapa'da kalması için ortak bir mücadele örgütlemesi gerekiyor.

Doktora öğrencisi Merve Demir:

22 Kasım'da Çapa'da buluşalım

Lisans ve doktora eğitimim nedeniyle 10 yıldır Çapa (İ.Ü.) Dışhekimliği Fakültesi'nde eğitimime devam ediyorum. Binanın depreme dayanıksız olduğunu zaten biliyorduk, olası bir depremde umarız içinde olmayız diyorduk. Eğitim sürecim boyunca 26 Eylül'deki dışıda bina içindeyken herhangi bir depreme şahit olmadım ama binanın çeşitli yerlerinde dönem dönem tavan çökmeleri yaşandı ve tadilatlarla çözülmeye çalışıldı.

Deprem sırasında altıncı katta çalışıyordum. Çalışanlar, öğrenciler ve hastalar çok büyük bir panik yaşadı. Burada bulunduğum 10 yıl içinde herhangi bir tatbikat ve planlamaya şahit olmadım. Bu durum personel, öğrenci ve öğretim üyelerinde oluşan paniğin en büyük sebeplerinden biriydi bence; deprem sırasında klinikler aktif bir şekilde hasta bakıyordu ve biz hastaları tahliye etmekte de zorlandık. Depreme

şahit olan personel, öğrenci ve asistanlar olarak can güvenliğimizin tehlikede olduğunu düşünerek tekrar binaya girmek istemedik.

İlk başta hasar pek önemsenmiyor gibiydi ama Dekanlık tabii ki kimsenin can güvenliğini tehlikeye atamazdı. Nihayetinde öğrencilerin ve çalışanların ısrarıyla bina denetlenerek tahliye edildi.

Fakülte'ye gün içinde gelen hastaların büyük bir kısmı Tıp Fakültesi birimlerinden yönlendirilen hastalardan oluşuyor.

Dışhekimliği binası başka bir alana taşındığında bu konuda verilen hizmette de aksamlar oluşacaktır. Ayrıca, Çapa yerleşkesi merkezi ve ulaşımı kolay bir alanda yer alıyor ve İstanbul'un her kesiminden insanlar rahatlıkla gelebiliyor.

Tüm bunlar göz önüne alındığında Fakülte'mizin başka bir alana taşınmasını istemiyoruz ve yerinde yapılmasını istiyoruz. Bundan sonraki isteğimiz ve umudumuz Türkiye'nin en eski dışhekimliği fakültesinin adına yakışır bir bina olarak yerinde yapılmasıdır.

22 Kasım'da Türkiye'de Bilimsel Dışhekimliğinin ve aynı zamanda Fakülte'mizin 111. kuruluş yıldönümünde eski fakülte binasının önünde toplanacağız. Tüm meslektaşlarımızı bekliyoruz.

Deprem sonrası günlerde eğitim yapılmamasına rağmen öğrenciler günlerce Fakülte binasının önüne geldiler ve Fakültelerine sahip çıktılar.

Doktora öğrencisi Selin Kumral:

Çapa gibi bir Fakülte şehir dışında olamaz

Binanın sağlığına dair kuşku lar hep vardı. Örneğin benim çalıştığım 6. katta bir iki sene önceki aşırı yağış-larda çatımız çöktü; resmi evraklar zor kurtarıldı ama çökmeyen kısımda biz hasta bakmaya devam ettik.

26 Eylül'deki deprem anında binaday-dım; 13:59 Fakültenin en yoğun olduğu saatlere denk geliyor, 13:30'da kayıtları alınmaya başlar, hastalar klinikleri gider, sıralar oluşur vs. Bizim katta 30-35 randevulu hasta vardı, hocaların kendi hastaları hariç. Deprem başladığında binadan çatır çatır ses geldi ve ayakta duramadık, beş metre falan yürüyebil-dim. Ne yapacağımızı bilemedik, burada geçirdiğim on yılda hiçbir deprem tatbikatı görmedik, nereye çökmemiz gerektiğini bile bilmiyoruz.

Binanın boşalması neredeyse yarım saat sürdü; yangın merdiveni yok, iki

çıkışı var, insanlar birbirini ite ite indi. Sonraki günlerde konunun gündeme girmesi tümüyle öğrencilerin ısrarlı çabalarıyla gerçekleşti. Biz sadece destek verdik. Slogan atmadan ellerinde dövizlerle okuldan ayrılmadan her gün oraya geldiler. Derse gelir gibi kampüse gelip okullarına sahip çıktılar. Bu arada her katta bir ya da iki kişi acil hastalara baktılar ama yeni hasta kabulü yapıla-madı zaten.

Ertesi gün Dekanlıkla yapılan görüş-melerde Dekanlık bir sorun olmadığını, eğitimin de tedavilerin de devam edeceğini söylemiş. Ertesi hafta başında geldiğimizde ise çatlakların dolduruldu-ğunu ve dökülen yerlerin makyajlandığı-nı gördük. Bunun üzerine biz "gerçek bir mühendislik incelemesi yapıp binanın sağlam olduğu tespit edilinceye kadar içeri girmek istemiyoruz" dedik. Nihaye-

tinde Çapa kampüsünde Dişhekimliği Fakültesi de dahil olmak üzere üç binada faaliyetin durdurulduğu bildirildi.

Biz Fakültenin yerinde yenilenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aksi yönde görüş belirten kimse de görmedik. Yerinde yenilenmesi için hazırlanmış bir proje de var ama bugüne dek harekete geçilemedi. Çapa'nın fonksiyonunun değişmeyeceği, bu arazinin ticari bir kullanıma açılmayacağı söylendi ama adım da atılmadı. Şehir merkezindeki tek fakülte hastanesi burası. Öğrenciler, öğretim üyeleri, çalışanlar, bölge esnafı da dahil olmak üzere bir araya gelip ısrar ederek Çapa Dişhekimliği'nin yerinde kalmasını sağlamamız gerekiyor.

İ.Ü.D.F. öğrencisi Enes Kurel:

Tıp Fakültesi'yle birlikte Çapa'da kalmalı

Fakültemiz içerisinde geçmiş yıllarda yaşanan depremler sebebiyle oluşan gözle görülen bir çatlak kırık vs bir şey yoktu ama yine de binanın dayanıklılı-ğıyla ilgili kuşku lar vardı.

26 Eylül'deki depremde okulda olan arkadaşlarımızın, asistanların büyük bir kısmı hasta bakıyordu ve hayli korktular. Meydana gelen depremle birlikte üst katlarda olan kliniklerin duvarlarında siva dökülmeleri/açılmaları gördük. Okulumuzun sakinleri olan öğrenci, personel, asistan ve hocaların büyük bir kısmı durumdan kötü etkilendiler ve hepimiz bir iyileştirme talebinde bulunduk. Zaten bu talepten de herkesin haberi oldu.

İlk günden itibaren dekanlıkla öğrenci temsilcileri olarak birçok görüşme yaptık ve iyi niyetten şüp-hemiz yoktu. Yapılan toplantılarda içeri girmek için zorlanmadık, tabi geçen zamanda görüştüğümüz rek-tör yardımcılarımıza da düşünceleri-

mizi ilettik ve çözüm bekledik. İlk etapta kliniklerde çalışmaların devam etmesi yönünde bir karar olacağını düşündük ama ilerleyen günlerde dekanlık bizim aracılığımızla binanın tahliye kararını duyurdu. Karışıklığın sebebini her şeyin çok hızlı gelişmesine bağlıyorum.

Türkiye'nin ilk ve en köklü dişhekimliği fakültesinin yıllardır özdeşleştiği yerde hastalarını kabul etmeye devam etmesi gerekiyor. Çapa semti, barındırdığı

dişhekim-liği ve tıp fakülteleri sayesinde zamanla

her yönden bir merkez haline geldi. Sağlık hizmeti veren eğitim kurumların-da olmazsa olmaz öncüllerden biri de hastadır. Hastalar özellikle İstanbul'un ve Türkiye'nin her birçok yerinden tedavi olmak için yıllar boyu bizim fakültemize başvurmuşlar.

Bizim öğrenciler olarak geçtiği-miz süreçte öncelik sıralamamız vardı. Öncelikle can güvenliğimizin sağlanması ki sağolsun yetkililer sağladı; daha sonra da eğitimimizin ve klinik akışının kaliteden ödün verilmeden devam etmesi ve de okulumuzun yerinde yenilenmesi. Bu yenilenme sürecinde tıp fakül-tesiyle olan kampüs paylaşımımızın da devam etmesini istedik; hala da düşüncemiz bu yöndedir.

Çapa kampüsünde yer alan Tıp ve Dişhekimliği fakülteleri-nin camiaları bu süreçte hep birlikte hareket ettiler.

TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Sevgül Bora:

Kadın dişhekimleri meslek yaşamlarını erken bitiriyor'

Kadın Dişhekimleri Komisyonu'ndan sorumlu TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Sevgül Bora Türkiye'nin cinsiyet eşitliği açısından 149 ülke arasında 130. sırada olduğunu belirterek kadın dişhekimlerinin yaşadığı sorunlarla ilgili bir çalışma yapılmamış olmasını bir eksiklik olarak gördüklerini belirtti. İstatistiklerin kadınların mesleğe daha erken veda ettiklerini gösterdiğini söyleyen Bora, bunu toplumsal cinsiyet rollerinin bir sonucu olarak açıklıyor.

TDB Kadın Dişhekimleri Komisyonu nasıl kuruldu?

Dünya Dişhekimleri Birliği FDI'nın bir Kadın Kolu var. Bu örnekten yola çıkarak 8-10 Mayıs 2015'te yapılan TDB 15. Olağan Genel Kurulu'nda verilen önerenin kabul edilmesiyle Komisyon kurulmuş oldu. Komisyon çalışma dönemlerinde değişen üyelerin katkı ve katılımlarıyla çalışmalarına devam ediyor.

FDI Kadın Kolu ne tür çalışmalar yapıyor?

FDI Women Worldwide misyon olarak dünya çapındaki kadın dişhekimleri ulusal gruplarının faaliyetlerini koordine etmeyi misyon ediniyor. Kadın dişhekimlerinin çalışma şekilleri hakkında bilgi toplanmasını teşvik ederek var olan eşitsizlikleri ele alıyor.

Dünya çapında kadın dişhekimleri arasında temas-

lar ve mesleğin tüm dallarına kadınların katılımı için çalışmak da FDI kadın Kolu'nun görevleri arasında.

Oda bölgelerinde de kadın dişhekimi komisyonları var mı?

Komisyonumuzda yer alan temsilcilerden de biliyoruz ki Ankara ve İstanbul Odalarında 2015 itibarıyla kadın dişhekimi komisyonları bulunuyordu. Diğer Odalarda da kurulma haberlerini bekliyoruz. Bunun için tüm Komisyon üyelerimiz kendi Oda bölgelerinde çalışma yürütüyorlar.

Dünya Dişhekimleri Birliği dünya çapında iletişim kurmayı hedeflerken biz de henüz çok genç olan Komisyonumuzla öncelikle Oda bölgelerinde kurulacak Komisyonlarla iletişim kurmayı ve bilgi paylaşımı yaparak dayanışma içinde çalışmayı istiyoruz.

Sadece dişhekimi kadınların sorunlarıyla mı ilgileniyorsunuz?

Kadınların cinsiyetlerinden ötürü karşılaştıkları her türlü sorun Kadın Komisyonu'nun görev alanı içindedir. Sadece dişhekimi kadınların değil, tüm kadınların hak arayışlarının destek ve takipçisiyiz. Kadın hak ve özgürlüklerinin sağlanmasında da mücadele bütünlüklü olmalıdır.

Sorunun temeli toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Sorunları lokal, bir meslek grubunu ilgilendiren kısmıyla ele alırsak temel sorun ortada olduğundan çözemeyiz. Tabii ki önceliğimiz dişhekimi kadınların sorunları. Kadın örgütleri zaten etkin bir şekilde çalışıyor. Hedefimiz ortak çalışmalarla eşitliği her alana yaymak.

17. Dönem TDB Kadın Dişhekimleri Komisyonu 27 Eylül 2019 günü ilk toplantısını yaparak çalışmalarına başladı. (Soldan sağa) Esra Ekizer, Gülay Kütükcüler, Melis Kalkavan, Sevgül Bora (Sorumlu MYK üyesi), Neslihan Sevim, Feride Aktan, Sibel Kepez Ülkü, Serpil Yağan, Emine Özyıldız Algan, Z. Serpil Güzey, Gamze Burcu Gül.

Yürütülen çalışmalar neler, amaçlanan nedir?

Kadın dişhekimlerinin cinsiyetlerinden ötürü yaşadıkları her türlü sorunun tespiti ve çözüm yollarının bulunması asıl amacımız. Tedavi için tıpta nasıl hastalığın teşhis edilmesi önemliyse komisyonumuzda da önceliğimiz sorunların tespiti.

Hep birlikte çözüm yollarının belirlenmesi ve hayata geçirilmesi için çalışacağız. Elimizde bu konuda dişhekimlerine dair bilimsel veriler olsun diye bir anket çalışması planlıyoruz. Diğer meslek örgütleriyle birlikte çeşitli çalışmalar da yürüttük; bu konuda yetkin, söz sahibi kişilerin konuşmacı olduğu etkinlikler düzenledik. Dergide, sosyal medyada kadın dişhekimlerinin sorunlarının görünür olmasını hedefliyoruz.

Eğitilmiş bir kitle olan dişhekimleri için de 'toplumsal cinsiyet eğitimi' gerekli mi? Bu konuda neler yapılabilir?

Kesinlikle gerekli. "Türkiye'de Ağız Diş Sağlığı Hizmetlerinde ve Dişhekimlerinin Çalışma Yaşamında Gerçekleşen Dönüşümü Anlamak- Niteliksel Bir Araştırma" çalışmasında sorgulanması hedeflenen konular olmamasına rağmen dişhekimliğinde toplumsal cinsiyetin çeşitli boyutları sergilenmişti.

Araştırma verilerine göre, kadın dişhekimlerinin toplumda 'annelik ve eş olma rollerinin' çalışma hayatını etkilediği ifade ediliyordu. Çoğu kadın dişhekiminin meslektaşları olan eşinin bile bu konuda belirleyici rolü olduğu görülüyor. Evli çift olan meslektaşlarda muayenehanesini kapatarak çocuk büyüten anne çok ama bunu yapan baba dişhekimleri oranı yoktur herhalde.

Yine araştırma verilerine göre, özelde ücretli çalışan kadın dişhekimlerinin işverenler tarafından daha kolay yönetilebileceği düşünülüyor.

Kadın dişhekimleri meslek icrasında hasta-hekim ilişkisinde de cinsiyetçi yaklaşımlarla karşılaştığı yine araştırma içinde somut örneklerle ortaya konmuş. Kanıksanmış veya yanlış yerleşmiş cinsiyetçi yaklaşımları değiştirebilmek için de önce farkındalık artırılmalı. Komisyon olarak meslek alanımıza yansımış olan bu durum hakkında farkındalık artırmayı, eğitici etkinlik ve yayınlarla geliştirmeyi de görev bildik.

Komisyonunda neden erkek üyeler yok?

Komisyon, adından da anlaşılacağı gibi kadın dişhekimlerinin komisyonudur. Doğal olarak asıl özneler

Kadının çalışma yaşamına giderek daha fazla katılımı ondan beklenen diğer rolleri azaltmadı.

kadınlardır ve söz sahibi, yürütücüleri kadınlar olmalıdır. Erkekler en modern toplumlarda dahi kadınlardan daha fazla söz sahibidir. Kadınlar var olabilmek, söz sahibi olabilmek için karma topluluklarda daha fazla çalışmak zorunda kalmaktadır. Kendi komisyonlarında en azından kendi sorunlarının çözümüne kendileri karar vermelidir.

Türkiye'de kadın dişhekimleri diğer ülkelerdeki meslektaşlarından daha fazla mı ayrımcılığa uğruyor? Kadın dişhekimlerinin dünyada

durumu nasıl?

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi orada yaşayan kadınların hak ve özgürlükleriyle doğru orantılı. Dünya Ekonomik Forumu'nun cinsiyet eşitliği raporuna göre Türkiye 149 ülke arasında 130. sırada. Dişhekim kadınlara da bu toplumun bir parçası olduğundan yaşadıklarımıza ve gözlemlerimize dayanarak, evet, biz daha çok ayrımcılığa maruz kalıyoruz. Dişhekim kadınlara ayrımcılığa uğradığına dair ne yazık ki elimizde bilimsel veri yok. Farklı ülkelerde kadın ve erkek dişhekimleri üzerinde yapılmış çalışmalara baktığımızda en medeni olduğunu düşündüğümüz ülkelerde de kadın dişhekimleri bu ayrımcılığa maruz

kalıyor. Meslek yaşantıları daha kısa, mesleğini, akademik kariyerini aile ve çocuklarına göre organize ediyor. Yarı zamanlı çalışanlar daha çok kadın.

Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre de kadın dişhekimleri meslek yaşamını erkek meslektaşlarına göre çok daha erken sonlandırıyor. Size göre bunun sebepleri neler olabilir?

İstatistiklere göre mesleğe başladığımızda 21-35 yaş grubundaki dişhekimlerinin % 51'i kadın. Yaşları ilerledikçe kadın oranında hızlı bir düşüş görülüyor. Çalışan dişhekim kadınlara oranı % 32, 65 yaş üstünde ise %14'lere düşüyor.

Kadınlar toplumsal cinsiyet rolleri gereği ev işlerini, çocuklarının ve ailelerinin sorumluluğunu erkek meslektaşlarına göre daha fazla alıyorlar. Bu da meslek yaşantılarını daha erken sonlandırmalarına, meslek hayatında daha fazla yıpranmalarına sebep oluyor.

Bu bize özgü bir durum değil. Kanadalı dişhekimlerinde kadınların meslek hayatı 20 yıl iken, erkeklerde bunun 35 yıl olduğu yapılan çalışmalarda tespit edilmiş. Gelişmiş ülkelerde de benzer tablolarla karşılaşmak çözümün uzun soluklu ve ısrarlı bir mücadeleyle gerçekleşeceğini düşündürüyor. Biz de bu mücadelenin bir parçası olacağız.

'Cinsiyet eşitliği raporuna göre Türkiye 149 ülke arasında 130. sırada. Dişhekim kadınlara da bu toplumun bir parçası olduğundan yaşadıklarımıza ve gözlemlerimize dayanarak, evet, biz daha çok ayrımcılığa maruz kalıyoruz.'

Piyasalaşan üniversitelere YÖK katkısı

Son yıllarda dışhekimlerinin tepkilerine ve TDB'nin girişimlerine rağmen kontrolsüzce açılan yeni dışhekimliği fakültelerinden. bunu talep eden siyasiler ve üniversiteler kadar buna onay veren YÖK de sorumlu görülüyor. TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Dr. Serdar Sütçü yeni dışhekimliği fakülteleri üzerinden YÖK'ün kendi yasasında tanımlanan amaç ve görevleriyle nasıl çeliştiğini ele aldı.

Ilk YÖK yasağı ile üniversitelerdeki özerklik budandı, sonraki yasa üniversiteyi siyasi iktidara bağladı, yeni yasa ise üniversiteyi ticarethaneleşmeye sürüklüyor.

YÖK, keşke biraz da pek çoğu siyasi dayatmayla ya da ticari amaçlarla kurulan üniversitelere açılış izni ve kontenjan verirken, istihdam olanaklarını da düşünse. Son istatistiklere göre, işsizlik sıralamasının en tepesinde gençler ve özellikle de üniversite mezunları bulunuyor.

YÖK'ün hedefi, sadece kontenjanları doldurmak ve profesör sayısını artırmak değil, kaliteyi, insan gücü planlamasını ve istihdamı da dikkate almak olmalıdır.

Yüksek Öğretim Kanunu'nun 1. maddesi (kuruluş amacı) ve 4. maddenin 7. paragrafına baktığımızda;

“Amaç: Madde 1 – Bu kanunun amacı; yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim - öğretim, araştırma, yayım, öğretim

elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir” der.

“Madde 4 – Yükseköğretimin amacı: (7) İlgili ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip, vatandaşlar olarak yetiştirmek” der.

Bugün için gelinen nokta; dışhekimliği fakültesi sayısının mevcut 90'ı aşkın fakülte ve yakın bir zamanda açılacak 23 yeni fakülteyle birlikte 120'yi aşacak olması. Bu fakültelerin ortalama 75 öğrenci öğrenci aldığı düşünüldüğünde beş yıl sonra yıllık ortalama 10 bin yeni mezun verecekleri görülüyor.

İnsangücü Planlaması

2018 yılından sonra yeni bir fakülte açılmadan mevcut kurulanların

eğitimi sonucunda, 2028 yılında ülkemizdeki dışhekimliği sayısı 90 bini aşacak. TÜİK

'Sayıları 120'yi aşacak fakültelerin beş yıl sonra yıllık ortalama 10 bin yeni mezun verecekleri görülüyor. Türk Dışhekimleri Birliği'nin yaptığı insan gücü ihtiyacı hesaplamalarında ülkemizin yıllık ilave dışhekimliği ihtiyacı 1000 civarında hesaplanıyor.'

* Dr., TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi

verilerine göre Türkiye nüfusu 88.645.000 civarında olacak ve dişhekimi başına düşen nüfus 970 olacaktır.

Tabii 2018 yılından sonra birçok fakülte daha kurulduğunu, bazılarının eğitime başladığını da not etmemiz gerekiyor.

Türk Dişhekimleri Birliği'nin yaptığı insan gücü ihtiyacı hesaplama çalışmalarında ülkemizin yıllık ilave dişhekimi ihtiyacı 1000 civarında hesaplanıyor.

Yine YÖK Kanunu'na dönelim:

"Madde 4 - c) Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır."

- ▶ İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Dişhekimliği Fakültesi öğrencilerinin pratik eğitimlerini yapacakları fantom laboratuvarları yok.
- ▶ Yılların İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi öğrencileri binalarına giremiyorlar, şimdi artık binaları da yok. Mevcudu korumak, geliştirmek yerine Üniversite parçalandı yeni bir Üniversite yaratıldı.
- ▶ Amfi kapasitesi olmayan fakültelerde taşınmalı eğitimlerin yapıldığını görmezden gelen YÖK yeni fakülte açılmaları ve kontenjanların artırılması konusunda cömert olabiliyor.
- ▶ Hiç ihtiyaç olmadığı halde yeni açılan vakıf üniversiteleri Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yayımladığı *"Vakıf Üniversiteleri ile Özel Hastanelerin İşbirliğine İlişkin Usul ve Esaslar"* bildirgesiyle öğrenci almaya başladılar. Afiliasyon ihtiyaç halinde bir çözüm olabilir, ama daha kurulma aşamasında sadece niyet belirtir.
- ▶ Vakıf Üniversiteleri yasada kar amacı gütmeyen üniversiteler olarak yer alır. Bugün devletten arazi, bina yardımı alan, öğrenciden para alan, devletten parasal yardım dahil tüm ayrıcalıklar tanınan üniversiteler haline geldi.
- ▶ *"Taşeron öğretim üyesi"* tanımı literatüre vakıf üniversiteleri sayesinde yerleşti. Vakıf üniversitelerinde çalıştırılan öğretim elemanlarının maaşları, özlük hakları ve sendikalaşma faaliyetleri konusu ayrı bir tez konusu olabilir.
- ▶ Öğretim elemanı açısından baktığımızda üniversiteler arasında uçurumlar vardır. Yasasında yüksek öğretim kurumlarının eğitim ve öğretimde birlik esası olan YÖK bunu sağlamak bir yana, yeni uçurumlar yaratmaktadır. Kadrosunda profesör ve doçent olmayan birçok dişhekimliği fakültesi bulunuyor.
- ▶ YÖK kendi yasasına da sahip çıkmamakta, şube üniversite, kooperasyon adı altında yabancı üniversitelerin açılmasını görmezden gelmektedir.

Öğrencilerin isyanı

Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi öğrencilerinin sosyal medyada paylaştıkları aşağıdaki metin yeni fakültelelerdeki akademik kadro yetersizliğine ek olarak asgari fiziki şartların da sağlanmadığını gösteriyor:

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dişhekimliği öğrencileri olarak artık YETER diyoruz.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesinde 2017 yılında eğitim vermeye başlayan fakültemizin yıllardır devam eden sorunları ve fiziki şartlarının yetersizliği büyük bir hayal kırıklığı içinde devam etmektedir.

(...) bu dönem 3. sınıfa başlamamıza rağmen uzun zamandır yapılacak denen ve sürekli ertelenen FANTOM LABORATUVARIMIZ hala yapılmamıştır. Ne zaman açılacağı konusunda ise kesin bir tarih belirtilmemiştir. Gelecek sene eğilim öğretim döneminin başlangıcına

yetişmesi gereken ve hala yapılmayan FAKÜLTE KLİNİĞİNİN de bu şartlar altında faaliyete geçemeyeceği konusunda derin kaygılar taşımaktayız.

(...) Bizler kimseden bir ayrıcalık talep etmiyoruz. Sadece ve sadece yeterli donanımına sahip bir şekilde okulumuzdan mezun olup vatanımıza ve milletimize faydalı birer hekim olmak istiyoruz.

Türkiye'nin 'SAĞLIK' temalı ilk ve tek devlet üniversitesi olan okulumuz yetkililerinden gerekli adımların daha da geç olmadan atılmasını fakültemizin fiziki şartlarının bir an önce iyileştirilmesini talep etmekteyiz.

Öğrenciler;

- ▶ Yeni bir hayata, mesleğe başlarken laboratuvarsız, kliniksiz, öğretim elemanı kadrosu yetersiz olan bir fakülte hayal etmiyorlar.
- ▶ Tüm fakülteler arasında en masraflı olan eğitim dişhekimliği eğitimidir. Bu eğitimlerde öğrenciler tüm malzemelerini kendileri karşılamaktadır.
- ▶ Döner sermaye katkısı yaratan öğrencilere bu malzemelerin ücretsiz verilmesi, hatta belirli bir ücret de ödenmesi gerekmektedir.
- ▶ Ortak müfredatların hazırlanması, ortak sınavların yapılması, eğitimde birliğin sağlanması en büyük beklenti olmuştur.

YÖK'ün görevi sadece yeni fakülte açmak, kontenjanları arttırmak değildir. Sahayı görmek için fakültelelere gidin, öğrencilerle konuşun, öğretim üyeleriyle, taşeron öğretim üyeleriyle görüşün, kütüphane kapasitelerine, alanlarına bakın, özel üniversitelerin reklama ayırdıkları bütçelere bakın.

Sahada durum farklı. Ankara'dan görüldüğü gibi değil.

Yeni fakülteler açarken bu çocukların hayallerini, geleceğini düşünün...

Sürekli Dişhekimliği Eğitimi Kredilendirilmiş Soruları

Soruların yanıtlarını en geç **20 Aralık 2019** tarihine kadar SDE Yüksek Kurulu Kızılırmak Mah. 1446. Cad. Alternatif İş Merkezi No: 12/38 Çukurambar Çankaya / Ankara adresine mektupla, 0.312.430 29 59'a faksla ya da tdb@tdb.org.tr adresine e-mail ile gönderen meslektaşlarımızdan en az 7 soruyu doğru cevaplayanlar 6 SDE kredisi almaya hak kazanacaklardır.

1 Fluor iyonu, apatit yapı içerisinde hangi kimyasal yapı ile yer değiştirerek apatit yapıya katılır?

- [a] Kalsiyum
- [b] Hidroksil
- [c] Kalsiyumhidroksit
- [d] Kalsiyum fosfat
- [e] Fosfat

2 Üst orta kesici dişin mesio palatinal marginal rotasyonu ile ilgili olarak aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

- [a] Distal köşe vestibüle yer değiştirir.
- [b] Rotasyon merkezi mezialdedir.
- [c] Rotasyon merkezi dişin eksenini üzerindedir.
- [d] Rotasyon merkezi kesici kenarın ortasındadır.
- [e] Hiçbiri

3 Akut Apikal periodontitis semptomları ile ilgili aşağıdaki şıklardan hangisi yanlıştır?

- [a] Şiddetli ağrı
- [b] Perküsyon hassasiyet
- [c] Dişte yükselme hissi
- [d] Periapikal bölgede radyolüsent lezyon
- [e] Diş vital ya da devital

4 Üst yirmi yaş dişleri aşağıdaki tekniklerden hangisi ile çekilir?

- [a] Elevasyon ve rotasyon
- [b] Lüksasyon
- [c] Elevasyon
- [d] Lüksasyon ve elevasyon
- [e] Hiçbiri

5 Aşağıdaki kaslardan hangisi çalıştığı zaman bir tam protezin yerinden oynamasına neden olmaz.

- [a] Masseter kası
- [b] Mental kas
- [c] Buksinatör kası
- [d] Mylohyoid kası
- [e] Hiçbiri

6 Aşağıdaki antibiyotik kombinasyonlarından hangisi periodontal hastalıklarda kullanılabilir?

- [a] Amoksisillin + Azitromisin
- [b] Amoksisillin + Tetrasiklin
- [c] Amoksisillin + Doksisisiklin
- [d] Amoksisillin + Metronidazol
- [e] Metronidazol + Doksisisiklin

7 Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- [a] Hipotiroidde dilde kalınlaşma görülür
- [b] Otitis media da daha çok alt dişlerde ağrı görülür
- [c] Kontrolsüz diabet periodontal hastalığa neden olabilir
- [d] Osteogenezis imperfekta da mavi sklera görülür

[e] Bağıdokusu elemanlarının yaygın veya sınırlı artışı sonucu sertleşip elastikiyetinin kaybolmasına keratoz denir.

8 Panoramik radyografi alınırken aşağıdakilerden hangisi yanlış bir uygulamadır ?

- [a] Hastalara kurşun önlük giydirilmesi.
- [b] Hastalara kurşun boyunluk takılması
- [c] Çocuk hastalarda verilen ışın dozunun azaltılması.
- [d] Hastanın hareketli protezlerinin ve metal eşyalarının çıkartılması.
- [e] Hastanın kayakçı pozisyonuna getirilmesi.

9 Aşağıdakilerden hangisi angular şelitisin meydana gelmesine sebep olur?

- [a] B2 vitamini eksikliği
- [b] Dikey boyut azalması
- [c] Aşırı salivasyon
- [d] Radyasyon tedavisi
- [e] Hepsisi

10 Aşağıdakilerden hangisi ağartma maddesi değildir?

- [a] Hidrojen peroksit
- [b] Sodyum perborat
- [c] Karbamat peroksit
- [d] Sodyum hipoklorit
- [e] Superoksol

SDE YANIT FORMU (Doğru yanıtı lütfen daire içine alınız):

Adı Soyadı : İmzası:

TC Kimlik No :

Adresi :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
173. sayının yanıt anahtarı:									
A	E	D	A	D	D	C	A	D	C

‘Dişhekimliği daha saygın bir meslekti’

Türkiye’de bilimsel dişhekimliğinin 111. yılını, Türk Dişhekimleri Birliği’nin ise 34. yılını geride bırakıyoruz. 22 Kasım yaklaşırken bugünlere nasıl geldiğimizi şöyle bir hatırlayalım diye TDB’nin kuruluşunda da yer almış meslek büyüklerimizden Cemil Altay’ın kapısını çaldık. Altay, hoş anılarıyla süslediği söyleşimizde dişhekimliği mesleğinin itibarının zayıfladığı tespitini yapsa da her şeye rağmen geleceğe umutla baktığını ifade etti.

Öncelikle kendinizden biraz bahseder misiniz?

1942’de Kars’ın Sarıkamış ilçesinde doğdum. Babam Devlet Demir Yolları’nda memurdu. Çocukluğum ara istasyonlarında geçti. İlkokulu Yeniköy köyünde beş sınıf bir arada Cilavuz Köy Enstitüsü mezunu Recep öğretmeninde okudum. Daha sonra Sarıkamış Ortaokulu’nda dedemin yanında gaz lambası ışığında okudum.

1956 da Gebze’ye tayin olduk. Liseyi Haydarpaşa Lisesi’nde yatılı olarak okudum. Bir yıl İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’ne devam ettikten sonra 1961’de İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Yüksek Okulu’nu kazanarak, Beyazıt’ta bulunan binada okudum. Mezun olacağımız sene okulumuz fakülte oldu, böylece Yüksek Okul’un son öğrencileri Fakülte’nin ilk öğrencileri olarak mezun olduk..

İkinci sınıfta Deniz Kuvvetleri hesabına Askeri Tıp talebesi oldum.

1965’te Deniz Tabip Teğmen olarak okulumu bitirdim. Annemin babamın elini öptüm “Ben Sarıkamış’a gidiyorum” dedim. Şaşırdılar, yüzüme baktılar, ne diyeceğimi merak ediyorlardı, “Recep öğretmenimin elini öpmeğe gidiyorum” dedim. Babam “Aferin oğlum, senin başarını o mayaladı” dedi. Gittim, beni hemen tanıdı, elini öptüm. Beni kutladı, ikimizin de gözleri yaşarmıştı.

Üniversite yıllarınızdan biraz bahseder misiniz? Fakülte ortamı, hocalar...

Okulumuz Beyazıt Kütüphanesi’nin yanında Osmanlı zamanında at tavalesi olarak kullanılan tarihi bir binaydı. Özel sınavla yılda 60 kişi alınıyordu. O zaman Türkiye’deki tek dişhekimliği fakültesiydi.

Dört senelik tedrisatı vardı. İlk sene FKB, diğer seneler dişhekimliği dersleri görürdük. Ama protez laboratuvarı ve dersleri ilk seneden başlardı. Laboratuvar çalışmalarımızı dört sınıf bir arada yapıyorduk. Bu bizim için nimetti. Çünkü bilemediklerimizi üst sınıflardan

öğrenebiliyorduk. Bir anlamda usta-çırak ilişkisi vardı.

En zor işlerden biri altın dökümü için sapan çevirmektir. Kız arkadaşlarımızın bazıları çekinirdi, biz yardımcı olurduk. Dökümden çıkan manşeti alçı içinde soğuturduk. En heyecanlı kısmı manşeti açtıktan sonra dökümün tam çıkıp çıkmadığıydı. Bazen döküm sapanı o dar alanda bir yere çarptığında sıvı altın yerlere saçılır, yerden altın toplardık.

Hoca-öğrenci ilişkisi nasıldı?

Daha otoriterdi tabii. Hocalar burunlarından kıl aldırılmazlardı. Çok otoriter ve kibirliydiler. Sabahtan okula girecekleri zaman bütün asistanlar asker gibi dizilir, saygı duruşuna geçerlerdi. Bir kısmı Ordinaryus Profesör ünvanı almışlardı, onlar bir başka fiyakalıydılar. Talebeleri çok acımasızca sınıfta bırakabiliyorlar-

* Dişhekimisi, TDBD Genel Yayın Yönetmeni

dı.Örneğin cerrahiden final sınavına girdiniz, hoca **Ord.Prof. Şevket Tagay**. Soru “Hamulus pterigodesi göster”; Öğrenci gösterir. “Hamulus nedir?” diye sorar; “Çengel hocam”. “Çengelköy’ün neyi meşhurdur?”; “Hıyarı hocam”. “Kaldın evladım. Ihlamur ağacı altında gergef işleyen kızları meşhurdur.”

Cerrahi asistanımız **Ercüment Konukman** ile bir gün bir hastaya apikal rezeksiyon yapıyorduk. Birden kafamızın üstünden bir küvetin teğet geçtiğini gördük. Ord. Prof. Şevket Tagay bas bas bize bağıyordu. “Ben bu kliniğin horozuyum, benden habersiz buradan sinek uçmaz.” Meğer hocadan operasyon için izin almamış.

Okulumuza modern dişhekimliğinin gelmesi 1938’lerde Rahmetli Ulu Önderimiz Atatürk tarafından Almanya’nın zulmünden ülkemize getirilen bilim adamlarının öncülüğünde olmuştur. Bunlardan biri de **Alfred Kantorowicz**’dir. Kantorowicz modern dişhekimliğinin ülkemizde kurulmasına öncülük etmiş, bizi okutan hocaların çoğunu da o yetiştirmiştir. Hocalarımız da her zaman Kantorowicz’ten sitayişle bahsederlerdi.

Mesleğe hangi yıl, nerede başladınız? TDB kurulana kadar mesleki ve toplumsal alanlarda ne tür faaliyetleriniz oldu?

1966 senesinde Ankara Gülhane Tıp Akademisi’nde bir yıl tahsil yaptıktan sonra İstanbul Boğaz Komutanlığı’na atandım. 1969’da İskenderun Deniz

TDB’nin 1986-88 döneminde görev yapan ilk Merkez Yönetim Kurulu. (Soldan sağa) Hüseyin Elmacı, Cemil Altay, M. Ateş Erinanç (Genel Sekreter), Cengiz Özyalçın, Yılmaz Bilgin (Genel Başkan), Eser Cilasun (Genel Başkan Vekili), Haluk Poçan, Nazif Yurdakul (Genel Sayman), Demir Temuçin, Avni Aydemir.

Hastanesi’ne atandım. Mecburi hizmetim bittikten sonra 1977’de istifa ederek, İskenderun’a yerleştim. Ana Çocuk Sağlığı Dişhekimliği kadrosuna atandım. Ancak 1978 yılında Tam Gün Yasası çıkınca istifa edip muayenehanemde çalıştım.

Az zamanda tanındım. Meslek hayatım dışında sosyal ve siyasal alanlarda çalıştım. Hatay Tabipler Odası Yönetim Kurulu’na seçildim. Tabip Odası’nın İskenderun temsilciliği görevini yaptım. Daha sonra Tabip Odası Genel Sekreterliğinde bulundum.

Türkiye Aile Planlama Derneği İskenderun Şubesi’ni, İskenderun Çevre Koruma Derneği’ni, İskenderun Yelken Kulübü’nü, Doktor Eczacı ve Dişhekimleri Derneğini ve İskenderun Kültür Sanat Derneği’ni kurdum.

80 ihtilali sonrası rahmetli **Erdal İnönü** ile birlikte Hatay SODEP örgütünü kurdum.

1986 Nisan ayında Türk Dişhekimleri Birliği kuruldu. Kuruluş sürecindeki tartışmaların temel konusu neydi? Siz o yıllarda Hatay’da çalışıyordunuz

sanınız, meslek örgütü çalışmalarında görev alma fikri nasıl doğdu?

Bildiğiniz gibi Türk Dişhekimleri Birliği Kanunu değerli Prof.Dr. Ercüment Konukman’ın büyük gayretleri sonucu yasalaşmıştır. O zaman Anavatan Partisi milletvekiliydi. Allah gani gani rahmet eylesin. Bizim de cerrahi asistanımızdı, kendisini saygıyla anıyorum.

Yasa çıktıktan sonra dişhekimleri sayısı yeterli olan illerde önce odalar kuruldu. Ben de Hatay Dişhekimleri Odası kuruluşunda aktif olarak çalış-

‘Hocalar burunlarından kıl aldırılmazlardı. Sabahtan okula girecekleri zaman bütün asistanlar asker gibi dizilir, saygı duruşuna geçerlerdi.’

şarak odanın kuruluşuna katkıda bulundum. Sevgili **Mustafa Kıyak** başkanlığında Yönetim Kurulu’nu kurduk ve İskenderun ilçe temsilcisi oldum.

Aynı zamanda da TDB Genel Kurul Delegatesi seçilmiştim. Genel kuruldan

birkaç gün önce Ankara’ya geldim. Siyasetteki deneyimlerimden bildiğim kadar kulis faaliyetlerinde bulunmam gerekliydi, çünkü ilk yönetim kurulunda olmayı çok arzuluyordum.

Ankara’da öğrendiğim kadarıyla iki kulis merkezi vardı. Biri Ankara Dişhekimleri Odası, diğeri Dişhekimleri **Eser Cilasun**’un muayenehanesi. Bir yerde bir seçim varsa orada siyaset de vardır. Aynı siyaset görüşünde olanlar bir araya gelirler. Sosyal demokratlar sevgili meslektaşım Eser Cilasun’un muayenehanesinde toplanmaya başladı. Demokratlar veya ortanın sağ Ankara Dişhekimleri Odası’nda toplanmaya başladı. Her iki tarafa da gidip geliyorduk.

Ben tabii ki sosyal demokratlar grubu ile çalışıyordum. Diğer illerden gelen delegelerle kulis yapıyordum. Son gün aramızda listemizi hazırladık. Ankara Odası’nda rahmetli **Orhan Özkan**’ın başını çektiği diğer grup da kendi listesini yaptı. Seçime bu şekilde iki liste halinde girdik.

Kuruluş kongresinden hatırladığınız anekdotlar var mı?

Kongre günü her iki grubun da sevdiği rahmetli hocamız **Yılmaz Manisalı**’nın Divan Başkanı olmasında mutabık kalındı. İkinci başkanlık için ise seçim yapıldı ve ben oy çokluğuyla seçildim. Bu seçimi kazanmak demek, bir anlamda Genel kurul da kazanmak demekti. Genel kurul gündemi tamamlandıktan sonra seçime geçildi ve bizim listemiz **Yılmaz Bilgin**’in ➔

Genel Başkanlığı'nda; **Eser Cilasun, M. Ateş Erinanç, Cengiz Özyalçın, Demir Temuçin, Kazmir Pamir, Haluk Poçan, Cemil Altay, Hüseyin Elmacı, Nazif Yurdakul ve Avni Aydemir** olarak seçilerek göreve başladı.

Kuruluş sonrası ne tür güçlükler yaşadınız?

Evet, seçildik seçilmesine ama ne yerimiz ne yurdumuz var; ne büromuz ne de daktilomuz... Seçimden sonra Yılmaz (Bilgin) abinin muayenehanesinde toplandık.

Kendi aramızda görev bölümü yaptıktan sonra çantalarımız kucağımızda gündem belirledik. Büronun tutulması, gerekli büro malzemelerinin alınması, çalışanların işe alınması, avukat tutulması gibi acil yapılacak işleri sıraladık.

Aşağı yukarı iki üç ayda büromuza geçebildik. Bu zaman zarfında çeşitli muayenehanelerde toplandık. Tabii ki harcırah yok, yol parası yok, yemek parası yok, her şey kesemizden. Birkaç ay sonra yol parası alabildik. Otel parası vermemek için sabah Ankara'ya geliyor, akşam gidiyorduk. Elektrikli daktilo alınca çok sevinmiştik. Yani bin bir güçlükte işe koyulduk.

Kanuna paralel olarak yönetmenliklerin de çıkması gerekiyordu. Hepimiz bir konuyu aldık bana disiplin yönetmenliği verildi. Tabipler Odası deneyimlerimi de göz önüne alarak ilk disiplin yönetmeliğini yazdım. Genel kurulda tartışıldı rötuşlar yapıldı ve bugünkü yönetmeliğin ilk hali tamamlanmış oldu.

Yine TDB'nin ilk döneminden, mesleğimizin şimdi aramızda olmayan Prof.Dr. Yılmaz Manisalı, Yılmaz Bilgin gibi efsane isimlerinin de yer aldığı bir kare.

İki dönem Merkez Yönetim Kurulu'nda çalıştım. İkinci dönemde Genel Başkan Vekilliği-görevinde de bulundum. Üçüncü döneme kendi isteğimle girmedim. Yeri-me daha genç ve dinamik arkadaşların seçilmesini ve bu bayrağı bizden aldıkları yerden daha ileri taşımalarını arzu ettim.

Ülkemizde bilimsel dişhekimliği 111. Yılı, Türk Dişhekimleri Birliği de 34. yılını doldurmaya hazırlanıyor. Dişhekimliğinin ülkemizde geldiği noktayı nasıl görüyorsunuz?

Dişhekimliği bizim zamanımızda daha saygın bir meslekti. Hekimdik, sağlık işçisi değildik. Bugün iktidarlar her şehirde birkaç tane diş hastanesi açarak, performans gibi hekim hekimlik deontolojisinden uzaklaştıran bir sistemle 'sağlık işçisi' gibi ucuz emek şeklinde çalıştırıyorlar. Bu hastanelerde çalışan meslektaşlarımızın onuru benim onurumdur. Şimdi öyle bir yere geldik ki: Vatandaşlar buralardan kaliteli hizmet almıyorlar. Hekim arkadaşım da kendisini geliştiremiyor.

Ayrıca bu hayat pahalılığında ve memur işçi

emekli maaşlarının çok düşük olduğu, ancak yaşamaya çalıştıkları bu günlerde, vatandaş ağız ve diş sağlığına bütçesinde para ayırması mümkün değildir. Diş hastanelerine gittiklerinde de aylar sonrasına randevu aldıklarını duyuyorum. Benim bir sloganım var: Dişhekimliği İşsiz, Vatandaş Dişsiz Geziyor.

'Seçildik seçilmesine ama ne yerimiz ne yurdumuz var; ne büromuz ne de daktilomuz... Tabii ki harcırah yok, yol parası yok, yemek parası yok, her şey kesemizden. Otel parası vermemek için sabah Ankara'ya geliyor, akşam gidiyorduk.'

Tam sayısını bilmiyorum ama 84. fakültenin açıldığını duymuştum. Bu fakültelerin bir kısmı çok dar öğretim üyesi kadrosu ile tedrisat veriyor. Bu gençler yeterli eğitimi almadan mezun oluyorlar. Bu da işin en acı taraflarından biri!

Oysa bilim hızla ilerliyor. Artık dijital dişhekimliği devrini yaşıyoruz. Üç boyutlu röntgenlerle çalışıyoruz. Dişhekimli-

ğinde lazer kullanıyoruz. Dişhekimliği bu bakımdan hergün biraz daha gelişiyor ve Türk dişhekimleri bunları çok güzel yapıyorlar. Büyük kentlerde sağlık turizmde dişhekimleri de yerlerini almış ve almaktalar.

Tek şikayetim her vakaya İmplant yapmaya başlanmış olması. Bilen de yapıyor bilmeyen de; bir salgın hastalık gibi.

Görüşlerimde belki yanılıyorum, belki de haklıyım. Sürçülisan ettiyse affola! Her şeyin daha güzele daha iyiye gideceğine inanıyorum.

Bugünlerde neler yapıyorsunuz?

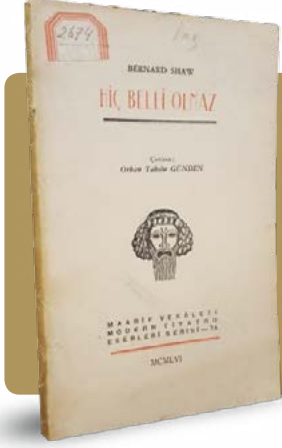
Bugün 78 yaşındayım. Bu meslekte olduğum için çok mutluyum. Dişhekimliği mesleği, saygın bir kişi olmama, yeteri kadar para kazanmama, iyi bir hayat yaşamama, çocuklarıma iyi tahsil yaptırmama ve onlara iyi hayat sağlamama vesile oldu. Üç kız bir erkek çocuğum, dört kız bir erkek torunumla mutluyum.

İki şiir kitabı yayımladım: **Yaşam El Yordamı** ve **Su Gibi**. Yeni şiir kitabım ve hayat hikayemi anlatan romanım yakında basılacak. İskenderun'daki gazetelerde 'Ak - Kara' köşemde en az bin makalem var. Halen Antalya'da yaşıyorum. Boş zamanlarımda yazı yazıyorum. Şair Yazarlar Derneği'ne ve Antalya Briç Kulübü'ne briç oynamaya gidiyorum. En küçük kızım dişhekimidir. Bazen muayenehane havası almak için kahve içmeye gidiyorum. Mesleğimizin ve TDB'nin mensubu olmaktan onur duyuyorum.

Kalın sağlıcakla...

Tecrübesiz dişhekiminin çilesi

Bernard Shaw'ın ilk dönem tiyatro oyunlarından 'Hiç Belli Olmaz', öykünün ekseninde bir dişhekiminin olması nedeniyle buraya sığdıramayacağımız kadar çok alıntı içeriyor. Oyun hakkında bir fikir veren ve bundan 123 yıl önce de yeni mezun bir dişhekiminin kendini kabul ettirme ve hastalarla parasal ilişkilerini düzenleme sorunlarının benzer olduğunu hissettiren pasajları aktarıyoruz. 1956'da yapılan çeviride bugünkü yazım kurallarına uymayan noktalar olsa da orijinal çevirideki şekliyle yayımlamayı uygun bulduk.

Hiç Belli Olmaz

George Bernard Shaw
Çev: Orhan Tahsin Günden
Maarif Vekaleti Modern Tiyatro
Eserleri Serisi, 1956

BİRİNCİ PERDE

1896 senesinin güzel bir sabahı. Vak'a bir dişçi kabinesinde geçer. Kabine, Devon eyaletinin Torbay sahillerindeki bir sayfiyede, denize nazır bir sed üzerinde bulunan döşeli bir apartman dairesinin en güzel oturma odasıdır. Dişçi sandalyası ön tarafta, odanın ortasıyla iki köşesinden birinin arasındadır. Sandalyanın yanında, -o tarihlerde dişçi kabinelerinde çok rastlanan- tüplü, pompalı bir narkoz cihazı vardır. Şöminenin üstünde çerçevesiz bir dişçi diploması asılıdır; karşısında bir koltuk, sağ köşede de, üzerinde bir mengene, bir havan ve bazı aletler bulunan bir sıra ile bir iskemle vardır.

Odada gördüğümüz iki şahıstan biri, giyim zevkinin inceliğini ve içinden gelen neşesini aktiren, henüz onsekiz yaşlarında, çok güzel, çıtı pıtı bir genç kızdır. Bu sevimli mahlûkun, içinde bulunduğu oda ile de, İngiltere'nin kendisi ile de yakın bir alâkası olmadığı, teninin daha sıcak bir güneşin tesiriyle iyice esmerleşmiş olmasından anlaşılmaktadır.

Başarılı bir operatörün memnurluğu ile genç kızı seyretmekte olan dişçi, otuz yaşlarında bir gençtir. Onda pek çalışmayı seven bir insan hali yoktur. Hasta peşinde koşan, yeni kabine açmış herhangi bir dişçi gibi, meslek icabı takınmış olduğu tavrın altında, eğlenceli maceralar peşinde koşmayı seven, henüz başı bağlanmamış bir Beyzadenin kalenderliği sezilmektedir. Tavır ve hareketlerine bakarak, dişçinin ciddiyetten nasibi olmadığına hükmedemezsek de, daima açık duran burun deliklerinden, onununin, daha ziyade, şa-

kacılığı bir türlü bırakmayan bir gencin ciddiyeti olduğunu anlarız. Dişçinin kolay kolay her şeye inanmayan bir insan olduğunu sezdirenden irice, parlak, zeki ve biraz cüretkar bakışlı gözleri vardır. GENÇ KIZ: (elindeki bardağı dişçiye uzatarak) Teşekkür ederim. (Teni donuk esmere çalmasına rağmen şivesinde zerre kadar yabancıklık yoktur). DİŞÇİ: (bardağı alet dolabının üstüne koyduktan sonra) Tuhaf değil mi, ilk çektiğim diş sizinki olacaktı.

GENÇ KIZ: (korku ile karışık bir hayretle) İlk çektiğiniz diş ha! Dişçiliğe benimle mi başladınız yoksa?

DİŞÇİ: Her dişçi hastanın biriyle başlayacak elbet.

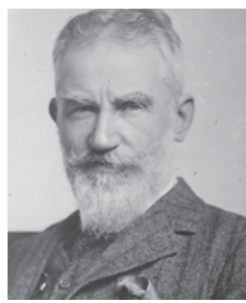
GENÇ KIZ: Evet ama paralisıyla değil, dispanserdekilerden biriyle.

DİŞÇİ: (gülerek) Dispanserdekiler sayılmaz, tabii. Kabinemde çektiğim ilk diş sizinkiydi, demek istedim. Neden narkoz istemediniz sanki?

GENÇ KIZ: Narkoz için ayrıca beş Şilin alırım demiştiniz de ondan.

DİŞÇİ: (bu cevaptan bayağı utanç duyduğunu belli edercesine) Böyle demeyin. Beş Şilin için canınızı acıtmış gibi oluyorum.

GENÇ KIZ: (taşı gediğine koymağı seven bir insan edasıyla, lâkin hiç heyecanlanmadan) Acıttınız ya. (ayağa kalkarak) Hem niçin acıtmayacaktınız? Can acıtmak sizin sanatınız. (Bu söz dişçinin

Bernard Shaw

1856'da Dublin'de doğan Shaw eleştiri, roman gibi edebiyetin birçok disiplininde eserler verse de oyun yazarı olarak ünlenmiştir. 1925'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Shaw eşitlikçi görüşleriyle ezilenlerin ve kadın haklarının yanında yer almıştır.

Shaw'un oyun yazarlığında ilk ciddi başarısı Şeytan'ın Müridi (1897) yapımindan geldi. 94 yıllık uzun ve verimli hayatı boyunca, 63 oyun yazan Shaw genellikle komedileriyle bilinir. Sahneyi ahlaki, politik ve ekonomik konuların tartışılacağı bir yer haline getirerek çığır açan Shaw 1950'deki ölümüne dek yazmayı sürdürdü.

* Dişhekimisi, nesedu@hotmail.com

hoşuna gitmiştir. O hem kıs kıs güler, hem de aletlerini temizleyip bir bir yerlerine yerleştirir). (s. 3-7)
* * *

GENÇ KIZ: (hiç orali olmuyarak) Aileniz var mı sizin?

DİŞÇİ: Evli değilim.

GENÇ KIZ: Bekar olduğunuz halinizden anlaşılıyor zaten. Kız kardeşiniz, anneniz filan var mı, demek istedim.

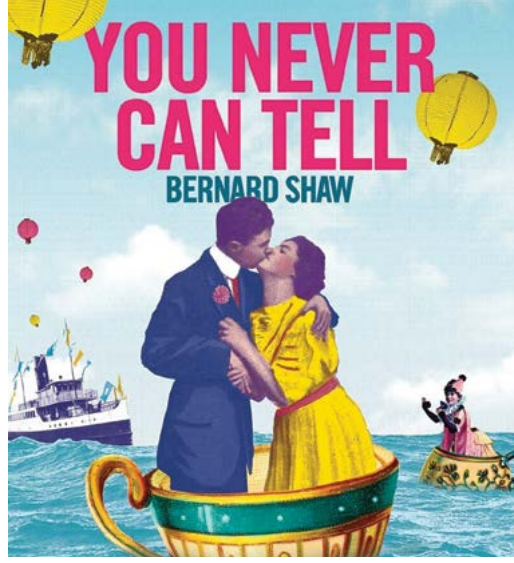
DİŞÇİ: Var ama hiçbiri burada değil.

GENÇ KIZ: Hımm... Bir buçuk ay içinde benimkinden başka çekecek diş bulamadığınıza göre hastadan yana şanssız pek açık olmasa gerek...

DİŞÇİ: Şimdilik öyle. (Her şeyi yerli yerine koyduktan sonra dolabın kapağını kapar).

GENÇ KIZ: Açılır inşallah diyelim de açılsın. (Böyle diyerek cebinden para çantasını çıkarır). Borcum beş Şilindi, öyle değil mi?

DİŞÇİ: Evet, beş Şilin.

Shaw'ın en sık sahnelenen oyunlarından You Can Never Tell / Hiç Belli Olmaz'ın bu yıl Dublin'deki sahnelenişi için hazırlanan retro afiş.

GENÇ KIZ: (çantasından beş Şilinlik bir gümüş para çıkararak). Vizite başına beş Şilin mi alıyorsunuz?

DİŞÇİ: Evet.

GENÇ KIZ: Sebep?

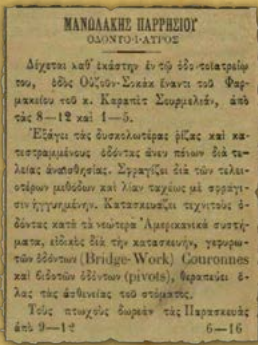
DİŞÇİ: Sebepi, bir defa bu yolu tutmuş olmam. Bizim gibilerine beş Şilinlik dişçi derler, sizin anlayacağınız.

GENÇ KIZ: Buluş fena değil. Buyurun efendim. (Parayı tutmakta olan elini yukarıya kaldırarak) bakın, sizin sifahlık nasıl da pırlıl pırlıl parlıyor. Ben olsam, herkesin dişini oyduğum burgu ile onu bir güzel deler, sonra da saat kösteğine takardım. (s. 8-9)
* * *

VALENTAYN: Bize ne ondan? Biz işimize bakalım (öteki hastalarıyla konuştuğu gibi konuşmağa devam ederek) Açın ağzınızı lütfen. (Krempton ağzını açar. Valentayn aynasıyla onun dişlerini muayeneye başlar) Hımm! Bir tanesini haklamışsınız maalesef. Yazık değil mi bu inci gibi dişlere? ➔

Tarihten yapraklar

Dişhekimliği tarihi tozlu sayfalarda dolaşmayı sevenlerin katkılarıyla genişliyor. Araştırmacı yazar meslektaşımız Özhan Öztürk'ün arşivinden paylaştığı 20. yüzyılın başlarına ait üç görselin her biri ilginç detaylar içeriyor. Benzer tarihi materyallere sahip meslektaşlarımızın da elindekileri bizimle paylaşmaları umuduyla yayımlıyoruz.

'Fakirlere Cuma günleri ücretsizdir'

Trabzon'da 1911'de yerel bir gazetede yayımlanmış bir dişhekimisi reklamını gösteren yandaki kupürde şöyle deniyor:
'DİŞHEKİMİ MANOLAKİS PARRISIOU
Adresimiz: Trabzon / Uzun Sokak / Karabet Sumerliyan Eczanesi'nin karşısındaki klinik. Saat 08-12 ve öğlen 1-5 arası hastalarımızı kabul ediyoruz.

En zor kökleri olan mahvolmuş dişlerinizi, acısız mükemmel bir anestezi ile tedavi ediyoruz. Dolgularınız en son metotlarla garantilidir. En son Amerikan sistemleriyle diş köprülerinizin tedavisinin yapımı, tüm diş hastalıklarınızın tedavisi teminatımızdadır. Fakirlere Cuma günleri sabah 9-12 arası ücretsizdir.'

Mizansen mi gerçek mi?

1. Dünya Savaşı sırasında Alman ordusunda görevli dişhekimisi bir askerin dişini çekmeye çalışırken. Sırasını bekleyen diğer hastalar ve marangoz aletleri benzeri cerrahi set ve alkol şişesi mizahi bir kurgu olduğu izlenimini veriyor, 1917.

Filistin cephesinde

1. Dünya Savaşı sırasında Filistin'de diş dolgusu yapımı. Osmanlı İmparatorluğu'nun müttefiki olan Avusturya-Macaristan ordusundan bir dişhekimisi bir askerin dişini doldururken. Gazze, 1916

Fındık kıracak diş mi bunlar azizim? (aynayı Krempton'un ağzından çıkardıktan sonra onunla biraz çene çalmak için karşısına geçer). KREMPTON: Fındığı ben oldum olası dişimle kırarım. Diş dediğimiz nesnenin hikmeti vücudu da bu değil midir, zaten? (itiraz kabul etmez bir hükmü tekrarlıyormuş gibi) Dişleri korumanın yolu, bol bol fındık ve kemik kırdıktan sonra onları

Hiç Belli Olmaz'ın 2013'te Broadway'deki sahnelenişinde dişhekimî Valentine'i Sean McNall ve genç kız Dolly Clandon'ı Emma Wisniewski oynadı.

her gün çamaşır sabunu ile –evet, sizin bildiğiniz sarı sabun yok mu, onunla- güzelce temizlemektir.

VALENTAYN: Temizlemesine temizlemek iyi ama sabunda neden ısrar ediyorsunuz o kadar?

KREMPTON: Kendimi bildim bileli bana dişlerimi sabunla temizletmişlerdir de ondan... ve o gün bugün diş ağrısı denilen şey semtime uğramamıştır benim.

VALENTAYN: Sabun size tiksinti vermiyor mu hiç?

KREMPTON: Ona bakarsanız, faydasını gördüğüm şeylerin çoğu bana tiksinti vermiştir ama hayat böyle şeylere eyvallah demesini öğretiyor insana. Sabuna çoktan alıştım ben: iyisinin tadından bayağı hoşlanıyorum bile. (s. 48-49)

VALENTAYN: (tatlılıkla) Seciye mühim mesele tabii. (yeniden hastasıyla meşgul olmağa başlayarak) Biraz daha açın efendim. Ha şöyle. Kuzum, çiğnerken neden o kadar sıkıyorsunuz dişlerinizi? Fındığı kırarım derken parça parça etmişsiniz bir tanesini... Şimdi çekip çıkarmak lazım onu: kurtarılacak hali kalmamış maalesef (sondayı ağzından çıkardıktan sonra Krempton'la konuşmak için sandalyaya yaklaşır) Korkmayın: Narkoz vereceğim; bir şey duymayacaksınız.

KREMPTON: Ben narkoz markoz istemem. Siz işinize bakın. Sırasında ağrıya sızıya tahammül etmesini bilir adamlarız biz.

VALENTAYN: Siz, mutlaka canınızı yakmamı istedikten sonra mesele yoktur benim için. İsteğinizi yerine getireceğim, hem de irade gücünüze sağlayacağım fayda için sizden ayrıca beş para almadan... (s.50)

KREMPTON: (Valentayn kaşlarını oynatıp omuzlarını silktikten sonra elindeki kerpeteni bardaktaki kaynar suyun içine atar). Isıtmadan da kullanabilirsiniz onu: Ben, çeliğin sıcakına soğuşuna bakan adamlardan değilim. (Valentayn, sandalyanın yanındaki narkoz cihazını denemek için eğilir) Bu

alâmet de ne burada?

VALENTAYN: Hiiç... Dişinizi çekerken kuvvet almak için ayağımı dayayacağım ona. (kendini tutmasına rağmen telaşa düşmüş olduğu, Krempton'un halinden bellidir. Başucuna dikilen dişçi, içinde kerpeten bulunan bardağı yanına çekerken bir yandan da muhatabının asabını bozacak bir kayıtsızlıkla boyuna söylenmektedir) Demek ki evlenmeği

tavsiye etmiyorsunuz bana? (böyle derken ayağını Krempton'un oturduğu sandalyayı kaldırıp indiren manivelanın üzerine koyar).

KREMPTON: (sinirli sinirli) Bana karımı hatırlatıp duracağımıza çekin şu diş de kurtulun yahu! Haydi, ben hazırım. (olanca metanetini toplamış olduğu halde sandalyanın kollarına yapışır).

VALENTAYN: Size gık dedirtmeden dişinizi çekip çıkarırsam ne verirsiniz bana?

KREMPTON: Altı haftalık kiranızı bağışlarım. Fakat hile karışmamak şartıyla işe...

VALENTAYN: (bahsi kazanacağına emindir. O gayretle manivelaya basmasıyla dişçi sandalyasının yükselmesi bir olur). Kabul. Hazır mısınız efendim?

Krempton bu ani yükselmenin verdiği heyecanla ilkin ellerini havaya kaldırır. Sonra kollarını kavuşturup, dimdik bir vaziyette, ve kemali tevekkülle, diş-

çinin faaliyete geçmesini bekler. Valentayn ansızın sandalyanın arkahğını geriye düşürür.

KREMPTON: (arkalıkla beraber geriye doğru kayarken iki eliyle sandalyanın kenarlarına yapışıp)

Aman... Muvazenemi kaybediyorum. Bu VALENTAYN: Siz (bir eliyle Krempton'un ağzını açık tutmağa çalışırken, öteki eliyle de çarçabuk narkoz aletinin marpucunu yakalıyarak) Muvazene kaybetmenin ne olduğunu asıl şimdi anlıyacaksınız siz.

Marpucu Krempton'un ağzına dayarken, göğsüne iyice abanmak suretiyle, tekrar doğrulmasına mani olur. Krempton bir taraftan tuhaf tuhaf sesler çıkarırken diğer taraftan da karşısında sandığı dişçinin yakasına sarılmağa çalışır. Kolları bir müddet boşlukta sallanıp durduktan sonra mecalsiz kalarak iki yanına düşer. Krempton artık kendini kaybetmiştir. Dişçi, adamcağzın yüzündeki marpucu alıp bir kenara koyduktan sonra azimle bardağın içinde duran kerpetene sarılır; ve...

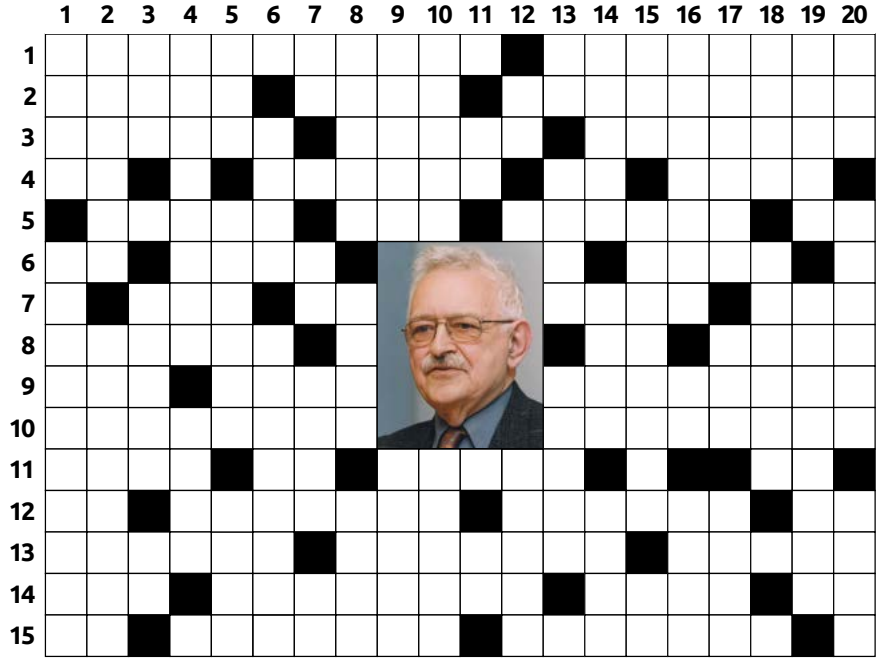
BİRİNCİ PERDENİN SONU (s. 53-55)

10 kişiye

Kerr
Cleanic™ & Pro-Cup™
Profilaksi çözüm seti

Doğru yanıtı 20 Aralık 2019 akşamına kadar sayfayı tarayarak ya da fotoğrafını çekerek (konu kısmına 'bulmaca' yazarak) nisaniletisim@gmail.com adresine gönderen okuyucularımız arasından yapacağımız çekilişle **10 okuyucumuz** Kerr'den Cleanic™ & Pro-Cup™ Profilaksi çözüm seti kazanacak. Hediyeeleriniz kargoyla adresinize teslim edilecek.

Ad-soyad: Telefon:
Adres:
..... İl:
TDB Sicil No: e-posta:@.....

SOLDAN SAĞA

1. Immanuel ..., geçtiğimiz 31 Ağustos'ta yaşamını yitiren ABDli sosyolog, düşünür • José ... (1922-2010), Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Portekizli yazar
2. ... Badiou, Türkçede *Komünist Hipotez*, *Tarih'in Uyanışı* gibi eserleri yayımlanan Fransız düşünür • Edinilmiş bağımsızlık yetersizliği sendromu • Cüneyt ..., geçtiğimiz 3 Ağustos'ta yitirdiğimiz sinema eleştirmeni
3. Simgesi La olan element • Sekizer hece ölçüsüyle yazılmış olan halk şiiri türü • Şii İslam kapsamındaki tüm tarikat ve mezhep-

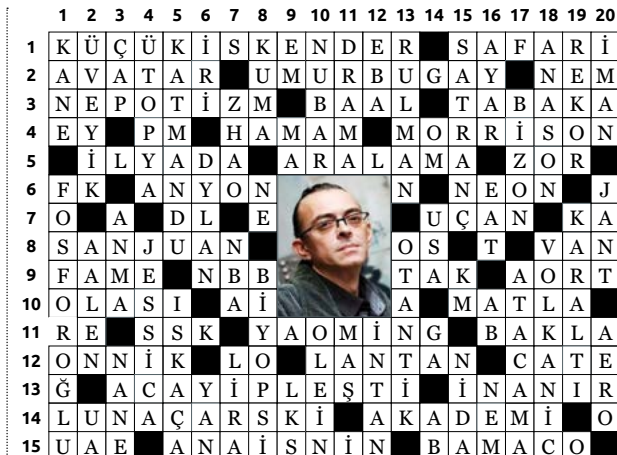
lerin ortak inançları
4. Ters, platinin simgesi • Prometyumun simgesi • Gürcistan'ın Rusya sınırında bir dağ • Dünyanın uydusu • Hayvanların veya insanlara yapışarak bulaşıcı hastalıklara neden olan böcek
5. Lösemili çocuklar için çalışmalar yapan bir vakıf • İlgilendiren, ilişkin • Efgan ... (1935-2005), *Yedi Kocah Hürmüz*, *Keşanlı Ali Destanı* gibi filmlerde de rol almış aktör • Teknetyumun simgesi
6. Alfredo ... Stefano (1926-2014), Arjantinli efsane futbolcu • Portekiz halk türküsü • İyi ile kötü arasındaki durum
7. Atina'nın

futbol kulüplerinden biri • Almanya'nın internet uzantısı • Asıl konu, temel motif • İran'ın Fars Eyaleti'nde şehir
8. Medine'nin İslamiyetten önceki adı • Somali'nin internet uzantısı • Costa Gavras'ın 2002 tarihli filmi
9. İtalyan Otomobil Kulübü (kısaltma) • Eski dilde isim • *Fantastik Dörtlülük*, *Marş* gibi filmlerde de rol almış ABDli aktris
10. Ekonomide durgunluk • Matematikte sonsuza giden bir eğrinin çeşitli noktalarının gittikçe yaklaştığı başka bir eğri veya doğru, sonuçmaz
11. Gaston ... (1885-1952), 1920 ve 30'larda dünya tiyatrosunu önemli ölçüde etkileyen Fransız oyun yazarı ve yönetmen • *Ah vur ataşı gavur sinem ... yansın* (Ege türküsü) • Bireyler, fertler • ... *You Go Away*, Shirley Bassey'in ünlü şarkısı
12. Yılın on iki bölümünden her biri • İktisat • Edebiyatta kişisel duyguların coşkulu ve etkili anlatımı
13. Plüton cüce gezegeninin tek uydusu • Saygılı ve incelikle davranma • ... Ramsey, Juventus'da forma giyen Galli futbolcu
14. ... Rankin, *Diş İzleri*'nin yazarı İskoç romancı • Budalaya yakışır bir biçimde • ... Çeviköz, emekli büyükelçi • Uzaklık belirten bir söz
15. Nijer'in plaka işareti • Tırnak, boynuz, kıl gibi yapıları oluşturan proteinli madde • Bir şarkıda her kıtadan sonra tekrarlanan bölüm.

173. sayının çözümü

Armağan kazananlar

173. Sayı

- Atilla Bilgen – İstanbul
- Elif Aygün Çimentepe – İzmir
- Ayhan Ertaş – Kırklareli
- Mehmet Evran – Mersin
- Çizge İçmeli – İzmir
- Sema Kiran – İstanbul
- Birge Özyürek – İzmir
- Gözde Korkut Sarıbiyik – Antalya
- Hatice Yılmaz – İstanbul
- Emine Yörük – İstanbul

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. ... Whitman (1819-1892), ABDli şair • 8-10 Ekim 2020 tarihlerindedeki TDB 26. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi'nin yapılacağı kent 2. Zonguldak'ın bir ilçesi • ... Çağlar (1931-2002), şiirde İkinci Yeni akımının öncülerinden 3. Bilişim teknolojisinde yerel alan ağı • Sayı veya gol pası • ... *gelir paldır küldür yıkılır bulutlar* (Attila İlhan) 4. Yer kabuğu, taş yuvar • Binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne 5. Yunancada bir • Thomas ... (1844-1916), 19. yüzyıl Amerikalı gerçekçiliğinin resimdeki en önemli temsilcilerinden • Japonya'da bir kent 6. Sovyetler Birliği'nde 1934-46 arası iç güvenlikten sorumlu birim • Kazakistan'da uzay üssü 7. Suudi Arabistan'ın plaka işareti • Ateş • Sun Myung ..., kendi adıyla anılan tarikatın Koreli kurucusu • Vasco ... Gama, Portekizli denizci 8. Tuna nehri'nin Orta Avrupa'daki başlıca kollarından biri • Olağanüstü sezgileriyle birtakım gerçekleri gördüğüne inanılan kimse • ... Kutlar (1936-1995), *Yeter ki Kararmasın, Bahar İsyancıdır* gibi eserleriyle bilinen öykücü, sinema yazarı 9. Edebiyata ilişkin, yazımsal • *Rûhumun senden İlâhî şudur ancak* ... (Mehmet Akif Ersoy) 10. ... İnönü, 2. Cumhurbaşkanı • Libya'nın güneyinde çöl 11. Beyaz • Aktinyumun simgesi 12. Fildişi Sahili'nin plaka işareti • Doymuş alifatik hidrokarbonların genel adı, parafin 13. İsveç'in internet uzantısı • Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım • ... Holmes, *Dawson's Creek* dizisiyle adını duyuran ABDli aktris 14. Gece kıyafeti • Bir şeyin özünü oluşturan ana öge, temel • Türkiye'de radyo ve televizyon yayınlarını denetleyen kuruluş 15. 1980'de ABD'de kurulan bir alternatif rock grubu • Gümülçine'nin Yunanca adı • Sodyumun simgesi 16. Kıta • İlaç • 'Belli ki' anlamında bir söz 17. Bir cismi bir nokta veya bir eksen yörüngesinde döndürmeye çalışan kuvvet • İngiliz elektronik rock grubu • Harç alıp sürmeye yarayan, çoğu üçgen biçiminde, yassı, demirden sıvama aracı 18. Dinî tören, ritüel • Kazakistan'ın eski başkenti 19. Pek çok, aşırı bir biçimde • Sovyetler Birliği döneminde kurulan Rusya Federasyonu'nun en büyük havayolu şirketi 20. Metallerin 1988 tarihli şarkısı • Florin ..., Rumen futbolcu • Yavru yetiştirecek duruma gelmiş olan hayvan.

Kongre

İzmir Dişhekimleri Odası
26. Uluslararası Bilimsel Kongre ve Sergisi

8-10 Kasım 2019
Tepekule Kongre Merkezi - İzmir
www.izdokongreleri.org

Fransa Dişhekimleri Birliği Kongresi

26-30 Kasım 2019
Paris - Fransa
www.adfcongres.com

Bursa Dişhekimleri Odası
29. Uludağ Sempozyumu

17-19 Ocak 2020
Uludağ Ağaoğlu My Mountain Otel
www.uludagsempozyumu.com

Dünya Dişhekimleri Birliği
FDI 107. Kongresi

1-4 Eylül 2020
Şangay - Çin
www.fdiworlddental.org

Kurs

Sempozyum

Samsun Dişhekimleri Odası
111. Yıl Bilimsel Programı

23 Kasım 2019
Anemon Otel - Samsun
www.samsun-dho.org

Tekirdağ Dişhekimleri Odası
6. Trakya Güz Sempozyumu

14-15 Aralık 2019
Çorlu - Hilton Inn
www.tedo.org.tr

Balkan Stomatoloji Derneği
25. Kongresi

28-30 Mayıs 2020
Saraybosna - Bosna Hersek
www.e-bass.org

TDB 26. Uluslararası Dişhekimliği
Kongresi

Diyarbakır Kongre Merkezi
8-10 Ekim 2020
www.tdbkongreleri.org

VEFAT

Ankara Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Haluk Çağırman**
(1983 Gazi Ü.D.F. mezunu)
2 Eylül 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Eskişehir Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Yener Özer**
(1982 Ege Ü.D.F. mezunu)
10 Eylül 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Eskişehir Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Hasan Kurnaz**
(1989 Gazi Ü.D.F. mezunu)
27 Eylül 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Ankara Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Hikmet Sucu**
(1986 Ankara Ü.D.F. mezunu)
2 Ekim 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Adana Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Derviş Semih Dalsal**
(1969 Hacettepe Ü.D.F. mezunu)
11 Ekim 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

İzmir Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Lütfi Tunay**
(1973 Sofya Ü.D.F. mezunu)
15 Ekim 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Ankara Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Ahmet Ertuğrul**
(1974 Ankara Ü.D.F. mezunu)
19 Ekim 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Adana Dişhekimleri Odası üyesi
meslektaşımız **Halil Rahmi Tufan**
(1962 İstanbul Ü.D.F. mezunu)
19 Ekim 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

İzmir Dişhekimleri Odası üyesi meslektaşımız
Fatih Özkasap (1985 Ege Ü.D.F. mezunu)
1 Kasım 2019 günü yaşamını yitirmiştir.

Ailelerinin ve yakınlarının acısını paylaşır, başsağlığı dileriz.

KaVo OP 3D™ Görüntüleme platformu

KaVo OP 3D™, tüm dental görüntüleme iş akışı boyunca kullanımı kolay özellikler sağlayan bir görüntüleme platformu sunuyor.

'2018 Alman Inovasyon Ödülü' kazanan ORTHOPANTOMOGRAPH™ OP 3D, şimdi dört farklı konfigürasyonla sunuluyor: Pan, Pan/Ceph, Pan/3D ve Pan/Ceph/3D.

KaVo OP 3D™, hızlı sefalometrik görüntüleme tarama süreleri ve minimum dozla arzulanan görüntü kalitesi için ayarlanabilir görüntüleme alanları ile patentli ORTHOceph™ Plus tasarımına sahip.

www.kavo.com/tr

SEA+CLEAN Işıklı diş fırçası

Dişlerimizi ne kadar iyi fırçalıyoruz. Hepimiz dişlerimizi fırçaladıktan sonra aynaya bakar ve gerçekleştirdiğimiz temizliğin etkinliğinden şüphe duymadan günlük hayatımıza geri döneriz.

Oysa gerçek çok farklı olabilir! Güneş veya banyo ışığı altında dişlerin arasına veya diş eti ceplerine saklanmış plakları fark edemeyiz.

See+Clean Plak Algılama Işıklı diş fırçası ile artık bunun için kaygı duymaya gerek kalmayacak. See+Clean dişler fırçalanmadan önce ve hatta sonrasında ayna karşısında dişlere tutulduğunda aynada plaklar pembeye boyanmış olarak görülebilir. Bu sayede daha hassas ve detaylı bir temizlik işlemi yapılabilir.

See+Clean aynı zamanda yumuşak ve ince fırça kıllara aşılın Nano Silver iyonları sayesinde işlem sonrasında nemli kalan fırçanın bakterilerden korunmasına yardımcı oluyor. Bir sonraki fırçalama işlemine daha temiz ve güvenle başlanmasını sağlıyor.

www.gulusunuplaktankoru.com / 444 66 28

KREDİLENDİRİLEN ETKİNLİKLER

SDE Yüksek Kurulu'nun 11 Ekim ve 8 Kasım 2019 tarihli toplantılarında değerlendirilen etkinlikler:

Çanakkale Dişhekimleri Odası	Tel: 0286 214 10 44
29. Bilimsel Sempozyum	
30 Kasım - 1 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Travma	
1 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Dijital İmplantoloji	
3 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Dijital Oklüzyon Analizi, Çene Eklemi Vibrasyon Analizi ve Temporomandibular	
4 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
İmplant Cerrahisi Esnasında ve Sonrasında Gelişebilecek Komplikasyonlar ve Çözüm Önerileri	
11 Aralık 2019	
Tekirdağ Dişhekimleri Odası	Tel: 0282 363 54 55
6. Trakya Güz Sempozyumu	
14-15 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Klinik Pratikte Periodontal Defektlerin Tedavisi	
17 Aralık 2019	
İstanbul Dişhekimleri Odası	Tel: 0212 296 21 05-06
Periodontal Rejenerasyonda Karar Süreci	
18 Aralık 2019	

DİŞHEKİMLİĞİNDE KLİNİK

KASIM 2019

Vol 13 • Sayı: 13 • ISSN: 2529-0003

Türk Dişhekimleri Birliği Dergisi'nin ekidir.

ZİRKONYUM OKSİT ALTYAPILAR ÜZERİNE VENEER SERAMİK UYGULAMA YÖNTEMLERİ: DERLEME

Seda Üstün, Sedanur Turgut

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÇÜRÜĞÜ: IAPD BANGKOK BİLDİRİSİ

Figen Seymen, Senem Selvi Kuvvetli

Editör : Prof.Dr. Mehmet Ali Kılıçarslan
Yayın Kurulu : Prof.Dr.Murat Akkaya
Prof.Dr.Yalçın Çiftçi
Prof.Dr.Gürcan Eskitaşçıoğlu
Prof.Dr.Ayşe Gülşahı
Prof.Dr.Tülin Ufuk Toygar Memikoğlu
Prof.Dr.Onur Şengün
Dişhekimi Ersel Özdemir

TDB Akademi Sorumluluğunda yayımlanan
Dişhekimliğinde Klinik dergisi TDB'nin
hakemli bilimsel yayınıdır.

Hakemler :

Prof.Dr. Ali Rıza Alpöz	İzmir
Prof.Dr. Tülin Arun	İstanbul
Prof.Dr. Turhan Atalay	İstanbul
Prof.Dr. Emrah Ayna	Diyarbakır
Prof.Dr. F. Ayhan Başçiftçi	Konya
Doç.Dr. Mehmet Emre Benlidayı	Adana
Yard.Doç.Dr. Hasan Boğa	Adana
Prof.Dr. Behiye Bolgöl	Hatay
Yard.Doç.Dr. Neval Dildeş	Elazığ
Prof.Dr. Güliz Nigar Güncü	Ankara
Doç.Dr. Kerem Kılıç	Kayseri
Prof.Dr. Arlin Kiremitçi	Ankara
Doç.Dr. Ferhat Mısır	Zonguldak
Doç.Dr. Seçil Karakoca Nemli	Ankara
Prof.Dr. İ. Hakan Özyuvacı	İstanbul
Doç.Dr. İbrahim Halil Tacir	Diyarbakır
Prof.Dr. Murat Türkün	İzmir
Doç.Dr. Tamer Tüzener	Trabzon
Prof.Dr. Bülent Cumhuri Uludağ	Ankara
Doç.Dr. Hamdi Oğuz Yoldaş	Adana

ISSN: 2529-0002

Dişhekimliğinde Klinik

İki ayda bir yayımlanır.
Türk Dişhekimleri Birliği Dergisi'nin bilimsel ekidir.

İmtiyaz Sahibi: Atilla Stephan Ataç
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Gülay Özdoğan
Editör: Prof.Dr. Mehmet Ali Kılıçarslan
Görsel Yönetmen: Şeref Kartal

Yayın türü: Yaygın süreli yayın

Yayın aralığı: İki aylık

Dili: Türkçe

www.tdbakademi.org

e-posta: tdbakademi@tdbakademi.org

Dişhekimliğinde Klinik dergisi 24.000 adet basılmakta
ve TDB üyelerine ücretsiz ulaştırılmaktadır.

Yönetim yeri ve yazışma adresi:

Türk Dişhekimleri Birliği Kızılırmak Mah. 1446. Cad.
Alternatif İş Merkezi No: 12/38 Çukurambar
Çankaya / Ankara
Tel: 0. 312.435 93 94
Fax: 0. 312.430 29 59

Sayfa tasarım ve uygulama:

Nisan İletişim Basın Yayın Ltd. Şti.
Cihannüma Mah. Salihefendi Sok. Mistaş İşhanı 2/9
Beşiktaş İstanbul
Tel: 0.212.327 84 41
e-posta: nisaniletisim@gmail.com

Basım tarihi: Kasım 2019

Basım Yeri:

Uniprint Basım San. ve Tic. A.Ş.
Ömerli Mah. İstanbul Cad. No: 159
Hadımköy İSTANBUL
Tel: 212.798 28 40 • Fax: 212.798 20 63
• www.apa.com.tr

Yazışma adresi

Seda Üstün
e-mail: ustunseda@hotmail.com

Karadeniz Teknik Üniversitesi Dişhekimliği
Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı

ZİRKONYUM OKSİT ALTYAPILAR ÜZERİNE VENEER SERAMİK UYGULAMA YÖNTEMLERİ: DERLEME

VENEER CERAMIC APPLICATION METHODS ON ZIRCONIUM OXIDE SUBSTRUCTURES: REVIEW

ÖZET

Diş hekimliğinde zirkonya, 1990'ların başında kullanılmaya başlanmış olup; endodontik post, implant, implant abutmenti, ortodontik braket, sabit parsiyel protezlerin ve kronların kor yapımında kullanılmaktadır. "Seramik çelik" olarak da adlandırılan zirkonyum (zirkonyum dioksit, ZrO₂), mükemmel aşınma özellikleri ve biyouyumluluğunun yanında, sertlik, dayanıklılık ve yorulma direnci gibi dental kullanım için optimal özelliklere sahiptir. Zirkonya bu özelliklere sahip olmasına rağmen, porselen ile veneerlenmeden tek başına ağız ortamında kullanıldığında fiziksel olarak kötü etkilenir. Bu dezavantajı gidermek için zirkonyum oksit alt yapılar farklı teknikler kullanılarak veneer seramiği ile kaplanır. Doğal dişin renk ve translüsentliğine yakın bir restorasyon elde edilir. Güncel olarak üretilen monolitik zirkonyum oksit restorasyonlar mevcut olsa da birçok avantajı nedeniyle zirkonyum oksitin alt yapı olarak kullanıldığı restorasyonlar popüler olarak uygulanmaktadır. Bu derlemenin amacı zirkonyum oksit altyapılar üzerine veneer seramiklerin uygulama yöntemlerinden bahsetmek ve klinisyenlere her yöntemin içeriğini anlatıp avantaj ve dezavantajlarını değerlendirmektir.

Anahtar kelimeler: Zirkonya, veneerleme teknikleri

ABSTRACT

Zirconia has been used in dentistry in the early 1990s, and has been used in the structure of endodontic post, implant, implant abutment, orthodontic bracket, fixed partial dentures and crowns. Zirconium (zirconium dioxide, ZrO₂), also called "ceramic steel", has excellent wear characteristics and biocompatibility, as well as optimal properties for dental use such as excellent stiffness, durability and fatigue resistance. Although zirconia has these properties, it is physically bad when veneered with porcelain is used alone in the oral environment. To accomplish this disadvantage, zirconium oxide substructures are coated with veneer ceramics using different techniques. A restoration same to the color and translucency of the natural tooth is obtained. Although there are monolithic zirconium oxide restorations currently produced, the restorations, where zirconium oxide is used as a substructure due to its many advantages, are popularly applied. The aim of this review is to discuss the application methods of veneer ceramics on zirconium oxide substructures and to evaluate the advantages and disadvantages of clinicians by describing the contents of each method.

Key words: Zirconia, veneering techniques

Giriş

Protetik sabit tedavi seçenekleri incelendiğinde, porselen metal ile füzyon edilebildiğinden beri metal destekli porselenler; iyi mekanik özellikleri, tatmin edici estetik sonuçları, klinik olarak kabul edilebilir marjinal uyum ve internal adaptasyonu göz önüne alınarak yıllarca "altın standart" olarak kabul edilse de^{1,2}, metal içerikli restorasyonlarda porselen tabakasının altından yansıyan metal renk ve opak porselenin ışık geçirgenliği özelliğinin olumsuz yönde etkilenmesi estetik sınırlamaya neden olmaktadır. Özellikle açık renkli bir kron üretildiğinde metal-seramik kronlar ışığı yansıtır veya emerken, diş dokuları yüksek bir yansıtma yani translüsensiyi göstermektedir.³ Günümüzde tam seramik kronlar, estetik görünüm, renk stabilitesi, biyouyumluluk, düşük plak tutulumu ve sıvı emilimi, yüksek sertlik, aşınma direnci, düşük termal iletkenlik, kimyasal inertlik gibi özellikleri sebebiyle popüler restoratif materyaller olarak görülmeye başlanmıştır.⁴ Bununla birlikte klinik

çalışmalar, seramik restorasyonların chipping, porselenin çatlaması veya delaminasyona maruz kaldığını bildirmiştir.^{5,6} Yüksek kristalin içerikli dental seramiklerin geliştirilmesi ile özellikle itriyum ile kısmen stabilize edilmiş tetragonal zirkonya polikristalinin (Y-TZP) CAD-CAM sistemler ile üretilip, altyapı materyali olarak kullanımı yaygın hale gelmiştir.^{7,8} Günümüzde Y-TZP, diğer seramik malzemelerle karşılaştırıldığında üstün eğilme mukavemeti ve kırılma dayanıklılığı nedeniyle tam seramik sabit restorasyonlar için kor yapı olarak sık tercih edilmektedir.⁹ Bununla birlikte, veneer porselenin zirkonya alt yapıdan ayrılması restorasyonların başarısı için önemli rol oynamaktadır.^{10,11} Günümüzde, zirkonya kor yapıları restorasyonların fabrikasyonunda farklı veneerleme teknikleri uygulanmaktadır. Bu veneerleme tekniklerinin uygulanması için gerekli alt yapının üretilmesi ve diş kesim prensipleri her teknik için ayrıdır.

Veneerleme Teknikleri

1. Tabakalama Tekniği

Tabakalama tekniği, estetik açıdan üstün ama dayanıklılık açısından tek başına yetersiz olan veneer seramik materyalinin kuvvetli bir alt yapı üzerine tabakalar halinde ilave edilerek pişirme işlemine tabi tutulması esasına dayanır.¹² Tabakalama tekniğinde, porselen tozu likit ile karıştırılarak hamur kıvamına getirilir. Daha sonra karışım bir fırça yardımıyla altyapı üzerine kondensasyon işlemi ile uygulanır ve ardından fırınlanır. Kondensasyon işlemi, seramik partiküllerinin arasındaki hava boşluklarının ve nemin yüzeye çıkarılması açısından önemlidir. Bu sayede kor ile seramik arasındaki temas artar. Böylece ara yüzde bağlantı direnci, seramiğin ışık geçirgenliği, estetiği ve dayanıklılığı artar. Seramik partikülleri arasındaki mesafenin azalması yoğunluğun artmasına bağlı olarak büzülme de azalacağı için soğuma esnasında oluşabilecek çatlaklar da önlenmiş olur. Kondensasyon işlemi vibrasyon, spatülleme veya fırçalama teknikleriyle gerçekleştirilir.¹³

Tabakalama tekniği için altyapı tasarımı, tabakalama işleminde kullanılacak porselen ile eşit bir katman kalınlığını elde etmek için her zaman restorasyonun ve kıvrımların şeklini desteklemelidir. Belirtilen tasarım kriterlerine ve altyapı için minimum kalınlığa uymamak, çatlaklara, delaminasyonlara ve restorasyonun kırılması gibi klinik başarısızlıklara neden olabilir. Kullanılacak tabakalama malzemeleri, alt yapının şeffaflığına uygun olarak seçilmelidir.¹⁴

Zirkonyum oksit altyapı için tabakalama tekniğinde, sırayla alt yapı üzerine ZirLiner (Ivoclar Vivadent AG, Schaan, Liechtenstein) uygulanması, dentin ve insizal tabakalama yapılması işlemleri takip edilir.¹⁴ ZirLiner tüm kenar boşluklarına ulaşacak şekilde alt yapıya uygulanır. Düzgün, yeşilimsi bir renk efekti verinceye kadar vibrasyon yapmak gerekir. Renk soluk görünüyorsa katman çok incedir. Daha yoğun gölgeli alanlar için farklı renkler (sarı, turuncu, kahverengi, insizal) mevuttur. Daha sonra uygulanan ZirLiner kurutulur. Isı uygulanır. Fırınlanmadan sonra ZirLiner yaklaşık olarak 0.1 mm kalınlıkta olur. ZirLiner, alt yapı ile preslenen veya tabakalanan malzeme arasında sağlam bir bağ elde etmek için wax-up öncesi her zaman uygulanmalıdır. ZirLiner uygulaması ile alt yapının floresansı ve renk tonu istenen diş renginde ayarlanır. ZirLiner kullanmadan alt yapı üzerine doğrudan presleme yapılması zayıf bir bağ oluşturur ve delaminasyona neden olabilir.¹⁴ Ancak L Theocharopoulos ve ark. çalışmalarında, Y-TZP kor yapı ve preslenen porselen yapı arasındaki astarın düşük elastik modülü sebebiyle zayıf bir bağ görevi yapabildiği sonucuna varmıştır.¹⁵ Başka bir çalışmada ise Baldissara P ve ark., CoJet kumlama ve linerların, Lava (3M ESPE, St.Paul, USA) ve IPS e.max ZirCAD (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) için en iyi yüzey işlemi olduğu sonucuna varmıştır.¹⁶

Dentin veya insizal materyalleri tabakalanmaya başlamadan önce model izole edilir. Böylece seramik malzemelerinin kuruması veya modelin yapışması önlenir. Alçı model IPS Model Selaer (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) ile kaplanır, pontik alanı ise IPS Ceramic Separating (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) likit ile izole edilir. IPS e.max Ceram (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) tabakalama materyali, IPS Build-Up (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) likit ile karıştırılır. Pontik bölgesi Power dentin (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) ile örtülür ve tabakalama sırasına dikkat edilerek tabakalama yapılır.¹⁴ Dentinin kor yapısı dentin materyalleri ile şekil vererek elde edilebileceği gibi, restorasyonu kabaca taklit edecek şekilde hazırlanıp bu yapının azaltılması ile de elde edilebilir. Bu tekniğe cut-back tekniği denir. Dişin büyüklüğünü ve özelliklerini daha iyi yansıtabilmek için cut-back tekniği önerilir. Restorasyona transparan özellikte malzemelerden yararlanılarak karakteristik özellikler verilebilir. Ardından restorasyon tamamen insizal materyali ile kaplanır. Bitirilmiş restorasyon modelden çıkarılır, temas noktaları ve interdental alanlar kontrol edilerek birinci dentin ve insizal fırınlanması yapılır.¹⁴

Restorasyon tamamlandıktan sonra su banyosu veya buhar altın-

da restorasyonun temizliği yapılır. Varsa eksik alanlar dentin ve insizal materyali ile tamamlanır. İnterdental alanlara ve temas noktalarına özen gösterilir. Ardından ikinci fırınlama işlemi yapılır. İkinci fırınlama işlemi sonrası restorasyona doğal şekli, büyüme çizgileri ve konveks/konkav alanlar gibi yüzey dokusu verilir. Boyama işlemi için boyama kitleri, glaze fırınlanması için glaze toz veya pastası kullanılır.¹⁴

2. Presleme Tekniği

Seramik yapılar yüzey gerilimi nedeniyle var olan kusur ve çatlakların yavaş yavaş ilerlemesi sonucu başarısız olma eğilimindedirler. Bu kusur ve çatlakların varlığı ve büyüklüğü malzeme ile ilişkili olabileceği gibi üretim şekline de etkilenebilir.¹⁷ Veneerleme tekniği sırasında oluşan potansiyel çatlakların varlığı ile chipping meydana gelebilir.¹⁸ Presleme tekniği daha kontrollü bir prosedür olduğundan, tabakalama tekniğine göre daha az kusur içeren ve daha dayanıklı restorasyonların üretilebileceği düşünülmektedir.¹⁹ Presleme ve tabakalama tekniğinde kullanılan veneer seramiklerin her biri farklı kimyasal ve fiziksel özelliklere, farklı termal ekspansiyon katsayılarına sahiptir.²⁰ Presleme tekniği ile cam seramik ingotların ve yüksek dayanıklılığa sahip zirkonya alt yapıların avantajlarının birleştirilmesi amaçlanmıştır.²¹

Zirkonyum oksit bloğu, CAD-CAM sistemi kullanılarak standart protokole göre işlenir. Zirkonyum oksit iskeletin estetiğini arttırmak ve bağlantı arayüzünü oluşturmak için, üreticinin talimatlarına göre ZirLiner uygulaması yapılır. Restorasyonun mum maketi hazırlanır. Sonuç konturlarını verecek şekilde mum ile restorasyon şekillendirilir ve rövetmana alınır. Kayıp mum tekniği ile mum eliminasyonu işlemi gerçekleştirilir. Önceden sinterlenmiş uygun renkteki hazır ZirPress (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) ingotlar özel fırında belli bir ısı altında yumuşatılarak basınç altında zirkonyum oksit iskeletin üzerine preslenir. Sonuçta, zirkonyum oksit bir alt yapı ve ZirPress bir üst yapı elde edilmiş olur.¹⁴

Presleme tekniğinde döküm işleminin ardından, tijler uzaklaştırıldıktan sonra, veneer seramik doğrudan cilalanabildiği gibi makyaj yapılabilmekte veya üzerine tabakalama yöntemi ile ilave seramik uygulanabilmektedir.²² Restorasyon üreticinin talimatlarına göre fırınlanır ve model üzerindeki doğruluğu kontrol edilir. Restorasyonun glazelenmesi ve küçük renklendirme işlemleri için pastalar, glazeler ve renklendirme kitleri kullanılabilir.¹⁴

Bu teknik ile tabakalama tekniğinde yaşanan fırınlama büzülmesi en aza indirilerek daha iyi bir marjinal uyum sağlanmış olur.^{23,24} Presleme tekniği ile morfolojik şekillendirmenin kolay yapılması avantaj olmasına rağmen, tek renk seramik ingot kullanılması ile istenilen renk, estetik ve optik özelliklere sahip restorasyon elde etmenin zorlaşması, tekniğin önemli dezavantajlarından. Bu seramiklerin monokromatik renge sahip olması kullanım alanlarını kısıtlamaktadır. Bununla birlikte, restorasyonun rövetmandan ayrılması sırasında kumlama, modeldeki mumun temizliği, presleme malzemesinin kalitesi ve ön ısıtma fırın sıcaklığı, presleme tekniğinin başarısını etkilemektedir. Veneer seramiğin termal ekspansiyon katsayısı zirkonyadan biraz az veya aynı olmalıdır. Termal ekspansiyon katsayıları arasındaki büyük fark, restorasyonun ömrünü azaltan rezidüel streslere sebep olmaktadır.²⁵

3. Cut-Back Tekniği

Bu teknikte ZirCAD (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) alt yapı temizlendikten sonra, kumlama öncesi ZirLiner uygulanır ve fırınlanır. Bu fırınlama, bağlanma kuvveti, arka plan rengi ve floresans için gereklidir. Ardından doğru marjinal kalınlıkta wax-up mumu uygulanır. Uygun kalınlık 0.7 mm'dir. ZirPress restorasyon elde edildikten sonra elmas ve taş frezler ile tesviye yapılır. Böylece final cut-back dizaynı için yer elde edilmiş olur. Transpa Incisal ve Transpa Clear (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) materyalleri eksiltelen yerlere uygulanır ve boyama fırınlanması yapılır. Son karakterizasyon için Ceram Shades, Incisal Shades ve Essence (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) mater-

yalleri kullanılabilir. Daha sonra Ceram Glaze (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) materyali ile glaze işlemine geçilir.¹⁴

4. Cad-On Tekniği (Split-File)

4.1. PFZ Tekniği (Porcelain Fuse to Zirconia)

Cad-on tekniği ile üretilen restorasyon iki komponentin birleşiminden oluşur. (Örneğin; IPS e.max ZirCAD'ten üretilmiş alt yapı ve IPS e.max CAD (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein)'ten üretilmiş lityum disilikat (LS₂) üstyapı.) IPS e.max CAD kullanılarak, cad-on tekniği ile zirkonya alt yapı üzerine lityum disilikat üst yapı oluşturup hem dayanıklı hem de estetik restorasyonlar yapılabilir.¹⁴

IPS e.max ZirCAD, CAD-CAM teknolojisi için önceden sinterlenmiş, itriyumla stabilize edilmiş zirkonyum oksit bloğudur (Y-TZP). Bloğun mikroyapısı gözenekli ve "tebeşir benzeri"dir. Tanecikler presinterleme işlemi sırasında oluşan kırılmalı sinterleme boyunları tarafından zayıf bir şekilde birbirine bağlıdır. Porözite yaklaşık %50'dir. Malzemenin dayanıklılığı çok düşüktür, bu da kolayca millenip işlenmesini sağlar. Restorasyon işlendikten sonra, yani CAM teknolojisi kullanılarak istenilen alt yapı şekline getirildiğinde, son boyutundan yaklaşık %20-25 daha büyüktür. Ardından malzeme mikroyapıyı yoğunlaştırmak için sinterlenir, homojen taneler oluşur. Yoğunluk, teorik yoğunluğun (TD) yaklaşık %99.5'ine yükselir. Arzu edilen dayanıklılık değerleri elde edilir ve yapı final boyutuna kadar büzülür. Son haliyle IPS e.max ZirCAD 900 MPa'dan büyük bükülme direnci sergiler. Bu nedenle posterior köprüler gibi yüksek dayanıklılığın gerekli olduğu durumlarda tercih edilebilir. 12 üyeye kadar köprü, anterior ve posterior tek kron üretiminde kullanılabilir. IPS e.max ZirCAD bloğun üç tonu (MO 0, MO 1, MO 2) mevcuttur. Daha estetik sonuçlar için, IPS e-max ZirCAD altyapı geleneksel olarak IPS e.max Ceram ile kaplanır veya IPS e.max ZirPress altyapı üzerine preslenir. Bu teknik ile IPS e.max ZirCAD altyapının dayanıklılığı, IPS e.max CAD'in yüksek translüsens (HT) özelliği ile birleştirilmiş olur.¹⁴

Yaklaşık 360 MPa'lık yüksek bükülme dayanımı olan IPS e.max CAD materyali, ince veneerler, inleyler, onleyler ve parsiyel kronlar için uygundur. Bloklar MO (orta derecede opasite), LT (düşük translüsensi) ve HT (yüksek translüsensi) olmak üzere üç farklı derecede translüsens yapıya sahiptir. MO bloklar 5 farklı tonda mevcuttur. Değişken tonlardaki LT bloklar tam kontur restorasyonların üretimine izin verir ve estetik sonuçlar elde edilir. Bunun yanında restorasyon bir miktar azaltılarak IPS e.max Ceram ile tabakalanabilir. HT bloklar yüksek translüsens özelliktedir ve bu nedenle ince veneerler, inleyler ve onleyler için idealdir. Impulse bloklar, üç farklı parlaklık değerinde (Değer 1, 2, 3) ve iki farklı opalassen tonda (Opal 1, 2) bulunur ve çoğunlukla ince veneerler, parsiyel kronlar ve kronların üretiminde kullanılırlar. IPS e.max CAD HT bloklar, cad-on tekniği için özel bir seçimdir. Veneer yapısını oluşturmak için IPS e.max CAD HT bloklar kullanılır.¹⁴

IPS e.max CAD, CAD-CAM işlemi için tasarlanmış lityum disilikat cam seramiktir. Diğer bileşenleri arasında kuvars, lityum oksit, fosfor oksit,

alüminyum oksit ve potasyum oksit bulunmaktadır. IPS e.max CAD bloklar başlangıçta tek parça olarak şeffaf cam bloklar halinde dökülür ve kristalizasyonu iki aşamada gerçekleşir. İlk olarak lityum metasilikat kristalleri (Li₂SiO₃) çöker. Kısmen kristalleşmiş durumda, bloklara eklenen renklendirici maddenin miktarına da bağlı olarak genellikle mavi renktedir. Yeterli dayanıklılık ve kenar stabilitesi sergiler. CAD-CAM sistemleri ile hızlı ve kolay bir şekilde işlenebilir. İkinci bir ısı işlem basamağı millemle işleminden sonra gerçekleşir. Burada metasilikat fazı tamamen çözünür ve lityum disilikat (Li₂Si₂O₅) kristalleşir. Seramik yapıya yüksek dayanıklılık ve final renk tonu kazandırılır.¹⁴

IPS e.max CAD Crystall./Connect (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein), cad-on tekniği için özel olarak geliştirilmiş toz/sıvı şeklinde bulunan tiksotropik bir füzyon cam seramiğidir. Bu seramik cad-on tekniğindeki Fusion/Crystallization fırınlaması sırasında, IPS e.max ZirCAD altyapı ile IPS e.max CAD veneer yapı arasında homojen bir bağ oluşumu sağlar. Füzyon işleminin ilerlemesi için vibrasyon aleti kullanılabilir. Titreştiğinde karışım sıvılaşarak altyapı ve veneer yapıya yayılması kolaylaşır. IPS e.max CAD Crystall./Add-On Connect (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein), restorasyonunun kaynaştırılması ve kristalleştirilmesinden sonra füzyon alanındaki gerekli düzeltmeler için kullanılan bir cam seramik tozdur. IPS e.max CAD Crystall./Add-On ile sıvı karıştırılarak titreşimle istenen kıvam elde edilir ve düzeltme amacıyla füzyon alanına uygulanır. Fusion/Crystallization fırınlaması tamamlandıktan sonra, restorasyonunun glazelenmesi ve karakterize edilmesi gerekir. Bunun için kristalizasyon işlemi yapılır.¹⁴

IPS e.max CAD veneer yapısının, IPS e.max ZirCAD altyapıyla birleştirilmesi ve IPS e.max CAD veneer yapısının kristalleştirilmesi eş zamanlı olarak gerçekleştiğinden, bu yöntemle geleneksel tabakalama ve presleme tekniklerine kıyasla çalışma süresi %40'a kadar düşürülebilir.¹⁴

4.2. PAZ Tekniği (Porcelain Adhesion to Zirconia / Overcemented File-Splitting)

Yukarıda anlatılan PFZ tekniğine ek olarak zirkonya alt yapıya adeziv ile bağlı yeni bir CAD-CAM porselen kron hibrid yapısı önerilmiştir (PAZ tekniği) (Tablo I).²⁶ Bu teknikte, zirkonya altyapı ve porselen kronlar CAD-CAM yöntemi ile üretilir. Porselen kronlar adeziv rezin simanlar kullanılarak zirkonya alt yapıya simante edilir ve restorasyon tamamlanır. Tekniğin en önemli avantajları; adeziv sistemlerin porselenin dayanıklılığını güçlendirmesi, porselende meydana gelen chippinglerin onarılabilir olması ve veriler korunduğu için istenildiğinde restorasyonun yenilenmesinin kolaylığıdır.²⁶

PAZ tekniğinde (Overcemented file-splitting, OCF) millenen seramik yapılar üretici talimatlarına göre glazelenmiştir. Seramik üst yapıların iç yüzeyleri %9.5'lük hidroflorik asit ile asitlenir (30 sn), durulanır (10 sn) ve kurutulur (5 sn).²⁷ Etanol ve damıtılmış su içinde 15 dakika boyunca ultrasonik olarak temizlendikten sonra tekrar kurutulur (20 sn). Ardından asitlenmiş seramik yüzeye silan (örneğin; Monobond Plus, Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) uygulanır. Zirkonyum alt

PAZ	PFZ
Alt yapı dijital ortamda elde edilir.	Alt yapı dijital ortamda elde edilir.
Porselen kron CAD-CAM ile üretilir ve adeziv yöntemlerle alt yapıya birleştirilir.	Porselen, konvansiyonel fırınlama ve füzyon ile alt yapıya birleştirilir.
Manuel ve geleneksel porselen çalışmalarına göre porselenin manipülasyonu ve üretimi tekrar edilebilir ve güvenilirdir.	CAD-CAM'den sadece alt yapı yapımında yararlanılır.
Adeziv sistemler porselenin dayanıklılığını artırır.	Porselen çalışma kısmı teknik hassasiyet gerektirir.
Porselenin tamiri kolaydır.	Porselenin tamir edilebilmesi zordur.

Tablo I: PAZ ve PFZ tekniklerinin karşılaştırılması

yapıların dış yüzeyleri 2.5 bar basınçta 50 µm alumina parçacıkları ile kumlanır. Alt yapı ve üst yapının birleştirilmesinde ise rezin simanlar kullanılır.²⁸ [ResiCem (Shofu Dental, San Marcos, USA), Panavia F2.0 (Kuraray Dental, New York, USA), Multilink (Ivoclar Vivadent, Schaan, Liechtenstein) gibi].

Beuer ve ark.'nın yaptığı bir çalışmada; tabakalama tekniği, presleme tekniği ve PFZ tekniği total fraktür sıklığı açısından karşılaştırılmıştır. Total fraktür en fazla PFZ tekniği ile hazırlanan örneklerde, ardından presleme tekniği ile hazırlanan örneklerde görülmüştür. Tabakalama tekniği ile hazırlanan örneklerde ise total fraktür gözlenmemiştir.¹⁹

Ertürk ve ark.'nın yaptığı bir çalışmada ise; presleme tekniği, PAZ tekniği ve tabakalama tekniği ile hazırlanan örnekler arasında fraktür dayanıklılığı incelenmiştir. Tabakalama ve presleme tekniğinde bu değer PAZ tekniğine göre daha fazla bulunmuştur.²⁷

Basso ve ark.'nın cad-on tekniği ile elde edilen monolitik ve üç tabakalı seramik yapıları (zirkonya/füzyon seramiği/lityum disilikat) bükülme direnci açısından karşılaştırdıkları bir çalışmada benzer bükülme direnci gösterdikleri sonucuna varılmıştır.²⁹

Sung-Hun Kim ve ark.'nın yaptığı bir çalışmanın sonuçlarına göre; zirkonyum alt yapılardan presleme tekniği ve tabakalama tekniği ile elde edilen zirkonyum esaslı tek kronların kırılmaya karşı dirençleri arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. PFZ ile üretilen kronların mekanik direncinde ise artış görülmüştür.³⁰

Sonuç

Günümüzde popüler olarak pek çok avantajı nedeniyle tercih edilmekte olan zirkonyum içerikli restorasyonlar farklı üst yapı üretim teknikleri ile başarılı şekilde üretilmektedir. Her tekniğin kendine göre farklı avantaj ve dezavantajları mevcuttur. Bu yüzden klinisyenlerin hangi tip tekniği seçeceği, vakaya ve beklentiye göre değişebilmektedir. Anlatılan farklı üst yapı üretim teknikleri başarılı bulunsada uzun dönem klinik sonuçları hakkında yeterli bilgi mevcut değildir. Daha fazla laboratuvar ve klinik çalışma ile sistemlerin değerlendirilmesi ve belki de geliştirilmesi hem dayanıklılık hem de estetik açıdan daha olumlu sonuçlar doğuracaktır.

KAYNAKLAR

- Sailer I, Pjetursson BE, Zwahlen M, Hämmerle CH. A systematic review of the survival and complication rates of all-ceramic and metal-ceramic reconstructions after an observation period of at least 3 years. Part II: fixed dental prostheses. *Clin Oral Implants Res* 2007;18:86-96.
- Wettstein F, Sailer I, Roos M, Hämmerle CH. Clinical study of the internal gaps of zirconia and metal frameworks for fixed partial dentures. *Eur J Oral Sci* 2008;116:272-9.
- Raptis NV, Michalakos KX, Hirayama H. Optical behavior of current ceramic systems. *Int J Periodontics Restorative Dent* 2006;26:31-41.
- Zarone F, Russo S, Sorrentino R. From porcelain-fused-to-metal to zirconia: Clinical and experimental considerations. *Dental Materials* 2011;27:83-96.
- Sailer I, Makarov NA, Thoma DS, Zwahlen M, Pjetursson BE. All-ceramic or metal-ceramic tooth-supported fixed dental prostheses (FDPs)? A systematic review of the survival and complication rates. Part I: Single crowns. *Dental Materials* 2015;31:603-623.
- Pjetursson B, Sailer I, Makarov NA, Zwahlen M, Thoma DS. All-ceramic or metal-ceramic tooth-supported fixed dental prostheses (FDPs)? A systematic review of the survival and complication rates. Part II: Multiple-unit FDPs. *Dental Materials* 2015;31:624-639.
- Van Noort R. The future of dental devices is digital. *Dent Mater* 2015;28:3-12.
- Schmitter M, Schweiger M, Mueller D, Rues S. Effect on in vitro fracture resistance of the technique used to attach lithium disilicate ceramic veneer to zirconia frameworks. *Dent Mater* 2014;30:122-30.
- Sailer I, Gottner B, Kanel S. Randomized controlled clinical trial of zirconia-ceramic and metal-ceramic posterior fixed dental prostheses: a 3-year follow-up. *Int J Prosthodont* 2009;22:553-560.
- Kirmali O, Akin H, Özdemir AK. Shear bond strength of veneering ceramic to zirconia core after different surface treatments. *Photo-med Laser Surgery* 2013;31:261-8.
- Aboushelib MN, De Jager N, Kleverlaan CJ, Feilzer AJ. Microtensile bond strength of different components of core veneered all-ceramic restorations. *Dent Mater* 2005;21:984-91.
- Hsueh CH, Luttrell CR, Becher PF. Analyses of multilayered dental ceramics subjected to biaxial flexure tests. *Dental Materials* 2006;22:460-469.
- McLean JW, Wilson AD. Butt joint versus bevelled gold margin in metal-ceramic crowns. *J Biomed Mater Research* 1980;14:239-50.
- ZirLiner, <http://www.ivoclarvivadent.com.tr/tr/>, 2019.
- Theocharopoulos AL, Bushby AJ, P'ng KM, Wilson RW, Tanner KE, Cattell MJ. Interfacial modulus mapping of layered dental ceramics using nanoindentation. *J Adv Prosthodont* 2016;8:479-488.
- Baldissara P, Querzè M, Monaco C, Scotti R, Fonseca RG. Efficacy of surface treatments on the bond strength of resin cements to two brands of zirconia ceramic. *J Adhes Dent* 2013;15:259-67.
- Ritter JE. Predicting lifetimes of materials and material structures. *Dent Mater* 1995;11:142-6.
- Baldassarri M, Zhang Y, Thompson VP, Rekow ED, Stappert CF. Reliability and failure modes of implant-supported zirconium-oxide fixed dental prostheses related to veneering techniques. *J Dent* 2011;39:489-98.
- Beuer F, Schweiger J, Eichberger M, Kappert HF, Gernet W, Edelhoff D. High-strength CAD/CAM-fabricated veneering material sintered to zirconia copings-a new fabrication mode for all-ceramic restorations. *Dent Mater* 2009;25:121-8.
- Aboushelib MN, Kleverlaan CJ, Feilzer AJ. Microtensile bond strength of different components of core veneered all-ceramic restorations. Part 3: double veneer technique. *J Prosthodont* 2008;17:9-13.
- Guess PC, Zhang Y, Thompson VP. Effect of veneering techniques on damage and reliability of Y-TZP trilaterals. *Eur J Esthet Dent* 2009;4:262-76.
- Cercon Ceram Press Product Catalogue, www.degudent.com, 2009.
- Goldin EB, Boyd NW, Goldstein GR, Hittelman EL, Thompson VP. Marginal fit of leucite-glass pressable ceramic restorations and ceramic-pressed-to-metal restorations. *J Prosthet Dent* 2005;93:143-7.
- Holden JE, Goldstein GR, Hittelman EL, Clark EA. Comparison of the marginal fit of pressable ceramic to metal ceramic restorations. *J Prosthodont* 2009;18:645-8.
- Belli R, Frankenberger R, Appelt A, Schmitt J, Barattieri LN, Greil P, Lohbauer U. Thermal-induced residual stresses affect the lifetime of zirconia-veneering crowns. *Dent Mater* 2013;29:181-190.
- Besimo CE, Spielmann HP, Rohner HP. Computer-assisted generation of all-ceramic crowns and fixed partial dentures. *Int J Comput Dent* 2001;4:43-62.
- Kanat-Ertürk B, Çömlekoğlu EM, Dündar-Çömlekoğlu M, Özcan M, Güngör MA. Effect of Veneering Methods on Zirconia Framework-Veneer Ceramic Adhesion and Fracture Resistance of Single Crowns. *J Prosthodont* 2015;24:620-8.
- Kurbad A. Digital veneering-manufacturing computer-generated veneers with the CAD-on technique. *Int J Comput Dent* 2011;14:255-271.
- Basso GR, Moraes RR, Borba M, Griggs JA, Della Bona A. Flexural strength and reliability of monolithic and trilateral ceramic structures obtained by the CAD-on technique. *Dent Mater* 2015;31:1453-9.
- Choi YS, Kim SH, Lee JB, Han JS, Yeo IS. In vitro evaluation of fracture strength of zirconia restoration veneered with various ceramic materials. *J Adv Prosthodont* 2012;4:162-9.

Çeviren:

Prof.Dr. Senem Selvi Kuvvetli*
Prof.Dr. Figen Seymen**

* Yeditepe Üniversitesi
Dişhekimliği Fakültesi
Çocuk Dişhekimliği Anabilim
Dalı / İstanbul

** İstanbul Üniversitesi
Dişhekimliği Fakültesi
Pedodonti Anabilim Dalı
Çapa/İstanbul

ERKEN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÇÜRÜĞÜ: IAPD BANGKOK BİLDİRİSİ

EARLY CHILDHOOD CARIES: IAPD BANGKOK DECLARATION

79

GİRİŞ

Bu bildirin amacı, Erken Çocukluk Çağı Çürüğüne (EÇÇ) kanıta dayalı bir tanımlama getirmek, etiolojisi, risk faktörleri ve görülme sıklığının azaltılması için yapılabilecek girişimler gibi konularda ortak bir anlayış belirleyebilmek için destek sağlamak, aynı zamanda ortak çalışmaya dayalı yaklaşımları harekete geçirmek ve bu kronik hastalığı azaltmak için politikalar belirlemektir.

IAPD BANGKOK BİLDİRİSİ

Erken Çocukluk Çağı Çürüğü (EÇÇ) 6 yaşından küçük çocukların süt dişinde bir veya daha fazla çürük varlığı (kaviteli veya kavitesiz lezyonlar), eksik veya dolgulu yüzeyler (çürükler nedeniyle) olarak tanımlanmaktadır. Süt dişleri daimi dişler için yer koruyucudur ve bu dişlerde görülen diş çürüğü, çocukta kronik ağrı, enfeksiyonlar ve diğer hastalıklara neden olabileceğinden genel sağlık için çok önemlidir. EÇÇ önlenilebilir olmakla birlikte, günümüzde dünya çapında 600 milyondan fazla çocuğu etkilemekte ve büyük oranda tedavisiz kalmaktadır. Bu hastalığa sahip olan çocukların ve ailelerinin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemekte ve topluma gereksiz bir yük oluşturmaktadır.

Erken Çocukluk Çağı Çürüğü, diğer çürük türleri gibi, biyofilm aracılığı ile başlayan, şeker varlığında sürebilen, çok faktörlü olarak kabul edilen, diş sert dokularının demineralizasyonu ve remineralizasyonu arasındaki dengenin bozulması ile ortaya çıkan dinamik bir hastalıktır. Diş çürüğü, bireyin çevresiyle ilişkili biyolojik, davranışsal ve psiko-sosyal faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. EÇÇ, kardiyovasküler hastalık, diyabet ve obezite gibi aşırı şeker tüketimine bağlı olarak görülen ve bulaşıcı olmayan diğer hastalıklar ile ortak risk faktörlerine sahiptir. Aşırı miktarda şeker tüketimi, dişe tutunan bakterilerden uzun süreli asit üretimine ve oral mikrobiyotanın bileşiminde ve biyofilm pH'sında bir değişime neden olmaktadır. Bu durum devam ettiğinde, diş yapılı demineralize olmaktadır. EÇÇ bazı olgularda minenin gelişimsel defektleri ile ilişkili olarak görülmektedir.

Önlenilebilir bir hastalık olan EÇÇ'nin yarattığı yükün azaltılabilmesi ancak kanıta dayalı bir sağlık politikası izlenerek ve ebeveynlerin, sağlık profesyonellerinin ve toplum sağlığı çalışanlarının bilgilendirilmesi

sayesinde, hastalığın uygun şekilde yönetimi ile sağlanabilir. Çürük risk değerlendirmesi, birey olarak hastalarda veya çocuk gruplarında yeni çürük lezyonları gelişme olasılığını ortaya koyarak bu süreçte yardımcı olur. Bir çocuk için çürük risk değerlendirmesi, diş çürüklerinin önlenmesi ve yönetimini yönlendiren önemli bir unsurdur. Toplum düzeyinde çürük risk değerlendirmesi ise, halka yönelik girişimlerin tasarımında yol gösterici olabilir ve en çok ihtiyacı olanlara zaman ve kaynaklar ayrılmasını kolaylaştırabilir. EÇÇ'nin önlenmesi ve bakımı üç aşamada yapılandırılabilir. Birincil önleme, ebeveynlerin/bakım verenlerin ve sağlık çalışanlarının ağız-diş sağlığı okuryazarlığının geliştirilmesini, çocukların içecek ve yiyeceklerden serbest şeker tüketiminin sınırlanmasını ve günlük olarak floridden yararlanmanın sağlanmasını içermektedir. İkincil önleme, başlangıç çürük lezyonlarının kaviteasyon oluşmadan etkili bir şekilde kontrol altına alınabilmesi amacıyla, daha sık yapılan florid vernik uygulamaları ve çürüğe duyarlı görülen azı dişlerine pit ve fissür örtücü uygulamalarından oluşmaktadır. Üçüncül önleme ise, kaviteleşmiş çürük lezyonlarının ilerlemesinin durdurulmasını ve dişleri ağızda fonksiyonda tutmaya yönelik operatif işlemleri içermektedir.

ÖNERİLER

EÇÇ'nin dünya çapındaki yaygınlığını ve yükünü azaltmak amacıyla, IAPD Bangkok Bildirisi aşağıdaki eylemleri önermektedir:

Çeşitli paydaşlar ile birlikte hareket etmeyi gerektiren dört temel alan aşağıdaki gibidir:

1. Ebeveynler/bakım verenler, diş hekimleri, diş hekimi yardımcılar, doktorlar, hemşireler, sağlık çalışanları ve diğer ilgili gruplarda EÇÇ konusunda farkındalığı arttırmak.
2. Yiyecek ve içecekler ile şeker alımını sınırlamak ve 2 yaşın altındaki çocuklar için serbest şeker tüketimini önlemek.
3. Tüm çocuklarda, yaşa uygun miktarda macun kullanılarak, floridli diş macunu ile (en az 1000 ppm) günde iki kez dişlerin fırçalanması.
4. Bir sağlık profesyoneli veya halk sağlığı çalışanı tarafından yaşamın ilk yılında önleyici rehberlik sağlanması ve ideal olarak kapsamlı sürekli bakım için bir diş hekimine yönlendirilmesi.

Bunlara ek olarak tavsiye edilenler:

- Paydaşların geri ödeme sistemlerini ve EÇÇ'nin kanıta dayalı olarak önlenmesi ve kapsamlı şekilde yönetimini vurgulayan bir eğitim reformunu desteklemeleri.
- Ülkeler ve bölgeler arasındaki karşılaştırmaların standardize edilebilmesi için, epidemiyoloji çalışmalarında kaviteli ve kavitesiz çürüklerin varlığı kaydedilmelidir; ideal olarak çürüğün başlangıç, orta ve ileri aşamaları kaydedilmelidir; koruyucu ve tedavi edici gereksinimlerini belirleyebilmek için çocuklar üç ve beş yaşlarında muayene edilmelidir.
- Diş hekimliği fakültelerinde, EÇÇ kapsamında kanıta ve riske dayalı koruyucu bakıma, geleneksel tedavi yöntemleri ile eşit ağırlık verilmesini temin eden bir eğitim müfredatı uygulanmalıdır.
- Etkili ve zamanında yapılan bakımın yararlarının daha iyi anlaşılması için, EÇÇ'ye bağlı ortaya çıkan eşitsizlikler, ağız sağlığı ile ilgili yaşam kalitesi, girişimler ve sağlık ekonomisi üzerine yapılan araştırmalar desteklenmelidir.

Uzman Paneli tarafından hazırlanan aşağıdaki ek, geniş bir aralıktaki profesyoneller ve diğer paydaşlar için Erken Çocukluk Çağı Çürüğü Konusunda bir İletişim Bildirisi olarak tasarlanmıştır. "Erken Çocukluk Çağı Çürüklerinin Epidemiyolojisi, Etiyolojisi, Risk Değerlendirmesi, Toplumsal Yükü, Yönetimi, Eğitimi ve Önlenmesinin Global Perspektifi" başlıklı olarak detaylı bir makale yayınlanmıştır ve bu bildirinin oluşturulmasına olanak sağlayan güncel kanıtlar ve referanslar sunmaktadır.¹

EK

IAPD Bangkok Bildirisi: Erken Çocukluk Çağı Çürüğü Hakkında İletişim Açıklaması

Erken Çocukluk Çağı Çürüğü (EÇÇ) nedir?

- **Diş Çürüğü:** Bilimsel tanımı— Diş çürüğü, biyofilm aracılığı ile başlayan, şeker varlığında sürebilen, çok faktörlü olarak kabul edilen, diş sert dokularının demineralizasyonu ve remineralizasyonu arasındaki dengenin bozulması ile ortaya çıkan dinamik bir hastalıktır. Diş çürüğü bireyin çevresiyle ilişkili biyolojik, davranışsal ve psikososyal faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.
- **Erken Çocukluk Çağı Çürüğü:** Mesleki olmayan tanımı— Okul öncesi çocuklarda görülen yaygın, çoğunlukla tedavi edilmeyen ve çocukların yaşamları üzerinde derin etkileri olan diş çürüğü. Klinik tanımı — altı yaşın altındaki bir çocukta herhangi bir süt dişinde bir veya daha fazla çürük (kaviteli veya kavitesiz lezyonlar), eksik (çürükler nedeniyle) veya dolgulu diş yüzeylerinin varlığı.

EÇÇ için genel durum

- Diş çürüğü en yaygın önlenebilir hastalıktır.
- Süt dişlerinde tedavi edilmeyen diş çürükleri dünya çapında 600 milyondan fazla çocuğu etkilemektedir.
- EÇÇ, kardiyovasküler hastalık, diyabet ve obezite gibi aşırı şeker tüketimine bağlı olarak görülen ve bulaşıcı olmayan diğer hastalıklar ile ortak risk faktörlerine sahiptir.

EÇÇ'nin kabul edilemez yükü

- EÇÇ çocuklar, aileler ve toplum için kabul edilemez bir yük oluşturmaktadır.
- EÇÇ'nin zamanında ve uygun bir şekilde önlenmesi ve yönetimi bu yükü azaltmak ve dünyadaki çocukların yaşam kalitesini iyileştirmek için önemlidir.

EÇÇ'yi ve yükünü nasıl azaltabiliriz?

- EÇÇ çok faktörlüdür ve karmaşık "Çürük Bilmecesi" için kolay ya da tek bir çözüm yoktur. EÇÇ'yi önlemek için çürüğün nedenlerinin birden fazla yönünü ele almak üzere çeşitli paydaşların birlikte hareket etmeleri gerekmektedir.
- **EÇÇ için Birincil Önleme**
 - Toplum düzeyinde akışın tersi yönünde girişimler.
 - Bireysel düzeyde yeni hastalığın önlenmesi.
- **EÇÇ için İkincil Önleme**
 - Başlangıç lezyonlarının kavitasyon öncesinde etkili kontrolü.
 - Daha ilerlemiş lezyonların olabildiğince durdurulması.
- **EÇÇ için Üçüncül Önleme**
 - İnvaziv olmayan çürük kontrol işlemleri.
 - Dişleri ağızda korumaya yönelik uygun restoratif işlemler

EÇÇ konusunda çeşitli paydaşlar ile birlikte hareket etmeyi gerektiren dört temel alan

1. Ebeveynler/bakım verenler, diş hekimleri, diş hekimi yardımcıları, doktorlar, hemşireler, sağlık çalışanları ve diğer ilgili gruplarda EÇÇ konusunda farkındalığı arttırmak.
2. Yiyecek ve içecekler ile şeker alımını sınırlamak ve 2 yaşın altındaki çocuklar için serbest şeker tüketimini önlemek.
3. Tüm çocuklarda, yaşa uygun miktarda macun kullanılarak, floridli diş macunu ile (en az 1000 ppm) günde iki kez dişlerin fırçalanması.
4. Bir sağlık profesyoneli veya halk sağlığı çalışanı tarafından yaşamın ilk yılında önleyici rehberlik sağlanması ve ideal olarak kapsamlı sürekli bakım için bir diş hekimine yönlendirilmesi.

Erken Çocukluk Çağı Çürüğü Global Zirvesi, 2–4 Kasım 2018 tarihinde Bangkok'ta düzenlendi. IAPD Yönetim Kurulunun tavsiyesi ile bu bildiriyi hazırlayan Uzman Panelinin Üyeleri:

Drs. N.B. Pitts (İngiltere), R. B aez (ABD), C. Diaz - Guallori (ABD), K. Donly (ABD), C. Feldens (Brezilya), C. McGrath (Hong Kong), P. Phantumvanit (Tayland), K. Seow (Avustralya), N. Sharkov (Bulgaristan), N. Tinanoff (ABD), and S. Twetman (Danimarka). IAPD Yönetim Kurulu üyeleri alfabetik sıraya göre: Drs. M. Bönecker (Brezilya), A. O'Connell (İrlanda), B. Drummond (Yeni Zelanda), T. Fujiwara (Japonya), C. Hughes (ABD), N. Krämer (Almanya), A. Kupietzky (İsrail), A.M. Vierrou (Yunanistan), A. Tsai (Tayvan).

KAYNAK

1. Tinanoff, N, Baez, RJ Diaz-Guillory, C, et al. Early childhood caries epidemiology, aetiology, risk assessment, societal burden, management, education, and policy: Global perspective. Int J Paediatr Dent. 2019;29:238-248. <https://doi.org/10.1111/ipd.12484>